

DET KONGELIGE
JUSTIS- OG BEREDSKAPSDEPARTEMENT

Rundskriv

Nr.
G-02/2022

Vår ref.
21/1293

Dato
01.01.2023

RUNDSKRIV OM RETTSANMODNINGER I SIVILE SAKER

Forord

Dette rundskrivet omhandler rettsanmodninger i sivile saker. For rettsanmodninger i straffesaker vises det til Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv [G-19/2001 Internasjonalt rettslig samarbeid i straffesaker](#).

Begrepet «rettsanmodninger» brukes her i vid forstand, og omfatter både anmodninger om forkynning og anmodninger om innhenting av bevis. Rundskrivet omhandler anmodninger om forkynning og innhenting av bevis i utlandet og anmodninger fra andre stater om forkynning og innhenting av bevis i Norge. Rundskrivet omtaler også stevning av fremmede stater ved norsk domstol.

Rundskrivet gir ikke en fullstendig oversikt over alle former for rettslig samarbeid. For eksempel omfatter rundskrivet ikke anerkjennelse og fullbyrding av dommer.¹ For informasjon om den europeiske konvensjon 7. juni 1968 om opplysninger om fremmed rett vises det til rundskriv [G-134/79](#).

Rundskrivet retter seg særlig mot domstolene, statsforvalterne og andre som har kompetanse til å fremme rettsanmodninger. Det vil også kunne være nyttig for andre som har befatning med denne type saker, som for eksempel advokater.

---

¹ Eks. Luganokonvensjonen om domsmyndighet og om anerkjennelse og fullbyrding av dommer i sivile og kommersielle saker av 30. oktober 2007.

Rundskrivet skal være en praktisk håndbok for brukerne. De mest sentrale konvensjonene er derfor inntatt som vedlegg til dette dokumentet. Oversikt over hvilke stater som er tilsluttet konvensjonene og informasjon om aktuelle myndigheter i konvensjonsstatene følger av lenker under de ulike punktene.

Fra 1. januar 2023 er Statens sivilrettsforvaltning sentralmyndighet for rettsanmodninger som sendes etter Konvensjon om forkynnelse i utlandet av rettslige og utenrettslige dokumenter på sivil- og handelsrettens område 15. november 1965² og Konvensjon om bevisopptak i utlandet på sivil- og handelsrettens område 18. mars 1970³, se delegeringsvedtak til domstoloven § 46 som er publisert på Lovdata. Justis- og beredskapsdepartementet er lov- og konvensjonsansvarlig. Departementet er også rett myndighet for håndtering av rettsanmodninger som sendes etter de øvrige konvensjoner og overenskomster nevnt i dette rundskrivet, samt rettsanmodninger som sendes utenfor konvensjon.

Rundskrivet erstatter tidligere rundskriv om sivile rettsanmodninger, G-04/2007. Rundskriv G-03/2007 oppheves.

Rundskrivet trer i kraft straks.

Ellen-Sofie Terland
avdelingsdirektør

Liv Christina Houck Egseth
fagdirektør

Saksbehandlere:
Ane Skuggevik Slotnes
Anne Randi Moastuen Staf
Elisabeth Jøta Holter Hanevold

---

² I rundskrivet referert til som Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning).

³ I rundskrivet referert til som Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting).

Innhold

1.	Innledning	7
2.	konvensjoner og avtaler	8
2.1	Haagkonvensjonene om den sivile prosess 17. juli 1905 og 1. mars 1954.....	8
2.2	Haagkonvensjonen om forkynning av rettslige og utenrettslige dokumenter på sivil- og handelsrettens område 15. november 1965 (Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning))	8
2.3	Haagkonvensjonen om bevisopptak på sivil- og handelsrettens område 18. mars 1970 (Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting))	9
2.3.1	Om begrepene bevisopptak, bevisinnhenting/innhenting av bevis og andre rettshandlinger	9
2.3.2	Konvensjonens anvendelsesområde	10
2.4	Overenskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om gjensidig rettshjelp av 26. april 1974	11
2.5	Overenskomst mellom Norge og Storbritannia om den sivile rettergang av 30. januar 1931.....	11
2.6	Overenskomst mellom Norge og Tyskland av 17. juni 1977 om ytterligere forenkling av den gjensidige rettshjelp etter Konvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954	12
2.7	Overenskomst mellom Norge og Østerrike av 21. mai 1984 om forenkling av rettshjelp etter Konvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954.....	12
2.8	Luganokonvensjonen 30. oktober 2007 protokoll nr. 1 om domsmyndighet og om anerkjennelse og fullbyrding av dommer i sivile og kommersielle saker	13
2.9	Hvilken overenskomst skal velges?.....	13
3.	Rettsanmodninger til utlandet	15
3.1	Generelt om utforming av rettsanmodninger	15
3.2	Utforming av rettsanmodning ved forkynning.....	15
3.2.1	Særlig om Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)	16
3.2.2	Særlige formkrav ved forkynning til enkelte land	17
3.3	Utforming av rettsanmodning ved innhenting av bevis.....	18
3.3.1	Om begrepene bevisinnhenting/innhenting av bevis	18
3.3.2	Retten fremmer anmodningen - formkrav.....	18
3.3.3	Særlig om fjernavhør og fjernmøte (avhør/rettsmøte via telefon- eller videolink).....	20
3.4	Språkkrav og oversettelser - forkynning og innhenting av bevis.....	21
3.4.1	Klageskjema er oversatt til flere språk.....	22
3.5	Legalisering og apostille	22
3.6	Kostnader i forbindelse med rettsanmodninger	23
3.6.1	Forkynning	23
3.6.2	Innhenting av bevis	23
3.7	Oversendelsesmåte ved anmodning om forkynning og innhenting av bevis .	24
3.7.1	Oversendelsesmåte ved forkynning av dokumenter	24
3.7.1.1	Haagkonvensjonen om den sivile prosess 1. mars 1954.....	24
3.7.1.2	Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning).....	24
3.7.1.3	Overenskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om gjensidig rettshjelp av 26. april 1974	25
3.7.1.4	Overenskomst mellom Norge og Storbritannia om den sivile rettergang av 30. januar 1931	26

3.7.1.5	Overenskomst mellom Norge og Tyskland av 17. juni 1977 om ytterligere forenkling av den gjensidige rettshjelp etter Haagkonvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954	26
3.7.1.6	Overenskomst mellom Norge og Østerrike av 21. mai 1984 om forenkling av rettshjelp etter Haagkonvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954	26
3.7.1.7	Luganokonvensjonen 30. oktober 2007 Protokoll 1 om visse spørsmål om domsmyndighet, saksbehandling og fullbyrdelse.....	27
3.7.1.8	Postforkynning	27
3.7.1.9	Forkynning for norske borgere i utlandet.....	27
3.7.1.10	Anmodning om forkynning som ikke er omfattet av konvensjon, overenskomst eller avtale.....	28
3.7.1.11	Forkynning for norske statsansatte og norske militære i tjeneste utenfor Norge.....	28
3.7.2	Oversendelsesmåte ved innhenting av bevis	29
3.7.2.1	Haagkonvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954.....	29
3.7.2.2	Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting)	29
3.7.2.3	Overenskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om gjensidig rettshjelp av 26. april 1974.....	29
3.7.2.4	Overenskomst mellom Norge og Storbritannia om den sivile rettergang av 30. januar 1931	30
3.7.2.5	Overenskomst mellom Norge og Tyskland av 17. juni 1977 om ytterligere forenkling av den gjensidige rettshjelp etter Haagkonvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954	30
3.7.2.6	Overenskomst mellom Norge og Østerrike av 21. mai 1984 om forenkling av rettshjelp etter Haagkonvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954	31
3.7.2.7	Anmodninger om innhenting av bevis som ikke er omfattet av konvensjon eller avtale	31
3.8	Oversendelsesmåte for anmodninger som gjelder både forkynning og innhenting av bevis.....	31
3.8.1	Oversendelsesmåte til stater som er tilsluttet både Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) og Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning).....	31
3.8.2	Oversendelsesmåte for stater som bare er tilsluttet én konvensjon eller avtale	31
3.9	Praktisk info om forsendelse	32
3.10	Tidsfaktoren ved oversendelse og behandling av anmodninger	32
3.11	Særlig om farskapsaker	32
3.11.1	Erklæring om farskap i utlandet.....	33
3.11.1.1	Rettsanmodning om forkynning og innhenting av bevis – avhør og DNA-prøve av oppgitt barnefar	33
3.12	Forkynning og innhenting av bevis ved norsk utenriksstasjon.....	34
3.12.1	Forkynning av dokumenter ved norsk utenriksstasjon.....	34
3.12.1.1	Forkynning av dokumenter for norske borgere.....	34
3.12.1.2	Forkynning av dokumenter for andre enn norske borgere	35
3.12.2	Innhenting av bevis ved norske utenriksstasjoner.....	36
3.12.2.1	Særlig om innhenting av bevis etter 1970-konvensjonen.....	37
3.13	Forkynning for og innhenting av bevis av personer på norsk skip i utenriksfart.....	39
4.	Rettsanmodninger fra utlandet.....	40

4.1	Oversendelsesmåte ved anmodninger om forkynning og innhenting av bevis	40
4.1.1	Hovedregel og unntak	40
4.1.2	Haagkonvensjonen om den sivile prosess 1. mars 1954.....	40
4.1.3	Haagkonvensjonen om forkynning av rettslige og utenrettslige dokumenter på sivil- og handelsrettens område 15. november 1965 (Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)).....	41
4.1.4	Haagkonvensjonen om bevisopptak på sivil- og handelsrettens område 18. mars 1970 (Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting))	41
4.1.5	Overenskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om gjensidig rettshjelp av 26. april 1974	41
4.1.6	Overenskomst mellom Norge og Storbritannia om den sivile rettergang 30. januar 1931.....	42
4.1.7	Overenskomst 17. juni 1977 mellom Tyskland og Norge om ytterligere forenkling av den gjensidige rettshjelp etter Haagkonvensjonen av 1. mars 1954 om den sivile prosess.....	42
4.1.8	Overenskomst 21. mai 1984 mellom Østerrike og Norge om forenkling av rettshjelp etter Haagkonvensjonen 1. mars 1954 om den sivile prosess.....	42
4.1.9	Luganokonvensjonen 30. oktober 2007 Protokoll 1 om visse spørsmål om domsmyndighet, saksbehandling og fullbyrdelse	42
4.1.10	Rettsanmodninger som ikke er omfattet av konvensjon eller avtale/overenskomst.....	42
4.2	Gjennomføring av anmodning om forkynning.....	43
4.2.1	Rettsens undersøkelsesplikt.....	43
4.2.2	Kompetent myndighet	44
4.2.3	Formalkrav	44
4.2.4	Språkkrav og oversettelse	45
4.2.5	Forkynningsmåter	46
4.2.5.1	Forkynning på ordinær måte i samsvar med norsk rett	46
4.2.5.2	Forkynning ved særskilt anmodet fremgangsmåte.....	46
4.2.5.3	Forkynning ved frivillig overlevering av dokumentene	47
4.2.6	Kostnader	47
4.2.7	Forkynning ved utenlandsk utenriksstasjon i Norge.....	47
4.3	Gjennomføring av anmodning om innhenting av bevis	48
4.3.1	Hovedregel og unntak	48
4.3.2	Om begrepene bevisopptak og bevisinnhenting/innhenting av bevis	49
4.3.3	Rettsens undersøkelsesplikt.....	49
4.3.4	Kompetent myndighet	49
4.3.5	Formalkrav	49
4.3.6	Særlig om anmodninger om fjernavhør og fjernmøter (via telefon- eller videokonferanse).....	51
4.3.7	Språkkrav og oversettelse	51
4.3.8	Kostnader.....	52
4.3.9	Innhenting av bevis ved utenlandsk utenriksstasjon i Norge.....	52
4.3.9.1	Utenlandsk stats egne borgere	52
4.3.9.2	Andre borgere	52
4.3.9.3	Krav til anmodningen.....	52
4.3.9.4	Fjernavhør og fjernmøter ved utenlandske ambassader i Norge	52
5.	Stevning av fremmede stater ved norsk domstol	54
5.1	Utforming av stevning og tilsvarsfrist.....	54

5.2	Oversendelsesmåte.....	54
5.3	Språk og oversettelse.....	54
6.	Oversikt over vedlegg.....	55
	Vedlegg 1 Konvensjon om den sivile prosess av 1. mars 1954 [LOV-1954-03-01] 56	
	Vedlegg 2 Konvensjon om forkynnelse i utlandet av rettslige og utenrettslige dokumenter på sivil- og handelsrettens område av 15. november 1965 (Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)) [LOV-1965-11-15].....	63
	Vedlegg 3 Standard skjema for forkynning etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) – GA 3018.....	71
	Vedlegg 4 Eksempel på ferdig utfylt skjema – GA 3018.....	76
	Vedlegg 5 Konvensjon om bevisopptak i utlandet på sivil- og handelsrettens område av 18. mars 1970 (Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting))	78
	Vedlegg 6 Overenskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om gjensidig rettshjelp av 26. april 1974	89
	Vedlegg 7 Overenskomst mellom Norge og Storbritannia om den sivile rettergang av 30. januar 1931	91
	Vedlegg 8 Overenskomst mellom Norge og Tyskland av 17. juni 1977 om ytterligere forenkling av den gjensidige rettshjelp etter Konvensjon om den sivile prosess av 1. mars 1954	97
	Vedlegg 9 Overenskomst mellom Norge og Østerrike av 21. mai 1984 om forenkling av rettshjelp etter Konvensjon (overenskomst) om den sivile prosess av 1. mars 1954.....	101
	Vedlegg 10 Rundskriv av 27. april 1977 fra Utenriksdepartementet til fagstasjonene.....	103
	Vedlegg 11 Kongelig resolusjon av 25. juni 1909.....	104
	Vedlegg 12 Kongelig resolusjon av 28. april 1950 – bemyndigelse av utsendt utenriktjenestemann og norsk honorær representant	105
	Vedlegg 13 Eksempel på rettsanmodning	106
	Vedlegg 14 Eksempel på kombinert rettsanmodning i farskapssak.....	107
	Vedlegg 15 Anmodning om tilsvarende (til bruk ved stevning av fremmede stater ved norsk domstol)	109
	Vedlegg 16 Delegering av Justis- og beredskapsdepartementets myndighet etter domstoloven § 46 til Statens sivilrettsforvaltning for anmodninger som sendes etter Haag-konvensjonen 1965 og Haag-konvensjonen 1970.....	111
	Vedlegg 17 NAV skjema 55-00.10 Erklæring om farskap (norsk)	112
	Vedlegg 18 NAV skjema 55-00.10 Erklæring om farskap (engelsk).....	115
	Vedlegg 19 NAV skjema 55-00.55 Melding om prøver til DNA-analyse i farskapssak	118
	Vedlegg 20 NAV skjema 55-00.35 Prøve til DNA-analyse i farskapssak.....	120
	Vedlegg 21 Standard skjema for anmodning om bevisinnhenting etter Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) (ikke obligatorisk skjema).....	122
	Vedlegg 22 Forskrift om endring i forskrifter om forkynnelse av utenlandske dokumenter i Norge.....	126

1. INNLEDNING

Når det oppstår behov for rettslig bistand fra en annen stats myndigheter i forbindelse med en sivil sak kan det fremmes en anmodning om dette. En slik anmodning kalles rettsanmodning. Eksempler på rettsanmodninger er anmodninger om forkynning av dokumenter, oversendelse av dokumenter og bevismateriale og anmodninger om innhenting av bevis, som for eksempel rettslig avhør og DNA-prøvetaking.

Det finnes ingen entydig definisjon av begrepet «rettsanmodning». I snever forstand er dette en anmodning fra en stats judisielle myndigheter til en annen stats judisielle myndigheter om rettslig bistand i forbindelse med en rettsvist som er eller vil bli brakt inn for domstolene. I rundskrivet her vil imidlertid også anmodninger fra andre kompetente myndigheter om for eksempel forkynning av dokumenter være omfattet.

Det er ingen egen lov om rettslig bistand til og fra utlandet i sivile saker, men det finnes enkelte bestemmelser i domstoloven 13. august 1915 nr. 5 kapittel 2 (rettsanmodninger) og kapittel 9 (om forkynning), samt i forskrift 12. september 1969 nr. 5 om forkynnelse av utenlandske dokumenter i Norge.

Norge er tilsluttet flere konvensjoner og avtaler på området. De viktigste konvensjonene er Haagkonvensjon 15. november 1965 (Convention of 15 November 1965 on the Service Abroad of Judicial and Extrajudicial Documents in Civil or Commercial Matters) og Haagkonvensjonen 18. mars 1970 (Convention of 18 March 1970 on the Taking of Evidence Abroad in Civil or Commercial Matters). For øvrig er Norge tilsluttet Haagkonvensjon om den sivile prosess av 1. mars 1954 og overenskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om gjensidig rettshjelp av 26. april 1974. Videre har Norge inngått bilaterale avtaler (overenskomster) med Tyskland, Østerrike og Storbritannia.

Rundskrivets kapittel 2 gir en kort beskrivelse av aktuelle konvensjoner og avtaler og har et punkt om hvilken konvensjon eller avtale som bør velges overfor den enkelte stat. Kapittel 3 beskriver oversendelsesmåten for rettsanmodninger til utlandet og utforming av rettsanmodninger. Kapittel 4 beskriver oversendelsesmåten for rettsanmodninger fra utlandet, samt gjennomføringen av disse etter norsk rett. I kapittel 5 er det gitt regler for fremgangsmåten ved stevning av fremmede stater.

2. KONVENSJONER OG AVTALER

2.1 [Haagkonvensjonene om den sivile prosess 17. juli 1905 og 1. mars 1954](#)

Det er to generelle Haagkonvensjoner om sivilprosess; konvensjon 17. juli 1905 og konvensjon 1. mars 1954. Sivilprosesskonvensjonene har bestemmelser om forkynning av dokumenter, innhenting av bevis, sikkerhet for saksomkostninger og fri rettshjelp. Disse to konvensjonene er stort sett likelydende. Bestemmelsene i sivilprosesskonvensjonen 1954 om forkynning (kapittel I) og innhenting av bevis (kapittel II) er avløst av henholdsvis Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) og Haagkonvensjonen 1970 (om innhenting av bevis) i forhold til de stater som er tilsluttet disse konvensjonene.

Sivilprosesskonvensjonen 1954 er inntatt som [vedlegg 1](#). Liste over konvensjonsstatene og deres forbehold og erklæringer finnes på Haagkonferansens hjemmesider:

<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/authorities1/?cid=33>

<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/?cid=33>

2.2 [Haagkonvensjonen om forkynning av rettslige og utenrettslige dokumenter på sivil- og handelsrettens område 15. november 1965 \(Haagkonvensjonen 1965 \(om forkynning\)\)](#)

Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) erstatter forkynningsreglene i sivilprosesskonvensjonen 1954 kapittel I i forholdet mellom de stater som har ratifisert begge konvensjonene. Konvensjonen forenkler oversendelsesmåten for dokumenter som skal forkynnes i en annen konvensjonsstat. Konvensjonen oppstiller en forpliktelse til å forkynne dokumenter på anmodning fra en annen konvensjonsstat, såfremt vilkårene i konvensjonen er oppfylt.⁴

Konvensjonen kommer til anvendelse på sivil- og handelsrettens område.⁵ Tolkningen av begrepet «sivil- og handelsrettens område» varierer i de forskjellige konvensjonsstatene, og det er lite rettspraksis om hva som anses for å ligge i begrepet. Det er klart at straffesaker, men det er ikke avklart om for eksempel forvaltningsrett og øvrig offentlig rett faller inn under konvensjonens anvendelsesområde. Av håndboken til konvensjonen fremgår det at begrepet har blitt og skal bli tolket autonomt. Dette innebærer at begrepet skal forsøkes tolket likt i konvensjonsstatene, og verken anmodende eller anmodet stats regelverk i tilknytning til begrepet skal være avgjørende. Videre er det i håndboken uttalt at begrepet skal forstås liberalt av statene, med henvisning til at konvensjonen i seg selv ikke eksplisitt ekskluderer bestemte emner fra dens anvendelsesområde.⁶

Konvensjonen gjelder forkynning av både rettslige (kapittel I) og utenrettslige (kapittel II) dokumenter. Den har også bestemmelser om alternative forkynningsmåter, for

---

⁴ Jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 13.

⁵ Jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 1 første ledd.

⁶ Se Practical Handbook on the Operation of the Service Convention, 4 utgave, 2016, på s. 20, tilgjengelig mot betaling på <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=6431>.

eksempel postforkynning. Det er imidlertid adgang for medlemsstatene til å reservere seg mot denne forkynningsmåten, noe flere land har benyttet seg av, deriblant Norge.

Artikkel 15 og 16 oppstiller visse garantier til vern for saksøkte. Artikkel 15 skal hindre at en sak i uteblivelsestilfeller avgjøres før forkynning har funnet sted og saksøkte har hatt tilstrekkelig tid til å forberede sitt forsvar. Artikkel 15 har imidlertid i annet ledd en bestemmelse om at saken på visse vilkår kan avgjøres uten bekreftelse på at forkynning har funnet sted. Artikkel 16 har bestemmelser om oppreisning for fristoversittelse.

Konvensjonsteksten og de norske forbeholdene og erklæringene til konvensjonen er inntatt som [vedlegg 2](#).

Liste over myndighetene i de ulike konvensjonsstatene, samt statenes forbehold og erklæringer fremgår på Haagkonferansens hjemmesider:

Myndigheter:

<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/authorities1/?cid=17>

Forbehold og erklæringer:

www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=17

2.3 Haagkonvensjonen om bevisopptak på sivil- og handelsrettens område 18. mars 1970 (Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting))

Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) erstatter reglene om bevisinnhenting i sivilprosesskonvensjonen 1954 kapittel II i forholdet mellom de statene som har ratifisert begge konvensjonene. Konvensjonen forenkler oversendelsesmåten for anmodninger om innhenting av bevis i annen konvensjonsstat.

Konvensjonen oppstiller i utgangspunktet en forpliktelse til å gjennomføre innhenting av bevis eller andre rettshandlinger på anmodning fra en annen konvensjonsstat så fremt vilkårene er oppfylt.⁷

2.3.1 Om begrepene bevisopptak, bevisinnhenting/innhenting av bevis og andre rettshandlinger

Det følger av konvensjonens artikkel 1 at det kan anmodes om bistand til innhenting av bevis («evidence») eller andre rettshandlinger («other judicial act»). Det er lagt til grunn at begrepene «evidence» og «other judicial acts» skal tolkes vidt («liberally»)⁸.

Begrepet «evidence» er ikke definert i konvensjonen. Ved vurdering av hva som omfattes gir imidlertid artikkel 3, om hva en anmodning skal angi, noe veiledning. I artikkel 3 bokstav g vises det til at en anmodning blant annet skal angi dokumenter eller andre ting som skal undersøkes.⁹ Dette tilsier at konvensjonen har et videre

---

⁷ Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 12.

⁸ Se Practical Handbook on the Operation of the Evidence Convention, på s. 21, tilgjengelig mot betaling på <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=2728>

⁹ Jf. Norsk oversettelse av Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 3 bokstav g, den engelske versjonen av artikkel 3 bokstav g, «the documents or other property, real or personal, to be inspected».

anvendelsesområde enn det som tradisjonelt har blitt lagt i begrepet «bevisopptak» i tilknytning til domstollovens bestemmelser. I snever forstand har begrepet «bevisopptak» blitt forstått som vitne- eller partsavhør. Imidlertid omfatter begrepet «bevisopptak» i domstolloven §§ 47 og 48 ulike former for innhenting av bevis, og er ikke avgrenset til rettslige avhør.¹⁰ Departementet har på denne bakgrunn vurdert at det er hensiktsmessig i dette rundskrivet å bruke begrepene «innhenting av bevis» eller «bevisinnhenting», og ikke «bevisopptak».¹¹ Begrepsbruken skal bidra til å tydeliggjøre at domstollovens bestemmelser om «bevisopptak» har et vidt anvendelsesområde.

Bevisinnhenting etter konvensjonen omfatter rettslig avhør, fjernavhør ved telefon eller videolink eller DNA-prøver i forbindelse med farskapssaker. Øvrige eksempler på hva/hvilke handlinger som omfattes av bestemmelsene er innhenting av dokumentbevis og skriftlige svar på spørsmål eller vitneforklaringer.^{12,13} I «Practical Handbook on the Operation of the Evidence Convention» vises det også til tolkningen av det tilsvarende begrepet i EU Evidence Regulation som inkluderer «verifications, establishment of facts and expertise on family or child welfare»

En anmodning kan også gjelde andre rettshandlinger, men omfatter imidlertid ikke midlertidige forføyninger eller fullbyrding av avgjørelser.¹⁴

2.3.2 Konvensjonens anvendelsesområde

Konvensjonen kommer til anvendelse på sivil- og handelsrettens område.¹⁵ Tolkningen av begrepet «sivil- og handelsrettens område» varierer i de forskjellige konvensjonsstatene, og det er lite rettspraksis på hva som anses å ligge i begrepet. Det er klart at straffesaker faller utenfor konvensjonens anvendelsesområde. Det er videre en viss uenighet om rekkevidden av konvensjonen for saker om skatt og toll.¹⁶ For øvrig er det ikke avklart om for eksempel forvaltningsrett og øvrig offentlig rett faller inn under konvensjonens anvendelsesområde.¹⁷

Konvensjonen gjelder bare for innhenting av bevis eller andre rettshandlinger som skal brukes i en konkret anlagt eller påtenkt rettssak.¹⁸ Det betyr at det kan fremsettes anmodning om innhenting av bevis eller andre rettshandlinger med sikte på en rettssak som ennå ikke verserer for domstolene, men det må dreie seg om en aktuell og reell rettstvist.¹⁹

Videre gjelder konvensjonen bare anmodninger fra «judisielle myndigheter».²⁰ Begrepet «judisiell myndighet» er ikke nærmere definert, og oppfatningen om hva som er en

---

¹⁰ Se også Anders Bøhn, domstolloven. Lovkommentar til §§ 47 og 48, Juridika.

¹¹ Med mindre det er tale om «tradisjonelt» bevisopptak, for eksempel i tilknytning til domstolloven § 50.

¹² “documentary evidence”.

¹³ Practical Handbook on the Operation of the Evidence Convention, 2016, s. 28.

¹⁴ Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 1 tredje ledd.

¹⁵ Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 1 første ledd.

¹⁶ Se «Practical Handbook on the Operation of the Service Convention», 4. Utgave 2016, på s. 26, tilgjengelig mot betaling på <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=2728>.

¹⁷ Se «Practical Handbook on the Operation of the Service Convention», 4. Utgave 2016, på s. 24

¹⁸ Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 1 annet ledd.

¹⁹ Se for øvrig Norges erklæring til Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 23: http://www.hcch.net/index_en.php?act=status.comment&csid=511&disp=resdn.

²⁰ Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 1 første ledd.

judisiell myndighet etter konvensjonen kan variere fra stat til stat. I Norge fremmes anmodninger om innhenting av bevis i sivile saker av domstolene. Det følger av domstolloven § 47 at «den rett som har en sak til behandling kan beslutte» at innhenting av bevis «skal søkes foretatt ved utenlandsk myndighet. Står saken ikke for noen rett, kan slik beslutning etter søknad treffes av tingretten på det sted hvor søkeren bor, eller hvor det er verneting for saken.»

Konvensjonen regulerer i kapittel en innhenting av bevis ved domstolene og i kapittel to innhenting av bevis ved diplomatisk eller konsulær representant eller ved særlig utpekt person («commissioner»)²¹.

Konvensjonsteksten og de norske forbehold og erklæringer til konvensjonen er inntatt som [vedlegg 5](#).

Liste over myndighetene i de ulike konvensjonsstatene, samt deres forbehold og erklæringer fremgår på Haagkonferansens hjemmesider:

Myndigheter:

<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/authorities1/?cid=82>

Forbehold og erklæringer:

www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=82

2.4 Overenskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om gjensidig rettshjelp av 26. april 1974

Den nordiske overenskomsten gjelder både for sivile saker og straffesaker.

Overenskomsten inneholder ingen forpliktelse til å yte rettshjelp, og hjemmelen for slik forpliktelse må søkes i konvensjonene omtalt over. Avtalen forenkler oversendelsen av rettsanmodninger ved at disse kan sendes direkte mellom statlige myndigheter, jf. artikkel 1. Kommunale myndigheter faller ikke inn under denne bestemmelsen.

Overenskomsten har videre bestemmelser om kostnader og om hvilke språk som skal benyttes. For mer informasjon om krav til anmodninger mellom nordiske land, se punkt 3.7.1.2 under rettsanmodninger til utlandet og punkt 4.1.5 under rettsanmodninger fra utlandet.

Overenskomsten er inntatt som [vedlegg 6](#).

2.5 Overenskomst mellom Norge og Storbritannia om den sivile rettergang av 30. januar 1931

Overenskomsten med Storbritannia (inkl. opplistede samveldeland, protektorater og territorier) inneholder bestemmelser om forkynning, innhenting av bevis, rettshjelp og sikkerhetsstillelse for saksomkostninger. Norge og Storbritannia er begge tilsluttet Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) og Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting), og overenskomsten har derfor mindre betydning i dag. Men for flertallet av de opplistede samveldestatene, protektoratene og territoriene vil

---

²¹ Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) kapittel II. Det vises for øvrig til Norges erklæring til Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 15:

http://www.hcch.net/index_en.php?act=status.comment&csid=511&disp=resdn.

overenskomsten være relevant ettersom disse i hovedsak ikke er tilsluttet de nevnte Haagkonvensjonene.

Av samveldestatene, protektoratene og territoriene er ikke Canada og Bahamas tilsluttet Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting). Overenskomsten kan derfor benyttes i anmodninger om innhenting av bevis med disse statene. Videre er ikke New Zealand, Eswatini, Fiji, Isle of Man, Lesotho, Dominica, Kanaløyene, Kenya og Kiribati tilknyttet Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) eller Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting). Anmodninger om bevisinnhenting og forkynning til disse statene bør derfor rettes etter den overnevnte overenskomsten.

Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) og Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) er godt innarbeidet og kjent, slik at det som regel vil være mest hensiktsmessig å bruke disse konvensjonene der de kommer til anvendelse.

Overenskomsten og en oversikt over hvilke samveldestater og britiske protektorater og territorier overenskomsten gjelder er inntatt som [vedlegg 7](#).

2.6 [Overenskomst mellom Norge og Tyskland av 17. juni 1977 om ytterligere forenkling av den gjensidige rettshjelp etter Konvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954](#)

Overenskomsten supplerer sivilprosesskonvensjonen 1954, Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) og Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting), som både Norge og Tyskland er tilsluttet. Overenskomsten forenkler oversendelsen av rettsanmodninger ved at disse kan sendes direkte mellom norske og tyske justismyndigheter, herunder fra domstol til domstol.

For adresser til relevante tyske justismyndigheter og domstoler se punkt 3.7.1.5.

Overenskomsten er inntatt som [vedlegg 8](#).

2.7 [Overenskomst mellom Norge og Østerrike av 21. mai 1984 om forenkling av rettshjelp etter Konvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954](#)

Overenskomsten supplerer sivilprosesskonvensjonen 1954 ved at den forenkler prosesser knyttet til rettsanmodninger. Østerrike ble imidlertid 12. september 2020 tilsluttet Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning). Anmodninger om forkynning kan derfor sendes etter denne konvensjonen.

Østerrike er per desember 2022 ikke tilsluttet Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting).

Overenskomsten er inntatt som [vedlegg 9](#).

2.8 [Luganokonvensjonen 30. oktober 2007 protokoll nr. 1 om domsmyndighet og om anerkjennelse og fullbyrding av dommer i sivile og kommersielle saker](#)

Konvensjonen regulerer domsmyndighet og fullbyrding av dommer i sivile og kommersielle saker. Konvensjonens protokoll nr. 1 artikkel I nr. 2 har også bestemmelser om forkynning av dokumenter. Denne artikkelen gir adgang til direkte oversendelse av anmodninger om forkynning mellom offentlige tjenestemenn. Enkelte stater kan ha tatt forbehold mot denne oversendelsesmåten, for eksempel Sveits.²² Luganokonvensjonen 2007 er gjort til del av norsk rett ved henvisning i tvisteloven § 4-8 og inntatt som et vedlegg til loven.

2.9 Hvilken overenskomst skal velges?

	Forkynning	Bevisinnhenting	Annet
Norden	Nordisk overenskomst 1974 benyttes som grunnlag for direkte oversendelse mellom domstolene. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)	Nordisk overenskomst 1974 benyttes som grunnlag for direkte oversendelse mellom domstolene. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting)	Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) benyttes som hjemmel for postforkynning til Danmark, Finland og Sverige.
Utenfor Norden	Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)	Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting)	Sivilprosesskonvensjonen 1954 benyttes i forhold til konvensjonsstater som har ratifisert denne og som ikke er tilsluttet Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) og/eller Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting).
Tyskland	Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning), supplert med overenskomst 17. juni 1977, forutsatt at det er kjent hvilken domstol som er rett adressat for rettsanmodningen.	Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting), supplert med overenskomst 17. juni 1977, forutsatt at det er kjent hvilken domstol som er rett adressat for rettsanmodningen.	
Østerrike	Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)	Overenskomst mellom Norge og Østerrike av 21. mai 1984 om forenkling av retts hjelp etter Konvensjon	

²² Se konvensjonens nettside: [Convention concernant la compétence judiciaire, la reconnaissance et l'exécution des décisions en matière civile et commerciale \(admin.ch\)](#)

	Overenskomst mellom Norge og Østerrike av 21. mai 1984 om forenkling av rettshjelp etter Konvensjon om den sivile prosess av 1. mars 1954	om den sivile prosess av 1. mars 1954	
Storbritannia	Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)	Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting)	<p>Overenskomst med Storbritannia 31. januar 1931 kan benyttes når det anses hensiktsmessig, for eksempel ved oversendelse av anmodninger til stater som er britiske samveldestater, protektorater og territorier.</p> <p>Av samveldestatene, protektoratene og territoriene er ikke Canada og Bahamas tilsluttet Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting). Overenskomsten kan derfor benyttes i anmodning om innhenting av bevis med disse statene. Videre er ikke New Zealand, Eswatini, Fiji, Isle of Man, Lesotho, Dominica, Kanaløyene, Kenya og Kiribati tilknyttet Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) eller Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting). Anmodninger om innhenting av bevis og forkynning til disse statene bør derfor rettes etter den overnevnte overenskomsten.</p>

3. RETTSANMODNINGER TIL UTLANDET

3.1 Generelt om utforming av rettsanmodninger

Normalt skal en rettsanmodning utarbeides som et eget brev stilet «til vedkommende domstol», eventuelt «til vedkommende myndighet i [stat]». Rettsanmodningen skal inneholde de opplysninger som er nødvendige for at mottakeren kan ta stilling til og gjennomføre anmodningen. Saken skal fremstilles kort, men inneholde tilstrekkelig informasjon slik at man i størst mulig grad unngår å sende med kopi av saksdokumenter.

Rettsanmodningen skal være skrevet og signert av den myndighet som utsteder anmodningen, og være i original eller bekreftet kopi. En digital signatur vil i utgangspunktet være tilstrekkelig, og et digitalt dokument med elektronisk signatur vil være et originalt dokument. En del stater kan imidlertid kreve at dokumentene er skrevet under med penn, samt at de er stemplet. Det er videre viktig at anmodningen er oversatt til offisielt språk i mottakerstaten.

Rettsanmodningen skal inneholde følgende informasjon:

- hvilken myndighet som fremsetter anmodningen, og opplysninger om kontaktperson med telefonnummer, samt e-post
- beskrivelse av sakens art
- partenes navn og eventuelt deres prosessfullmektiger
- parten(e)s nasjonalitet
- hvilket språk dokumentene er oversatt til
- henvisning til eventuelle konvensjoner eller avtaler som kommer til anvendelse og hvilke bestemmelser som eventuelt forplikter anmodede myndighet til å gjennomføre anmodningen
- bakgrunnen for anmodningen og konkretisering av den bistand som ønskes
- nummerert oversikt over vedlegg

Se mal for utforming av rettsanmodning i [vedlegg 13](#).

Rettsanmodningen med eventuelle vedlegg skal sendes i to eksemplarer og bør være i original eller bekreftet kopi. Hvilke øvrige formkrav som må være oppfylt, følger av eventuelle konvensjoner eller avtaler som kommer til anvendelse.

Ved rettsanmodning til stater som ikke er omfattet av konvensjon eller avtale, bør det undersøkes om vedkommende stat oppstiller særskilte formkrav.

Se mer om øvrige formkrav, for eksempel oversettelse og legalisering, under punkt 3.4 og 3.5.

3.2 Utforming av rettsanmodning ved forkynning

Anmodning om forkynning av dokumenter i utlandet kan omfatte både rettslige og utenrettslige dokumenter. Eksempler på rettslige dokumenter er stevning, pålegg om tilsvar, innkalling til hovedforhandling og dommer (med orientering om rettsmidler). Som eksempel på utenrettslige dokumenter som forkynnes kan nevnes forvaltningsavgjørelser, for eksempel statsforvalterens vedtak om innvilgelse av

separasjon og skilsmisse og fastsettelse av barnebidrag fattet av NAV Familie- og pensjonsytelser bidrag utland, betalingsvarsel etter konkursloven og pålegg om betaling av ubetalte fakturaer.

Det er viktig at navn og adresse til vedkommende dokumentet skal forkynnes for oppgis så nøyaktig og fullstendig som mulig. Sakens parter vil ofte kunne bidra med opplysninger om navn og adresse. Hvis opplysningene om navn og adresse er mangelfulle, bør det tas med andre opplysninger som kan være av betydning for identifisering av mottaker, for eksempel fødselsdato og fødested. Forkynning kan imidlertid nektes med den begrunnelse at det ikke foreligger fullstendig eller riktig adresse.

Utenlandsk myndighet returnerer skriftlig bekreftelse på at dokumentet er forkynt og forkynningsdato. Ved forkynning i utlandet anses dokumentet forkynt den dato det faktisk er kommet frem til mottaker. Den norske myndighet som anmoder om forkynning skal derfor ikke fastsette en forkynningsdato på forhånd.

Ved innkalling til rettsmøter har en person som oppholder seg i utlandet i utgangspunktet ikke møteplikt for norske domstoler, jf. tvisteloven § 23-1, jf. §§ 21-5 og 24-1. Skjematekst med informasjon om straff ved uteblivelse passer derfor ikke i disse tilfellene. Det bør i innkallingen gjøres oppmerksom på at vedkommende ikke har møteplikt. Dersom omkostninger som påløper ved reise og fremmøte ikke vil bli dekket, bør det opplyses om dette. For vitner som er bosatt og oppholder seg i Danmark, Finland, Island eller Sverige, vises det imidlertid til [lov 21. mars 1975 om nordisk vitneplikt](#).

3.2.1 Særlig om Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)

Ved forkynning etter denne konvensjonen skal standardskjema, GA-3018 Anmodning om forkynnelse i utlandet av rettslige og utenrettslige dokumenter alltid benyttes. Det er ikke nødvendig å også utforme en egen rettsanmodning. Standardskjemaet er inntatt som [vedlegg 3](#) og er også tilgjengelig på <https://www.regjeringen.no/no/dokument/dep/jd/anbud-konsesjoner-og-brev/skjema/skjemaer-og-blanketter-fra-justis--og-beredskapsdepartementet/id2553983/>.

I skjemaet er det angitt tre alternative forkynningsmåter: ²³

- a. etter forkynningsstatens alminnelige regler,
- b. på en særskilt måte eller
- c. ved overlevering til personen/mottakeren såfremt han er villig til å motta det.

Ved utfylling av skjemaet skal det markeres hvilken forkynningsmåte som ønskes forsøkt. Hvilken forkynningsmåte som ønskes, må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Forkynning etter forkynningsstatens alminnelige regler (bokstav a) vil i de fleste tilfeller være den mest aktuelle fremgangsmåten. Ved valg av forkynningsmåte bør man være oppmerksom på reglene om oversettelse av dokumenter, se punkt 3.4. Etter alternativ a og b vil det normalt kreves at dokumentene er oversatt til den anmodede stats språk,

---

²³ jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 5 første og annet ledd.

mens oversettelse som hovedregel ikke er nødvendig ved frivillig overlevering etter alternativ c.

Veiledning til utfylling av standardskjemaet:

- Skjemaet må fylles ut på engelsk, fransk eller mottakerstatens språk.^{24,25}
- Den norske anmodende myndighets adresse må være inntatt, slik at anmodningen kan returneres direkte til denne.
- Det er kun side 1, 3 og 4 som skal fylles ut. Side 2 er forbeholdt mottakerstatens attestering for utført forkynning.
- Skjemaet på side 1 skal undertegnes og stemples.
- På side 4 er det sondret mellom «rettslige» og «utenrettslige» dokumenter. Domstolene skal fylle ut under «rettslige dokumenter». Statsforvalterne og NAV Familie- og pensjonsytelser og bidrag utland skal fylle ut under «utenrettslige dokumenter».
- Konvensjonen får ikke anvendelse når adressen til personen dokumentene skal forkynnes for er ukjent, jf. artikkel 1 annet ledd. Det innebærer at dersom det er oppgitt ufullstendig eller uriktig adresse, kan anmodningen avslås.
- Skjemaet skal fylles ut i to eksemplarer.
- Det kan være hensiktsmessig å oppbevare en kopi av det utfylte skjemaet i sakens dokumenter. Statens sivilrettsforvaltning beholder ingen dokumenter eller kopier i saken.

Eksempel på ferdig utfylt standardskjema finnes under [vedlegg 4](#).

3.2.2 Særlige formkrav ved forkynning til enkelte land

Justis- og beredskapsdepartementet har fått opplyst at enkelte land opererer med særlig formkrav ved forkynning. Vi gjør også oppmerksom på at det kan være andre stater som har særlige formkrav ved forkynning.

Sør-Afrika: Ikke tiltrådt Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning))	Sør-Afrikanske myndigheter krever to dokumentsett av alle saksdokumentene innbundet med apostille. Se nærmere om apostille under punkt 3.5.
Brasil: Har tiltrådt Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)	Brasil krever bruk av standardskjema som også er på portugisisk: https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=6560&dtid=65
De forente arabiske emirater: Ikke tiltrådt Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)	De forente arabiske emirater krever at alle dokumenter legaliseres. Se nærmere om legalisering under punkt 3.5. I tillegg må dokumentene oversettes til arabisk og engelsk og hver side må stemples og signeres av den autoriserte oversetteren.

²⁴ Brasil krever bruk av standardskjema som også er på portugisisk. Se her: [HCCH | Model Form annexed to the Convention \(Request, Certificate, Summary with Warning\)](#).

²⁵ Jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 7 annet ledd.

<p>Chile: Ikke tiltrådt Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)</p>	<p>Chile krever at dokumenter som skal forkynnes må apostilleres i tråd med apostillekonvensjonen. Se nærmere om apostille under punkt 3.5.</p>
<p>USA: Har tiltrådt Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)</p>	<p>Ved forkynning av dokumenter i USA gjelder det særlige regler. Den amerikanske sentralmyndigheten har inngått avtale med et privat forkynningsfirma, ABC Legal Services, om gjennomføring av forkynning på anmodning fra utenlandske myndigheter. Oppdatert informasjon om ABC legal Services finnes på følgende nettsted: International Service of Process Overview (abclegal.com).</p> <p>For øvrig godtar USA i stor utstrekning bruk av de alternative forkynningsmåter som er nevnt i Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning).²⁶ Norske utenriksstasjoner kan dermed forkynne dokumenter også overfor andre enn norske borgere som oppholder seg i USA, såfremt dette skjer frivillig, se punkt 3.9.</p>

3.3 Utforming av rettsanmodning ved innhenting av bevis

3.3.1 Om begrepene bevisinnhenting/innhenting av bevis

Som nevnt i punkt 2.3.1 er det etter departementets syn hensiktsmessig å bruke begrepet «bevisinnhenting» eller «innhenting av bevis» istedenfor «bevisopptak». Begrepsbruken skal bidra til å tydeliggjøre at bestemmelsene i domstolloven §§ 47 og 48 har et vidt anvendelsesområde, og omfatter mer enn det som i snever forstand har blitt omfattet av begrepet «bevisopptak».

Eksempler på anmodninger om innhenting av bevis er anmodninger om rettslig avhør, fjernavhør ved telefon eller videolink eller DNA-prøver i forbindelse med farskapssaker. Øvrige eksempler på hvilke handlinger som omfattes av bestemmelsene er innhenting av dokumentbevis og skriftlige svar på spørsmål eller vitneforklaringer.

3.3.2 Retten fremmer anmodningen - formkrav

Retten kan beslutte å fremme anmodning om innhenting av bevis i utlandet i medhold av domstolloven § 47. Anmodningen utferdiges av retten, men dersom retten har flere medlemmer, utferdiges den av rettens leder, jf. domstolloven § 48 første ledd første punktum.

²⁶ Jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artiklene 8-10.

Anmodningen skal inneholde en kort fremstilling av saksforholdet og angi det som ønskes foretatt, jf. domstolloven § 48 annet ledd. Sakens faktum og eventuelt referat fra avhør, kan innarbeides i selve rettsanmodningen i den utstrekning det antas å være av betydning for gjennomføring av innhenting av bevis ved den utenlandske domstolen. I enkelte tilfeller kan det være hensiktsmessig å legge ved vitneavhør. Det er anmodende myndighet, dvs. retten, som tar stilling til hvilke dokumenter som skal vedlegges.

Ved anmodning om innhenting av bevis bør det angis hvem sakens parter er, eventuelle prosessfullmektiger eller andre som skal varsles om tidspunktet for gjennomføringen av bevisinnhenting. Dersom det eventuelt er ønskelig at prosessfullmektig i Norge skal være til stede ved gjennomføringen av bevisinnhenting, må det anmodes særskilt om dette.

Ved anmodning om rettslig avhør, bør de forhold vitnet eller parten skal forklare seg om, og spørsmål som særlig ønskes stilt, være spesifisert. Eget spørsmålsskrift kan eventuelt vedlegges. Ved anmodning om avhør av en saksøkt, bør det også opplyses hvorvidt stevningen er forkynt for vedkommende.

Bevisinnhenting «i utlandet betraktes som feilfrie dersom enten den fremmede retts eller den norske retts former er iaktatt», jf. domstolloven § 48 femte ledd. Det er imidlertid flere momenter som tilsier at bestemmelsen ikke gjelder uten enkelte reservasjoner.

Hovedregelen er at innhenting av bevis følger prosedyrene i den stat der det skal gjennomføres. Innhenting av bevis som er tatt i samsvar med reglene i den aktuelle staten, kan imidlertid være beheftet med det vi etter interne norske regler ville ansett som saksbehandlingsfeil. Retten kan anmode om at en særskilt fremgangsmåte benyttes. I henhold til Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 9 annet ledd, skal en slik anmodning etterkommes, såfremt fremgangsmåten ikke er uforenlig med den interne lovgivning i mottakerstaten, eller ikke kan benyttes på grunn av intern praksis eller fordi det er praktisk vanskelig. Det kan oppstå spørsmål om hvor langt domstolloven § 48 femte ledd rekker i de tilfeller retten ikke har anmodet om en særskilt fremgangsmåte, og fremgangsmåten ikke er i tråd med reglene om innhenting av bevis etter norsk rett.²⁷

For anmodninger som sendes etter Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) er det et eksempelskjema som kan benyttes ved oversesendelse av anmodning om bevisinnhenting. Se Haagsekretariatets nettside:
<https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=6557&dtid=65>.

Skal det fremmes en rettsanmodning til en stat som ikke er omfattet av noen konvensjon eller avtale kan det være hensiktsmessig å undersøke om den aktuelle staten oppstiller spesielle formkrav.²⁸ Den norske utenriksstasjonen med ansvar for den staten der

---

²⁷ Se Rt. 2002 s. 1744.

²⁸ Enkelte stater krever at de spørsmål som ønskes stilt tas inn i selve rettsanmodningen. Departementet er ikke kjent med at dette gjelder noen europeiske stater. Japan krever tydelig spesifiserte spørsmål ved rettslig avhør. Spørsmålene må tas inn i selve rettsanmodningen, og kan med andre ord ikke følge som et vedlegg. Anmodninger til Vietnam må utferdiges i tre eksemplarer. Nicaragua og Costa Rica (antakelig også andre mellomamerikanske stater som ikke er tilknyttet Haag-konvensjonen 5. oktober 1961 om

innhenting av bevis skal gjennomføres kan kontaktes for innhenting av nærmere informasjon om dette.

For de tilfeller der anmodningen skal sendes via Justis- og beredskapsdepartementet, foretar disse kun en summarisk gjennomgang av anmodningen og eventuelle formkrav, før den videresendes til kompetent myndighet.

3.3.3 Særlig om fjernavhør og fjernmøte (avhør/rettsmøte via telefon- eller videolink)

En domstol som har en sak til behandling, har anledning til å anmode om innhenting av bevis fra utenlandsk myndighet i form av fjernavhør eller fjernmøter (for eksempel telefon- eller videomøter) av/med vitner, sakkyndige og parter, jf. domstolloven § 47.

Dersom personen det er ønskelig å ta fjernavhør av befinner seg i en stat som er tilknyttet Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) bør en anmodning om fjernavhør eller fjernmøte sendes etter denne konvensjonen.²⁹ Anmodningen skal i disse tilfellene utformes på samme måte som andre anmodninger etter denne konvensjonen, se punkt 3.3.2.

I 2020 utga HCCH en veileder om bruk av videolink i medhold av Haag-konvensjonen 1970. Denne er tilgjengelig via HCCH sine nettsider:

<https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=7072&dtid=3>.

Dersom staten ikke er med på Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) bør den norske ambassaden i vedkommende stat kontaktes for å klarlegge om staten tillater fjernavhør/fjernmøte, og eventuelt på hvilke vilkår.

Særlig om anmodninger til Tyskland:

Informasjon Justis- og beredskapsdepartementet har mottatt fra tyske myndigheter vedrørende fjernavhør og fjernmøte for personer som oppholder seg i Tyskland:

Anmodninger om fjernavhør kan sendes etter Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting), men anmodninger om fjernmøter må sendes utenfor denne konvensjonen. Anmodninger om fjernmøte må sendes diplomatisk vei, via Justis- og beredskapsdepartementet.

---

legalisering av utenlandske dokumenter) har regler om at alle underskrifter og dokumenter må legaliseres etter nærmere angitte prosedyrer. Enkelte land krever at det vedlegges en bekreftelse fra Justisdepartementet.

²⁹ Se Special Commission on the practical operation of the Hague Apostille, Service, taking of evidence and Access to Justice Conventions, [HCCH | Conclusions and Recommendations of the 2009 Special Commission on the practical operation of the Hague Apostille, Service, Taking of Evidence and Access to Justice Conventions](https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=7072&dtid=3). Se også HCCH sin veileder <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=7072&dtid=3>, punkt A1, avsnitt 29 som viser til håndboken til konvensjonen punkt A 4 2 nr. 24.

3.4 Språkkrav og oversettelser - forkynning og innhenting av bevis

Hovedregel:

Rettsanmodningen og alle vedlegg skal være skrevet på eller oversatt til det offisielle språket i mottakerstaten.³⁰ Dersom det er behov for oversettelse bør det fortrinnsvis brukes en statsautorisert translatør. Det er viktig at translatøren bekrefter oversettelsens riktighet med signatur og stempel på hvert dokument.

Dersom ulike regioner i en stat har ulike offisielle språk (for eksempel Sveits, Belgia og Canada), skal dokumentene oversettes til det offisielle språket i regionen hvor adressaten bor eller oppholder seg. Oversikt finnes på hjemmesiden til Haagkonferansen tilknyttet den enkelte konvensjon.

For Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) se:

<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/authorities1/?cid=17>

For Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) se:

<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/authorities1/?cid=82>

Unntak:

Oversettelse av dokumenter som skal forkynnes kan unnlates i følgende tilfeller:

- Dokumentene skal forkynnes i Norden etter den nordiske overenskomsten, såfremt dokumentene er utferdiget på norsk, dansk eller svensk.³¹
- Det bes om frivillig overlevering av dokumentene etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning), den nordiske overenskomsten og overenskomsten med Tyskland.³² Mottaker kan da som regel nekte å motta dokumentene.
- Dersom er kjent at mottaker behersker norsk eller et annet språk som dokumentet er utferdiget på eller oversatt til, men som ikke er offisielt språk i mottakerstaten, kan det forsøkes formell forkynning uten oversettelse til mottakerstatens språk. Det må i tilfelle opplyses i anmodningen at dokumentene ikke er oversatt fordi mottaker behersker språket dokumentene er oversatt til. Det bør også gis en begrunnelse for dette, for eksempel at vedkommende har vært bosatt i vedkommende stat i flere år, eller er statsborger av denne stat. Det er viktig at det i anmodningen redegjøres for dokumentets art og innhold på et språk mottakerstaten forstår. Det er mulig at mottakerstaten i slike tilfeller kan gjøre unntak fra kravet til oversettelse. Ved anmodninger etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) benyttes sammendragssiden i konvensjonsskjemaet til denne informasjonen.
- Adressaten er norsk statsborger og dokumentene skal forkynnes ved norsk utenriksstasjon. Dersom det er kjent at mottaker ikke behersker norsk, bør imidlertid dokumentet oversettes til et språk som mottaker behersker.

³⁰ Jf. sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkel 1 første ledd og 3 annet ledd, Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 5, tredje ledd og 7, annet ledd, og Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 4.

³¹ Jf. den nordiske overenskomsten artikkel 2 første ledd.

³² Jf. sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkel 2, Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 5 tredje ledd, den nordiske overenskomsten artikkel 2 annet ledd, overenskomsten med Tyskland artikkel 3.

Kostnader ved oversettelser:

Oversettelser betales av anmodende myndighet. Den anmodende myndighet må selv sørge for de nødvendige oversettelsene, og må sørge for at oversettelsen ikke blir dyrere enn nødvendig. Dette gjelder særlig i saker hvor det er fare for at utgiftene til oversettelse vil overstige størrelsen på kravet som anmodningen gjelder. Det bør derfor nøye vurderes hvilke dokumenter som er nødvendige vedlegg til rettsanmodningen.

Særlig om Tyskland:

I forholdet til Tyskland gjelder en særlig regel om oversettelse i overenskomstens artikkel 3 nr. 3. Dersom retten mottar dokumenter som ikke er oversatt, og det ikke foretas frivillig overlevering av dokumentene, skal den retten som har saken til behandling besørge oversettelse. Omkostningene skal i så fall dekkes av den anmodende myndighet. I slike tilfeller bør retten kontakte den anmodende tyske myndighet i forkant, for å få nærmere avklart spørsmålet om kostnadene. Dette gjelder også der norske myndigheter oversender anmodning om forkynning til tyske myndigheter.

3.4.1 Klageskjema er oversatt til flere språk

Justis- og beredskapsdepartementet har oversatt skjemaet «Melding om rett til å klage på forvaltningsvedtak» til flere språk, blankett nr. 0073. Oversettelsene er lagt ut på <https://www.regjeringen.no/no/dokument/dep/jd/anbud-konsesjoner-og-brev/skjema/skjemaer-og-blanketter-fra-justis--og-beredskapsdepartementet/id2553983/>.

3.5 Legalisering og apostille

Legalisering er en formalitet som kan være nødvendig for at et dokument utarbeidet av norske myndigheter skal få rettsvirkning i utlandet. Dokumenter må legaliseres i landet de er utstedt i.

Apostille innebærer en forenklet prosess sammenlignet med legalisering ved at det normalt er tilstrekkelig med bekreftelse fra én myndighet. I Norge er statsforvalterne utpekt som apostillemyndighet. Apostille kan kun benyttes mellom stater som har tiltrådt apostillekonvensjonen.

Formålet med legalisering og apostille er å gi sikkerhet for at et offentlig dokument er utstedt av rette myndighet i vedkommende stat slik at det kan få rettsvirkning i utlandet. Legalisering og apostille bekrefter at signatur og embetsstempelet på dokumentet er ekte og at den som har underskrevet dokumentet er offentlig tjenestemann. Det bekrefter ikke riktigheten av innholdet i et dokument.

Hvilke krav som stilles til bekreftelse av anmodningen og vedlagte dokumenter, vil avhenge av det rettslige grunnlaget for anmodningen. For anmodninger om forkynning i henhold til Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning), følger det av artikkel 3 (1) at det ikke «skal kreves rettslig bekreftelse av dokumentet eller anvendelsen av andre lignende formkrav». Håndboken presiserer at dette gjelder både for selve anmodningen

og vedlagte dokumenter/dokumentene som skal forkynnes.³³ Det samme gjelder for anmodninger om innhenting av bevis etter Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting), jf. artikkel 3 nr. 3.³⁴

Der det ikke ligger en internasjonal konvensjon eller avtale til grunn for anmodningen, vil hvilke formelle krav som stilles avhenge av regler og praksis i mottakerstaten. Dersom dette ikke er kjent for anmodende myndighet vil informasjon kunne innhentes fra den aktuelle norske utenriksstasjonen.

For mer informasjon om legalisering, se veiledning om legalisering her:
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/legalisering-ud/id752911/>.

For lenke til apostillekonvensjonen se:
<https://www.hcch.net/en/instruments/specialised-sections/apostille>.

For mer informasjon om apostille, se Justis- og beredskapsdepartementets rundskriv om apostille [G-07/2017](#).

3.6 Kostnader i forbindelse med rettsanmodninger

3.6.1 Forkynning

Forkynning i utlandet er som regel kostnadsfritt.³⁵ Enkelte stater krever imidlertid refusjon av utgifter i forbindelse med forkynning, særlig der private firmaer benyttes til å besørge forkynning. Det kan også være aktuelt der norsk utenriksstasjon er anmodet om å besørge forkynning, og postforkynning ikke fører frem. Eventuelle utgifter som påløper må dekkes av anmodende myndighet. Se også rundskriv 27. april 1977 fra Utenriksdepartementet til fagstasjonene. Rundskrivet er inntatt som [vedlegg 10](#).

Informasjon om hvilke stater som benytter gebyrer, samt betalingsinformasjon for disse, se informasjon for den enkelte stat på HCCHs hjemmeside for Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning):
<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/specialised-sections/service>

3.6.2 Innhenting av bevis

Hovedregelen er at kostnader ved innhenting av bevis ikke kreves refundert, og at det ikke skal kreves gebyr.³⁶

De ulike konvensjonene og overenskomstene gir imidlertid adgang til å kreve refusjon av visse typer utgifter, for eksempel til tolk og sakkyndige. I praksis kreves det sjelden refusjon fra den anmodede stat, men kan være aktuelt for større sakkyndighetsoppdrag.

---

³³ Practical Handbook on the Operation of the Service Convention, 2016, s. 52.

³⁴ Practical Handbook on the Operation of the Evidence Convention, 2016, s. 64.

³⁵ Jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) 1965 artikkel 12, sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkel 7, den nordiske overenskomsten artikkel 4, overenskomsten med Tyskland artikkel 7 og overenskomsten med Østerrike artikkel 4.

³⁶ Se Haagkonvensjonen 1954 artikkel 16, Haagkonvensjonen 1965 artikkel 14, Overenskomst med Østerrike artikkel 4, Overenskomst med Tyskland artikkel 7, Overenskomst med nordiske land artikkel 4 og overenskomst med Storbritannia artikkel 10.

3.7 Oversendelsesmåte ved anmodning om forkynning og innhenting av bevis

3.7.1 Oversendelsesmåte ved forkynning av dokumenter

Som hovedregel skal den fremgangsmåten som i størst grad forenkler det rettslige samarbeidet mellom statene benyttes. Oversendelsesmåten avhenger av flere forhold, for eksempel om det er en konvensjon eller avtale som kommer til anvendelse overfor vedkommende land, eller om forkynningen skal foretas overfor en norsk borger.

3.7.1.1 [Haagkonvensjonen om den sivile prosess 1. mars 1954](#)

Anmodning om forkynning etter sivilprosesskonvensjonen 1954 sendes til Justis- og beredskapsdepartementet. Departementet sender som hovedregel anmodningen videre til norsk utenriksstasjon i staten der personen som dokumentet skal forkynnes for oppholder seg. Utenriksstasjonen sender anmodningen videre til rette myndighet i vedkommende stat,³⁷ med mindre den selv kan foreta forkynning overfor adressaten, jf. nedenfor under punkt 3.7.1.11.

3.7.1.2 [Haagkonvensjonen 1965 \(om forkynning\)](#)

Etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) kan anmodninger om forkynning sendes direkte fra kompetent nasjonal myndighet til sentralmyndigheten i utlandet.³⁸

Oversikt over hvilke stater som er tilsluttet konvensjonen og statenes sentralmyndigheter med adresser er lagt ut på [Haagkonferansens hjemmesider](#).
<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/specialised-sections/service>

Hvem som er kompetent myndighet i Norge til å sende anmodninger direkte til sentralmyndigheten i mottakerstaten etter konvensjonen følger blant annet av domstolloven kapittel 9, se særlig § 163 a annet ledd. Domstolene og statsforvalterne er eksempler på kompetent myndighet etter konvensjonen. Advokater kan anmode om forkynning i den utstrekning det følger av norsk rett, jf. eksempelvis tvisteloven § 13-3.

Særlig om enkelte land:

Canada	For å spare tid kan anmodninger om forkynning sendes direkte til sentralmyndigheten i den provins adressaten oppholder seg. Dersom det er vanskelig å finne ut hvilken provins anmodningen skal sendes til, kan den sendes til den føderale sentralmyndigheten. Provinsoversikt finnes på Haagkonferansens hjemmesider og https://www.hcch.net/en/states/authorities/details3/?aid=248 .
Sveits	Rettsanmodninger til Sveits sendes direkte til den kanton hvor adressaten oppholder seg. Kantonoversikten finnes på Haagkonferansens hjemmeside og på https://www.rhf.admin.ch/rhf/fr/home/zivilrecht/behoerden/zentralbehoerden.html
Tyskland	Rettsanmodninger til Tyskland sendes direkte til sentralmyndigheten i den delstaten hvor adressaten oppholder seg. Dersom det er uklart hvilken sentralmyndighet anmodningen skal sendes til, kan anmodningen sendes til den føderale justismyndighet i Bonn. Anmodningene skal ikke sendes til Forbundsrepublikken Tysklands sentrale justisdepartement i Berlin. Oversikt over de ulike

³⁷ Jf. sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkel 1.

³⁸ Jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) 1965 artikkel 2 og 3.

	sentralmyndigheter finnes på Haagkonferansens hjemmesider og på https://assets.hcch.net/docs/494216ab-d7f6-4f7b-9627-93270f8a64da.pdf .
USA	Anmodninger til USA sendes direkte til ambassaden i Washington, ³⁹ eller generalkonsulatene i New York, ⁴⁰ Houston, ⁴¹ og San Francisco, ⁴² basert på ansvarsfordelingen for de ulike delstatene mellom disse.

3.7.1.3 [Overenskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om gjensidig rettshjelp av 26. april 1974](#)

Ved anmodninger om forkynning i Danmark (inkl. Færøyene og Grønland), Finland, Island og Sverige benyttes fremgangsmåten i den nordiske overenskomsten. Det gjelder også anmodninger om forkynning av dokumenter for norske borgere som befinner seg i disse statene. Dokumenter til adressater i Danmark (inkl. Færøyene og Grønland), Sverige og Finland postforkynnes direkte fra norsk myndighet i medhold av Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning).

Det følger av den nordiske overenskomsten artikkel 1 at anmodninger om forkynning sendes direkte mellom statenes myndigheter.

Danmark	Sendes retten i den rettskrets hvor anmodningen skal utføres, se info på https://domstol.dk/selvbetjening/find-ret/
Færøyene	Sendes sorenskriveren i Torshavn, se www.domstol.dk/faeroerne/
Grønland	Sendes landsdommeren ved Grønlands landsret, se www.domstol.dk/groenland/kontakt/
Finland	sendes tingsrätten der anmodningen skal utføres, se oikeus.fi/sv/index.html
Island	Sendes sysselmannen(sýslumaðurinn) der adressaten bor eller oppholder seg, se https://island.is/en/o/district-commissioner
Sverige	Anmodninger om forkynning sendes länsstyrelsen i det län hvor adressaten bor eller oppholder seg. Hvert län er angitt med en länskode (tall og bokstaver). På bakgrunn av postnummer til mottakers adresse finner en rett länskode . For å finne adressen til vedkommende dokumentene er ment for, er www.hitta.se en pålitelig kilde. Den aktuelle Länsstyrelsen finnes også på www.lansstyrelsen.se .

Dersom det er uklart hvilken myndighet i en annen nordisk stat en anmodning skal sendes til, kan anmodningen sendes til vedkommende stats justisdepartement som vil

³⁹ [About the Embassy in Washington, D.C. - Norway in the United States](#). Dekker følgende stater: Iowa, Minnesota, Nebraska, North Dakota, South Dakota og Wisconsin.

⁴⁰ [Consulate General in New York - Norway in the United States](#). Dekker følgende stater: Bermuda, Connecticut, Delaware, Georgia, Illinois, Indiana, Kentucky, Maine, Massachusetts, Maryland, Michigan, New Hampshire, New Jersey, New York, North Carolina, Ohio, Pennsylvania, Rhode Island, South Carolina, Tennessee, Vermont, Virginia og West Virginia.

⁴¹ [Consulate General in San Francisco - Norway in the United States](#). Dekker følgende stater: Alaska, Arizona, California, Colorado, Hawaii, Idaho, Montana, New Mexico, Nevada, Oregon, Utah, Washington, Wyoming.

⁴² [Consulate General in Houston - Norway in the United States](#). Dekker følgende stater: Alabama, Arkansas, Florida, Kansas, Louisiana, Mississippi, Missouri, Oklahoma, Texas, Puerto Rico og US Virgin Islands.

videreformidle anmodningen til rette myndighet. Det forutsettes at det er gjort forsøk på å finne frem til rett myndighet, før denne adgangen benyttes.

3.7.1.4 [Overenskomst mellom Norge og Storbritannia om den sivile rettergang av 30. januar 1931](#)

Storbritannia er tilsluttet Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning). Oversendelsesmåten som er beskrevet under punkt 3.7.1.2 kan derfor følges ved anmodninger om forkynning for personer som oppholder seg i Storbritannia.

Overenskomsten oppstiller alternative oversendelsesmåter. I henhold til overenskomstens artikkel 4 a, kan forkynning av dokumenter eksempelvis skje direkte fra den norske ambassaden, eller ved postforkynning.⁴³

Av samveldeland, protektorater og territorier er New Zealand, Eswatini, Fiji, Isle of Man, Lesotho, Dominica, Kanaløyene, Kenya og Kiribati ikke tilknyttet Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning). Anmodninger om forkynning til disse statene bør derfor rettes etter den overnevnte overenskomsten.

3.7.1.5 [Overenskomst mellom Norge og Tyskland av 17. juni 1977 om ytterligere forenkling av den gjensidige rettshjelp etter Haagkonvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954](#)

Tyskland er tilsluttet Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning). Oversendelsesmåten som er beskrevet under punkt 3.7.1.1 kan derfor følges ved anmodninger om forkynning for personer som oppholder seg i Tyskland.

Anmodninger om forkynning til Tyskland kan også sendes etter Overenskomst mellom Norge og Tyskland av 19. juni 1977 om ytterligere forenkling av den gjensidige rettshjelp etter Haagkonvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954. Anmodningen sendes da direkte til presidenten for den domstol (Landgericht eller Amtsgericht) hvor personen dokumentet skal forkynnes for oppholder seg.⁴⁴ Dersom det er uklart hvilken domstol anmodningen skal sendes til, kan anmodningen sendes justisforvaltningen i vedkommende delstat. Anmodningene skal ikke sendes Forbundsrepublikken Tysklands sentrale justisdepartement i Berlin.

Oversikt over de relevante Landgerichter, Amtsgerichter og delstatenes sentralmyndigheter finnes på nettstedet <http://www2.justizadressen.nrw.de/og.php>. Litt ned på siden finnes boksen for «Anschriften der Gerichte und Justizbehörden» med søkefelt merket med PLZ (forkortelsen for Postleitzahl/postnummer). Oversikt over delstatenes sentralmyndigheter finnes også på følgende nettsider til Haagkonferansen (HCCH): [494216ab-d7f6-4f7b-9627-93270f8a64da.pdf \(hcch.net\)](https://www.hcch.net/en/states/authorities/details3/?aid=257) og på <https://www.hcch.net/en/states/authorities/details3/?aid=257>.

3.7.1.6 [Overenskomst mellom Norge og Østerrike av 21. mai 1984 om forenkling av rettshjelp etter Haagkonvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954](#)

Norge og Østerrike er tilknyttet overenskomsten av 1984, og anmodninger om forkynning kan sendes etter denne. Østerrike er imidlertid også tilsluttet

---

⁴³ For bedømmelse av gyldighet og virkning av slik forkynning, se overenskomsten med Storbritannia artikkel 4 b.

⁴⁴ Jf. overenskomsten med Tyskland artikkel 1 nr.1.

Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning). Ettersom Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) har enklere regler, vil det være mest hensiktsmessig å benytte denne. Oversendelsesmåten som er beskrevet under punkt 3.7.1.2 kan derfor følges ved anmodninger om forkynning for personer som oppholder seg i Østerrike.

Dersom en anmodning likevel skal sendes etter overenskomsten av 1984 må følgende prosedyre følges:

Anmodninger om forkynning sendes til Justis- og beredskapsdepartementet. Departementet videresender anmodningen til Justisdepartementet i Østerrike, som igjen videresender anmodningen til rette myndighet.⁴⁵

3.7.1.7 [Luganokonvensjonen 30. oktober 2007 Protokoll 1 om visse spørsmål om domsmyndighet, saksbehandling og fullbyrdelse](#)

I henhold til Luganokonvensjonen protokoll nr. 1, artikkel I nr. 2, kan forkynning skje ved at dokumentet sendes fra vedkommende offentlige tjenestemann (stevnevitne i Norge) i den stat hvor dokumentet er utformet, direkte til vedkommende offentlige tjenestemann i den stat der den personen som dokumentet skal forkynnes for befinner seg. Det finnes imidlertid ingen oversikt over hvilke offentlige tjenestemenn anmodninger kan sendes til. Enkelte stater kan ha tatt forbehold mot denne oversendelsesmåten, for eksempel Sveits.

3.7.1.8 Postforkynning

Postforkynning til utlandet følger av postforkynningsforskriften § 1 tredje ledd.⁴⁶ Myndigheter som nevnt i domstolloven § 163 a annet ledd kan foreta forkynning etter forskriften overfor adressater i utlandet i den utstrekning og på den måten som følger av overenskomst med fremmed stat.

Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) åpner for postforkynning av dokumenter direkte til adressat i utlandet, jf. artikkel 10 a. Per desember 2022 godtar følgende land postforkynning: Sverige, Danmark, Albania, Belarus, Belgia, Canada, Estland, Finland, Frankrike, Irland, Italia, Israel, Latvia, Luxembourg, Nederland, Pakistan, Portugal, Romania, Slovenia, Storbritannia, Spania og USA.

En rekke land har imidlertid tatt forbehold mot postforkynning. For oppdatert informasjon om hvilke stater som har tatt forbehold mot postforkynning, se: www.hcch.net/index_en.php?act=conventions.status&cid=17.

3.7.1.9 Forkynning for norske borgere i utlandet

Hovedregelen er at forkynning for norske borgere i utlandet skal skje via norsk ambassade. Anmodningen sendes direkte til vedkommende utenriksstasjon.

Unntak fra hovedregelen gjelder anmodninger til nordiske land. Disse sendes direkte til vedkommende myndigheter i henhold til den nordiske overenskomsten 1974, jf. punkt 3.7.1.2.

---

⁴⁵ Jf. overenskomsten med Østerrike artikkel 2 nr. 1.

⁴⁶ Forskrift om postforkynning av 11. oktober 1985 nr.1810, se: <http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19851011-1810.html>.

Dobbelt statsborgerskap

Fra 1. januar 2020 ble statsborgerloven endret, og det ble åpnet for dobbelt statsborgerskap.⁴⁷ Nordmenn kan bli borgere av en annen stat uten å måtte si fra seg sitt norske statsborgerskap, og utenlandske statsborgere må ikke lengre si fra seg sitt opprinnelige statsborgerskap for å bli norske borgere.

Dette kan imidlertid by på utfordringer overfor enkelte stater dersom adressaten er både norsk borger og borger av mottakerstaten. Mottakerstaten kan da anse adressaten som borger av denne staten, og anmodningene kan måtte sendes i tråd med dette. Det anbefales at det i tilfeller der adressaten har dobbelt statsborgerskap, tas kontakt med den aktuelle utenriksstasjonen i forkant for å avklare forkynningsmåte.

3.7.1.10 Anmodning om forkynning som ikke er omfattet av konvensjon, overenskomst eller avtale

I en del tilfeller er ikke anmodningen regulert av noen konvensjon eller avtale/overenskomst. Dette kan være fordi det ikke er et avtale- eller konvensjonssamarbeid mellom Norge og den aktuelle staten, eller at anmodningen ikke dekkes av konvensjonens eller avtalens anvendelsesområde. I slike tilfeller sendes anmodningen til Justis- og beredskapsdepartementet, som videresender anmodningen til norsk utenriksstasjon i den staten der den personen dokumentet skal forkynnes for oppholder seg. Som hovedregel videresender utenriksstasjonen anmodningen til vedkommende stats utenriksdepartement, som igjen sender den til rette myndighet. I enkelte tilfeller kan utenriksstasjonen selv foreta forkynning av dokumenter, se punkt 3.9. Anmodning om forkynning for norske borgere, kan sendes direkte til vedkommende utenriksstasjon.

Anmodninger om forkynning og innhenting av bevis fra norske myndigheter blir erfaringsmessig ofte etterkommet selv om de ikke er omfattet av noen konvensjon eller avtale med vedkommende stat.

3.7.1.11 Forkynning for norske statsansatte og norske militære i tjeneste utenfor Norge

Forkynning i utlandet for norske statsansatte som tjenestegjør i utlandet, kan foregå gjennom arbeidsgiver, jf. domstolloven § 180 første ledd. Anmodningen sendes direkte fra den myndighet som har utstedt dokumentet til vedkommendes arbeidsgiver, som overleverer dokumentet til den statsansatte.

Forkynning for norske militære i tjeneste utenfor rikets grenser foregår gjennom vedkommendes arbeidsgiver, jf. domstolloven § 180 annet ledd. Anmodninger om forkynning etter denne bestemmelsen skal sendes direkte fra den myndighet som har utstedt dokumentet til Forsvarets operative hovedkvarter.

---

⁴⁷ Lov om norsk statsborgerskap (statsborgerloven) 10. juni 2005 nr. 51.

3.7.2 Oversendelsesmåte ved innhenting av bevis

3.7.2.1 [Haagkonvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954](#)

Anmodninger om innhenting av bevis etter sivilprosesskonvensjonen 1954 sendes til Justis- og beredskapsdepartementet. Departementet videresender anmodningen til norsk utenriksstasjon i den staten der bevisinnhenting skal gjennomføres. Utenriksstasjonen videresender anmodningen til rette myndighet.⁴⁸

3.7.2.2 [Haagkonvensjonen 1970 \(om bevisinnhenting\)](#)

Anmodninger i medhold av Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) sendes direkte fra norsk domstol til sentralmyndigheten i mottakerstaten, som vanligvis er justisdepartementet.⁴⁹

Oversikt over hvilke stater som er tilsluttet Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) og disse staters sentralmyndigheter med adresser finnes på Haagkonferansens hjemmesider www.hcch.net.

Særlig om enkelte land:

Sveits	Rettsanmodninger til Sveits sendes direkte til den kanton hvor bevisinnhenting skal gjennomføres. Kantonoversikten finnes på Haagkonferansens hjemmeside og på https://www.rhf.admin.ch/rhf/fr/home/zivilrecht/behoerden/zentralbehoerden.html
Tyskland	Rettsanmodninger til Tyskland sendes direkte til sentralmyndigheten i den delstat bevisinnhenting skal gjennomføres. Oversikt over sentralmyndighetene i de ulike delstatene finnes på Haagsekretariatets hjemmesider og på https://assets.hcch.net/docs/569686ff-fc1e-4093-8ab5-f753987d83d3.pdf . Dersom det er uklart hvilken sentralmyndighet anmodningen skal sendes til, kan anmodningen sendes til den føderale justismyndigheten i Bonn. Anmodningene skal ikke sendes Forbundsrepublikken Tysklands sentrale justisdepartement i Berlin.

3.7.2.3 [Overnskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om gjensidig rettshjelp av 26. april 1974](#)

Ved anmodninger om innhenting av bevis i Norden skal fremgangsmåten i den nordiske overenskomsten benyttes som grunnlag for oversendelse. Det gjelder også anmodninger om innhenting av bevis av norske borgere som befinner seg i disse statene.

Det følger av artikkel 1 at anmodninger om innhenting av bevis sendes direkte mellom statenes myndigheter.

⁴⁸ Jf. sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkel 9 første ledd.

⁴⁹ Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 1 første ledd og artikkel 2. Domstolene er gitt myndighet til å oversende rettsanmodninger i medhold av domstoloven § 48 direkte til utenlandsk sentralmyndighet ved Kongelig resolusjon av 30. juni 2006.

Danmark	Sendes retten i den rettskrets hvor anmodningen skal utføres, se https://domstol.dk/selvbetjening/find-ret/
Færøyene	Sendes sorenskriveren i Torshavn, se www.domstol.dk/faeroeerne/
Grønland	Sendes landsdommeren ved Grønlands landsret, se www.domstol.dk/groenland/kontakt/
Finland	Sendes tingsrätten der anmodningen skal utføres, se oikeus.fi/sv/index.html
Island	Sendes herredsdomstolen (héraðsdómur) der bevisinnhenting skal utføres, se www.heradsdomstolar.is
Sverige	Sendes tingsrätten der bevisinnhenting skal utføres, se https://www.domstol.se/hitta-domstol/

Dersom det er uklart hvilken myndighet en anmodning skal sendes til i en annen nordisk stat, kan anmodningen sendes til vedkommende stats justisdepartement, som vil videreformidle anmodningen til rette myndighet. Det forutsettes at det er gjort forsøk på å finne frem til rett myndighet, før denne adgangen benyttes.

3.7.2.4 [Overenskomst mellom Norge og Storbritannia om den sivile rettergang av 30. januar 1931](#)

Storbritannia er tilsluttet Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting), og oversendelsesmåten som er beskrevet under punkt 3.7.2.2 kan derfor følges ved anmodninger om innhenting av bevis til Storbritannia. Overenskomsten oppstiller alternative oversendelsesmåter i artikkel 7, men det antas at Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) gir den enkleste fremgangsmåten, jf. punkt 3.7.2.2.

3.7.2.5 [Overenskomst mellom Norge og Tyskland av 17. juni 1977 om ytterligere forenkling av den gjensidige rettsbistand etter Haagkonvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954](#)

Anmodninger om innhenting av bevis til Tyskland sendes direkte fra norsk anmodende myndighet (jf. artikkel 5 og 1) til presidenten for den Landgericht eller Amtsgericht i den rettskrets innhenting av bevis et skal gjennomføres.⁵⁰ Dersom det er uklart hvilken domstol anmodningen skal sendes til, kan anmodningen sendes justisforvaltningen i vedkommende delstat. Anmodningene skal ikke sendes Forbundsrepublikken Tysklands sentrale justisdepartement i Berlin.

Oversikt over de relevante Landgerichter, Amtsgerichter og delstatenes sentralmyndigheter finnes på nettstedet <http://www2.justizadressen.nrw.de/og.php>. NB: Litt ned på siden finnes boksen for «Anschriften der Gerichte und Justizbehörden» med søkefeltet er merket PLZ, forkortelsen for Postleitzahl/postnummer. Oversikt over delstatenes sentralmyndigheter finnes også på [HCCHs hjemmesider](#).

⁵⁰ Jf. overenskomsten med Tyskland artikkel 5.

3.7.2.6 [Overenskomst mellom Norge og Østerrike av 21. mai 1984 om forenkling av retts hjelp etter Haagkonvensjonen om den sivile prosess av 1. mars 1954](#)

Anmodninger om innhenting av bevis til Østerrike sendes Justis- og beredskapsdepartementet. Departementet videresender anmodningen til Justisdepartementet i Østerrike, som videresender anmodningen til rette myndighet.⁵¹

3.7.2.7 Anmodninger om innhenting av bevis som ikke er omfattet av konvensjon eller avtale

I en del tilfeller foreligger det ikke noen konvensjon eller avtale som regulerer forholdet til den staten anmodningen skal sendes til. Dette kan enten skyldes at staten ikke er tilsluttet noen konvensjon eller avtale på området, eller at anmodningen ikke dekkes av konvensjonens eller avtalens anvendelsesområde.

I slike tilfeller sendes anmodningen til Justis- og beredskapsdepartementet, som videresender anmodningen til norsk utenriksstasjon i den staten der bevisinnhenting skal gjennomføres. Som hovedregel videresender utenriksstasjonen anmodningen til vedkommende stats utenriksdepartement, som igjen sender den til rette myndighet.

3.8 Oversendelsesmåte for anmodninger som gjelder både forkynning og innhenting av bevis

I noen tilfeller kan retten ha behov for både forkynning og innhenting av bevis i samme sak. I disse tilfellene bør det sendes en kombinert anmodning til utlandet. Siden kombinerte anmodninger gjelder både forkynning og innhenting av bevis, vil flere konvensjoner eller avtaler kunne komme til anvendelse. Det vil også kunne forekomme tilfeller der kun den ene delen av anmodningen omfattes av en konvensjon eller avtale.

Ettersom det i staten anmodningen skal gjennomføres kan være utpekt forskjellige sentralmyndigheter for anmodning om forkynning og anmodning om innhenting av bevis, følger en veiledning for ulike oversendelsesmåter i de påfølgende punktene.

3.8.1 Oversendelsesmåte til stater som er tilsluttet både Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) og Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)

I de tilfellene der den aktuelle staten er tilsluttet både Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) og Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) bør den kombinerte anmodningen sendes sentralmyndigheten etter Haagkonvensjonen 1970.

USA:

Merk at for USA kan det likevel være hensiktsmessig å sende anmodningene hver for seg. Dette skyldes at USA har satt ut forkynning av dokumenter til et privat selskap, mens anmodninger om innhenting av bevis skal sendes sentralmyndigheten. Se mer om dette i punkt 3.2.1.

3.8.2 Oversendelsesmåte for stater som bare er tilsluttet én konvensjon eller avtale

Dersom mottakerstaten bare er tilsluttet én konvensjon eller avtale, bør anmodning om både forkynning og innhenting av bevis sendes via diplomatiske kanaler, det vil si via

---

⁵¹ Jf. overenskomsten med Østerrike artikkel 2 nr. 1.

Justis- og beredskapsdepartementet for videresending til norsk utenriksstasjon. For anmodninger hvor staten for eksempel kun er tilknyttet en Haagkonvensjonen av 1965 (om forkynning), vil dette innebære et unntak fra utgangspunktet om at anmodningen skal sendes direkte til mottakerstaten.

3.9 Praktisk info om forsendelse

Forsendelse til de fleste stater kan skje via vanlig postgang.

I enkelte stater kan postgangen være usikker og det anbefales at anmodninger sendes via UD's post- og kurertjeneste. Det er en generell anbefaling at denne oversendelsesmåten brukes til land i Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika. Det samme gjelder til Russland og Ukraina. Det kan imidlertid også være andre land som denne oversendelsesmåten bør brukes til.⁵²

Rettsanmodningen med oversendelsesbrev sendes da til følgende adresse:

Kgl norske ambassade [navn på hovedsted der ambassaden er – eks. Hanoi],
c/o Utenriksdepartementet
Post- og kurertjenesten
Postboks 8114 Dep.
0032 Oslo

3.10 Tidsfaktoren ved oversendelse og behandling av anmodninger

Det tar ofte lang tid å få forkynt dokumenter eller gjennomført innhenting av bevis i utlandet. Erfaringsmessig bør det beregnes minimum seks måneder å få svar på en rettsanmodning, noe avhengig av hvilken stat anmodningen er sendt til. Ved beramning av hovedforhandling bør det derfor beregnes god tid, og som hovedregel anbefales det at hovedforhandlingen berammes minst seks måneder frem i tid. Hvor lang tid som bør beregnes, avhenger av i hvilken stat dokumentet skal forkynnes eller anmodning om innhenting av bevis skal gjennomføres. For å spare tid, kan det være hensiktsmessig å anmode om forkynning av innkalling til hovedforhandling samtidig med forkynning av stevning og pålegg om tilsvarende.

Det er den anmodende myndighet som selv følger opp rettsanmodningen, og om nødvendig purrer opp overfor utenlandske myndigheter. Av hensyn til samarbeidet med andre stater er det viktig å ikke purre i utide.

3.11 Særlig om farskapssaker

Når farskap ikke følger av 'pater est' -regelen eller av erkjennelse, har det offentlige ansvar for å fastsette farskap til barnet, jf. lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre (barnelova) § 5. Arbeids- og velferdsetaten v/NAV Familie- og pensjonsytelser Bergen har nasjonalt ansvar for å håndtere farskapssakene.⁵³

---

⁵² Statens sivilrettsforvaltning eller Justis- og beredskapsdepartementet kan kontaktes for nærmere avklaring om anmodningen bør sendes via UD's post- og kurertjeneste.

⁵³ NAV Familie- og pensjonsytelser Bergen håndterer disse sakene uavhengig hvor i landet far/mor oppholder seg.

3.11.1 Erklæring om farskap i utlandet

Farskap skal erklæres skriftlig, enten digitalt eller ved personlig oppmøte for nærmere bestemte offentlige representanter, jf. barnelova § 4. Et annet alternativ for erklæring av farskap er ved å returnere skjema utstedt i medhold av barneloven § 11, jf. § 4. Dette skjemaet kan også sendes inn elektronisk, jf. § 4. Dersom den oppgitte barnefare bor eller oppholder seg i utlandet vurderer NAV Familie- og pensjonsytelser Bergen om det er hensiktsmessig å forsøke å få farskapet fastsatt ved erklæring, jf. barnelova § 4 annet ledd bokstav d. Hvis opplysningene fra barnets mor tyder på at oppgitt far vil erklære farskapet og hans fullstendige adresse er oppgitt, bør erklæring forsøkes innhentet gjennom norsk utenriksstasjon i den staten der oppgitt barnefar oppholder seg.

Erklæring om farskap gjøres på blanketten NAV 55-00.10 «Erklæring om farskap (Barneloven § 4)», se [Vedlegg 17 NAV skjema 55-00.10 Erklæring om farskap \(norsk\)](#) og [Vedlegg 18 NAV skjema 55-00.10 Erklæring om farskap \(engelsk\)](#). Den som erklærer farskapet henvises på blanketten til å lese informasjon om rettigheter og plikter som følger av farskapet på www.regjeringen.no/bld/farskap. Blanketten kan sendes direkte fra NAV Familie- og pensjonsytelser Bergen til den norske utenriksstasjonen i vedkommende stat, eller, dersom vedkommende stat ikke har norsk utenriksstasjon, til den utenriksstasjon som er sideakkreditert for denne staten.

Dersom NAV Familie- og pensjonsytelser Bergen ikke finner det hensiktsmessig å forsøke å fastsette farskap ved erklæring ved norsk utenriksstasjon, eller dersom forsøk på å innhente erklæring ikke fører fram, skal saken som hovedregel oversendes tingretten for behandling.

3.11.1.1 Rettsanmodning om forkynning og innhenting av bevis – avhør og DNA-prøve av oppgitt barnefar

Dersom den personen som er oppgitt som far ikke erklærer farskap, og saken er oversendt tingretten til behandling, kan det være nødvendig for retten å fremme en rettsanmodning til den staten der den oppgitte barnefare oppholder seg. Rettsanmodningen vil som regel inneholde en anmodning om forkynning av stevningen og en anmodning om avhør og eventuelt DNA-prøve av oppgitt barnefar.

Retten kan anmode utenlandsk domstol om at oppgitt barnefar avhøres og at han pålegges å ta DNA-prøve. En må imidlertid være oppmerksom på at domstolene i enkelte stater ikke har adgang til å gi pålegg om DNA-prøve. Det bør derfor fremgå av anmodningen at dersom DNA-prøve etter vedkommende stats rett ikke kan pålegges, bes domstolen anmode den oppgitte barnefare om å medvirke frivillig til at DNA-prøve kan bli tatt, og opplyse ham om at nekting av dette vil kunne bli tillagt betydning i hans disfavør. Videre bør en be den utenlandske domstolen om å protokollere de spørsmål og svar som fremkommer vedrørende dette.

Ved oversendelse av rettsanmodning, kan retten vurdere om det skal tas med en anmodning i denne om at det skal forsøkes å få oppgitt barnefar til å erklære farskap, jf. barnelova § 4 bokstav d. Blanketten NAV 55-00.10 «Erklæring om farskap» kan benyttes. Blanketten foreligger på norsk og på engelsk. Se [Vedlegg 17 NAV skjema 55-00.10 Erklæring om farskap \(norsk\)](#) og [Vedlegg 18 NAV skjema 55-00.10 Erklæring om farskap \(engelsk\)](#).

Ved oversendelse av blanketten NAV 55-00.10 til utlandet er det viktig å være oppmerksom på at barnefaren må erklære farskapet overfor norsk diplomatisk eller konsulær tjenestemann, jf. barnelova § 4 annet ledd bokstav d. Farskapet kan ikke erklæres overfor utenlandsk myndighet, for eksempel en utenlandsk dommer. En slik erklæring vil imidlertid kunne tjene som bevis for at vedkommende er far.

Når stevning forkynnes uten forsøk på erklæring, bør retten sende med blanketten NAV 55-00.05 «Fastsettelse og rettsvirkninger av farskap når foreldrene ikke er gift med hverandre.» Vær oppmerksom på at den som erklærer farskap henvises på blanketten NAV 55-00.10 «Erklæring om farskap (barneloven § 4)» til å lese informasjon om rettigheter og plikter som følger av farskap på www.regjeringen.no/bld/farskap. Informasjonen finnes også på engelsk.

Blanketten NAV 55-00.55 «Melding om prøver til DNA-analyse i farskapssak» skal sendes til Oslo universitetssykehus (OUS) når det er anmodet om prøvetaking i en farskapssak hvor den oppgitte barnefaren oppholder seg i utlandet. Se [Vedlegg 19 NAV skjema 55-00.55 Melding om prøver til DNA-analyse i farskapssak](#).

Blanketten NAV 55-00.35 «Prøve til DNA-analyse i farskapssak» bør utfylles og vedlegges rettsanmodningen. Blanketten inneholder også en rettleiding til legen. Se [Vedlegg 20 NAV skjema 55-00.35 Prøve til DNA-analyse i farskapssak](#).

Se for øvrig om oversendelsesmåte for kombinerte rettsanmodninger⁵⁴ i punkt 3.7. Et eksempel på hvordan en kombinert rettsanmodning i farskapssak kan utformes er inntatt som [vedlegg 14](#).

3.12 Forkynning og innhenting av bevis ved norsk utenriksstasjon

3.12.1 Forkynning av dokumenter ved norsk utenriksstasjon

I en del tilfeller kan utenriksstasjonen selv foreta forkynning av dokumenter på anmodning fra norsk myndighet.

Forkynning av dokumenter er å anse som en rettshandling. Det kreves derfor en form for samtykke fra vertsstaten for at utenriksstasjonene skal kunne forkynne dokumenter for personer som oppholder seg i vedkommende stat. De fleste stater tillater at norsk utenriksstasjon forkynner dokumenter for norske borgere. Enkelte stater tillater også at utenriksstasjonene foretar forkynning for andre enn egne (norske) borgere, se pkt. 3.12.1.2.

3.12.1.1 Forkynning av dokumenter for norske borgere

Hovedregelen er at forkynning for norske borgere i utlandet kan skje av den norske utenriksstasjonen i den staten der personen oppholder seg. Dette gjelder uavhengig av om det er inngåttkonvensjon eller avtale med vedkommende stat.

Et viktig unntak er forkynning innen Norden, der anmodningen sendes direkte til vedkommende judisielle myndighet, jf. punkt 3.7.1.2.

---

⁵⁴ Anmodning om både forkynning og innhenting av bevis.

Anmodning om forkynning for norske borgere kan sendes direkte til vedkommende utenriksstasjon. Adresser til utenriksstasjonene finnes på:

<https://www.regjeringen.no/no/dep/ud/org/utenriksstasjoner/id524467/>.

Anmodninger til USA sendes direkte til ambassaden i Washington⁵⁵, generalkonsulatet i New York⁵⁶, Houston⁵⁷ og San Francisco⁵⁸ ut fra ansvarsfordelingen for de ulike delstatene.

I enkelte stater kan postgangen være usikker og det anbefales at anmodninger sendes via UDs post- og kurertjeneste. Det er en generell anbefaling at denne oversendelsesmåten brukes til land i Asia, Afrika og Sør- og Mellom-Amerika. Det samme gjelder til Russland og Ukraina. Det kan imidlertid også være andre land som denne oversendelsesmåten bør brukes til.⁵⁹

Rettsanmodningen med oversendelsesbrev sendes da til følgende adresse:

Kgl norske ambassade [navn på hovedsted der ambassaden er – eks. Hanoi],
c/o Utenriksdepartementet
Post- og kurertjenesten
Postboks 8114 Dep.
0032 Oslo

I oversendelsesbrevet til utenriksstasjonen bes det presisert at mottaker er norsk statsborger. Det er som hovedregel ikke nødvendig å legge ved oversettelse av dokumentene ved forkynning overfor norske borgere. Det er videre ikke nødvendig å legge ved forkynningsskjema etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) ved forkynning overfor norske borgere via utenriksstasjonene.

Utenriksstasjonen kan i henhold til domstolloven § 180 tredje ledd, annet punktum og [forskrift 11. oktober 1985 om postforkynning § 1](#) tredje ledd forkynne dokumenter per post.

3.12.1.2 Forkynning av dokumenter for andre enn norske borgere

I enkelte tilfeller kan norsk utenriksstasjon forkynne dokumenter også overfor andre enn norske borgere. Forutsetningen er at vedkommende stat ikke motsetter seg dette, og at man ikke anvender tvang overfor mottaker. Dette er regulert i noen av konvensjonene om forkynning, blant annet sivilprosesskonvensjonen 1954, Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) og overenskomsten med Storbritannia.⁶⁰

---

⁵⁵ [About the Embassy in Washington, D.C. - Norway in the United States](#). Dekker følgende stater: Iowa, Minnesota, Nebraska, North Dakota, South Dakota og Wisconsin.

⁵⁶ [Consulate General in New York - Norway in the United States](#). Dekker følgende stater: Bermuda, Connecticut, Delaware, Georgia, Illinois, Indiana, Kentucky, Maine, Massachusetts, Maryland, Michigan, New Hampshire, New Jersey, New York, North Carolina, Ohio, Pennsylvania, Rhode Island, South Carolina, Tennessee, Vermont, Virginia og West Virginia.

⁵⁷ [Consulate General in San Francisco - Norway in the United States](#). Dekker følgende stater: Alaska, Arizona, California, Colorado, Hawaii, Idaho, Montana, New Mexico, Nevada, Oregon, Utah, Washington, Wyoming.

⁵⁸ [Consulate General in Houston - Norway in the United States](#). Dekker følgende stater: Alabama, Arkansas, Florida, Kansas, Louisiana, Mississippi, Missouri, Oklahoma, Texas, Puerto Rico og US Virgin Islands.

⁵⁹ Statens sivilrettsforvaltning eller Justis- og beredskapsdepartementet kan kontaktes for nærmere avklaring om anmodningen bør sendes via UDs post- og kurertjeneste.

⁶⁰ jf. sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkel 6 første ledd nr. 3 og annet ledd, Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 8 og overenskomsten med Storbritannia artikkel 4 bokstav (a) nr. (1)

I Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) er det artikkel 8 som regulerer en slik adgang. En oversikt over hvilke stater som tillater forkynning for andre enn egne borgere etter artikkel 8 finnes på Haag-konferansens nettsider:

<https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=4074&dtid=2>.

Anmodende myndighet kan selv kontakte ambassaden for informasjon dersom den aktuelle staten tillater dette.

Anmodningen sendes til Justis- og beredskapsdepartementet, som videresender den til norsk utenriksstasjon i den staten der personen som dokumentet skal forkynnes for oppholder seg.

Utenlandsk myndighet returnerer skriftlig bekreftelse på at dokumentet er forkynt og forkynningsdato. Ved forkynning i utlandet anses dokumentet forkynt den dato det faktisk er kommet frem til mottaker. Den norske myndigheten som anmoder om forkynning skal derfor ikke fastsette en forkynningsdato på forhånd. Dokumentene returneres via norsk utenriksstasjon til Justis- og beredskapsdepartementet.

3.12.2 Innhenting av bevis ved norske utenriksstasjoner

I noen tilfeller kan ambassade eller konsulær fagstasjon selv oppta bevis etter anmodning fra norsk kompetent myndighet, jf. [domstoloven § 50](#).

Ved kongelig resolusjon 28. april 1950 er Utenriksdepartementet bemyndiget, etter samråd med Justis- og beredskapsdepartementet, til å autorisere norske diplomatiske og konsulære tjenestemenn til å oppta bevis i utlandet i sivile saker i henhold til domstoloven § 50. Bevis som er innhentet ved norsk ambassade eller konsulær fagstasjon i medhold av domstoloven § 50 likestilles med bevis opptatt ved norske domstoler. Bevisopptaket skal foregå etter de regler som gjelder for bevisopptak foretatt ved norsk domstol så langt de hensiktsmessig kan følges, jf. domstoloven § 50 annet ledd. Se også [forskrift om bevisopptak i sivile saker i utlandet 28. april 1950 nr. 3419](#).

Kongelig resolusjon 28. april 1950 er inntatt som [vedlegg 12](#).

Informasjon om hvilken bemyndigelse de ulike ambassadene eller konsulære fagstasjonene har fås ved å kontakte ambassaden eller konsulær fagstasjon i vedkommende stat. En oversikt over Norges ambassader og generalkonsulater, samt kontaktinformasjon til disse, er lagt ut på <https://www.norway.no/>.

Retten må i hvert enkelt tilfelle vurdere hensiktsmessigheten av å anmode om innhenting av bevis ved norsk ambassade eller konsulær fagstasjon i stedet for å anmode om innhenting av bevis ved vedkommende stats domstoler. I de tilfeller det er tale om innhenting av bevis i form av avhør, kan det være hensiktsmessig å vurdere om fjernavhør eller fjernmøte via videolink kan være et alternativ, se nærmere om dette under punkt 3.12.2.1.

Innhenting av bevis er å anse som en rettshandling. Det kreves derfor en form for samtykke fra vertsstaten for at ambassadene og de konsulære fagstasjonene skal kunne foreta bevisinnhenting. En forutsetning for bemyndigelse er derfor at vertsstaten aksepterer at norsk diplomatisk tjenestemann foretar bevisopptak, og at det ikke kreves gjensidighet.

Både rettslig og utenrettslig avhør ved en utenriksstasjon forutsetter i alminnelighet frivillig medvirkning fra personen som skal avgi forklaring. Rettslig avhør kan bare foretas ved norsk utenriksstasjon.

Utenrettslige forklaringer og erklæringer kan opptas ved flere norske utenriksstasjoner enn rettslig avhør. Slike forklaringer og erklæringer kan imidlertid bare brukes som bevis når rettslig avhør ikke kan foretas eller når motparten samtykker, jf. tvisteloven § 21-12 annet ledd.

Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) har bestemmelser om innhenting av bevis ved ambassaden, jf. artikkel 15 og 16, se nærmere om dette under punkt 3.12.2.1.

Særlig om Norden	Innhenting av bevis i nordiske stater bør i utgangspunktet skje ved anmodning til vedkommende stats kompetente myndigheter etter nordisk overenskomst 1974, se punkt 3.7.2.3. Imidlertid kan også de nordiske statene ha akseptert at bevisinnhenting gjennomføres uten forutgående anmodning etter Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting), og det bør derfor undersøkes hva disse landene har oppgitt i sin landinfo. Se nærmere om dette under punkt 3.12.2.1.
Særlig om Storbritannia	Overenskomsten mellom Norge og Storbritannia artikkel 8 gir adgang til innhenting av bevis ved ambassaden uten medvirkning fra britiske myndigheter. Ambassaden må være bemyndiget av norske myndigheter til å oppta bevis, og bevisinnhenting må skje frivillig, uten bruk av tvangsmidler. Innhenting av bevis etter overenskomstens artikkel 8 er ikke begrenset til innhenting av bevis fra norske borgere.

3.12.2.1 Særlig om innhenting av bevis etter 1970-konvensjonen

Haag-konvensjonen 1970 del II regulerer innhenting av bevis ved diplomatisk eller konsulær representant eller ved særlig utpekt person («commissioner»).

Egne statsborgere

Artikkel 15 legger opp til at en diplomatisk eller konsulær representant for en stat kan innhente bevis i en annen stat fra egne statsborgere, gitt at dette kan gjøres uten bruk av tvangsmidler.

Forutsatt at staten ikke har erklært at det kreves tillatelse i hvert enkelt tilfelle, kan bevisinnhenting fra egne statsborgere gjennomføres uten å fremme rettsanmodning. Det er imidlertid flere land som ikke tillater at innhenting av bevis foretas av diplomatiske eller konsulære representanter uten foregående tillatelse eller samtykke. Blant annet har Norge avgitt erklæring til konvensjonens artikkel 15, om at Justis- og beredskapsdepartementet må gi tillatelse etter søknad i hvert enkelt tilfelle.⁶¹

⁶¹ <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/notifications/?csid=511&disp=resdn>

En særlig utpekt person («commissioner») etter artikkel 17 kan også innhente bevis fra egne borgere. I slike tilfeller gjelder samme prosedyrer som er beskrevet i punktet under «Andre enn egne statsborgere», og beskrives derfor ikke nærmere her.

Andre enn egne statsborgere

I artikkel 16 åpnes det for at diplomatiske og konsulære representanter kan innhente bevis, også fra andre enn egne statsborgere. Forutsetningen er at en kompetent myndighet utpekt av den anmodede stat, har gitt tillatelse enten generelt eller for det enkelte tilfelle.⁶² Det er også et krav at vilkårene som oppstilles av den kompetente myndigheten overholdes, samt at innhenting av bevis gjøres uten bruk av tvang.⁶³ Dersom en stat har erklært at innhenting av bevis etter artikkel 16 og 17 kan gjøres uten forutgående tillatelse, er det ikke nødvendig å fremme en rettsanmodning.⁶⁴

En oversikt over hvilke land som har tatt forbehold etter artikkel 15, 16 og 17 finnes her: <https://assets.hcch.net/docs/627a201b-6c7a-4dc2-86ad-c1da582447d4.pdf>.

Innhenting av bevis som beskrevet ovenfor, gjelder også der det er tale om innhenting av bevis i form av fjernavhør eller fjernmøte ved norsk utenriksstasjon.

Dersom staten har erklært at det kreves tillatelse i hvert enkelt tilfelle for innhenting av bevis fra egne statsborgere, vil det etter artikkel 15 være nødvendig å fremme en anmodning om tillatelse om fjernavhør eller fjernmøte. Hvis staten ikke har erklært at det kreves tillatelse i hvert enkelt tilfelle, kan konvensjonen gi hjemmel for fjernavhør/fjernmøte uten forutgående anmodning. Det er her viktig å være oppmerksom på hva hver stat har erklært om artikkel 15 og hvilken informasjon staten eventuelt har gitt om fjernavhør under landinfo på HCCH sine nettsider: <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/authorities1/?cid=82>.

Etter artikkel 16 vil det som hovedregel være nødvendig å fremme anmodning om tillatelse til fjernavhør av eller fjernmøte med andre lands statsborgere. Dersom staten har erklært at det ikke er nødvendig med samtykke eller tillatelse i det enkelte tilfelle, vil det kunne være anledning til å gjennomføre fjernavhør uten forutgående anmodning. Det vil også her være viktig å lese erklæringene til den enkelte stat, samt informasjonen om fjernavhør/ fjernmøte under landinfo.

Se nærmere om fjernavhør/ fjernmøte ved utenriksstasjoner i HCCH sin veileder om bruk av videolink i medhold av Haag-konvensjonen 1970, punkt A3 på s. 67 flg. Denne er tilgjengelig via HCCH sine nettsider: <https://www.hcch.net/en/publications-and-studies/details4/?pid=7072&dtid=3>.

Hvilken praksis den enkelte stat har, herunder hvilke vilkår som oppstilles, i tilknytning til gjennomføringen av fjernavhør eller fjernmøter etter artikkel 15, 16 og 17, varierer. For eksempel vil det kunne variere om partene, deres fullmektiger og (nasjonale) dommere kan delta, samt hvor fjernavhøret/fjernmøte kan gjennomføres. Også for fjernavhør/fjernmøter er det nyttig informasjon under landinformasjon på HCCH sine nettsider. Departementet er for øvrig kjent med at anmodninger om *fjernmøte* til Tyskland må sendes utenfor konvensjon.

---

⁶² Se konvensjonens artikkel 16 første ledd og 17 første ledd.

⁶³ Se konvensjonens artikkel 16 første ledd og 17 første ledd.

⁶⁴ Se konvensjonens artikkel 16 annet ledd og 17 annet ledd.

3.13 Forkynning for og innhenting av bevis av personer på norsk skip i utenriksfart

Anmodninger om forkynning og/eller innhenting av bevis av besetningsmedlemmer på norske skip i utenriksfart, kan sendes fra retten eller annen kompetent myndighet til Justis- og beredskapsdepartementet, sammen med opplysning om hvor mottaker befinner seg. Departementet videresender anmodningen til rette utenriksstasjon.

4. RETTSANMODNINGER FRA UTLANDET

Domstolloven § 46 regulerer rettsanmodninger fra utenlandske myndigheter. Rettsanmodninger fra utenlandske myndigheter kan etterkommes uavhengig av om Norge har en konvensjon eller avtale med den anmodende stat.

Dersom det foreligger en konvensjon eller avtale med den anmodende stat, har Norge i utgangspunktet en folkerettslig forpliktelse til å etterkomme anmodningen, såfremt vilkårene etter konvensjonen eller avtalen er oppfylt, og gjennomføring av anmodningen ikke er i strid med norsk rett.

4.1 Oversendelsesmåte ved anmodninger om forkynning og innhenting av bevis

4.1.1 Hovedregel og unntak

Rettsanmodninger skal bare etterkommes når de er sendt gjennom Statens sivilrettsforvaltning eller Justis- og beredskapsdepartement, jf. domstolloven § 46 første ledd og delegeringsvedtak til bestemmelsen av 31. oktober 2022.⁶⁵ Statens sivilrettsforvaltning er sentralmyndighet etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) og Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting). Justis- og beredskapsdepartementet er ansvarlig, og rett myndighet, for håndtering av rettsanmodninger i sivile saker som sendes etter øvrige konvensjoner og overenskomster, samt rettsanmodninger som sendes utenfor konvensjon.

Kongen kan bestemme at rettsanmodninger kan sendes direkte til domstolene, jf. domstolloven § 46 første og fjerde ledd. Avtale om direkte oversendelse til domstolene er bare inngått med de nordiske statene og Tyskland. I tillegg åpner flere konvensjoner for at anmodninger kan oversendes direkte til tingretten via konsulær vei.⁶⁶ Dersom retten mottar en anmodning direkte fra utenlandsk myndighet som ikke er omfattet av en avtale, må anmodningen forelegges rette norske myndighet.

4.1.2 [Haagkonvensjonen om den sivile prosess 1. mars 1954](#)

Anmodninger etter sivilprosesskonvensjonen 1954 kan sendes fra den anmodende stats konsul direkte til den myndighet som den anmodede stat har utpekt.⁶⁷ Norge har utpekt tingretten i den rettskrets der personen anmodningen gjelder oppholder seg.⁶⁸ I praksis sendes anmodningene ofte via diplomatiske kanaler til Justis- og beredskapsdepartementet, som så oversender anmodningene til tingretten. Anmodningene skal returneres samme vei som de ble fremsendt.

---

⁶⁵ Se [vedlegg 16 Vedtak om delegering av Justis- og beredskapsdepartementets myndighet etter domstolloven § 46 til Statens sivilrettsforvaltning for anmodninger som sendes etter Haag-konvensjonen 1965 og Haag-konvensjonen 1970](#). Vedtaket ligger også på Lovdata.

⁶⁶ Jf. sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkel 9, Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 9 og overenskomsten med Storbritannia artikkel 3a.

⁶⁷ Jf. sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkene 1 første ledd første punktum og 9 første ledd første punktum.

⁶⁸ Det følger av kongelig resolusjon 25. juni 1909 at rettsanmodninger fra land som har tiltrådt sivilprosesskonvensjonen 1905 kan rettes «direkte fra den fremmede stats konsul til underdommeren paa det sted, hvor forkyndelsen eller den retslige handling skal finde sted», se vedlegg 10. Resolusjonen er antatt også å gjelde for sivilprosesskonvensjonen 1954.

[4.1.3 Haagkonvensjonen om forkynning av rettslige og utenrettslige dokumenter på sivil- og handelsrettens område 15. november 1965 \(Haagkonvensjonen 1965 \(om forkynning\)\)](#)

Anmodninger etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) sendes direkte fra kompetent myndighet i den anmodende stat til Statens sivilrettsforvaltning (SRF), som er norsk sentralmyndighet for denne konvensjonen.⁶⁹ SRF videresender anmodningen til tingretten i den rettskrets hvor mottaker oppholder seg.

Anmodningen skal ikke returneres til SRF, men direkte til anmodende myndighet. For enkelte stater skal svaret på anmodningen oversendes en annen myndighet. Dette vil i så fall opplyses om i oversendelsesbrev fra SRF.⁷⁰

Anmodninger om forkynning kan i medhold av Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) også fremsettes direkte til tingretten gjennom konsulær vei.⁷¹ I slike tilfeller skal anmodningen returneres tilbake direkte til anmodende myndighet.

Merk at Norge har tatt forbehold mot postforkynning, jf. artikkel 10 a).

[4.1.4 Haagkonvensjonen om bevisopptak på sivil- og handelsrettens område 18. mars 1970 \(Haagkonvensjonen 1970 \(om bevisinnhenting\)\)](#)

Anmodninger etter Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) sendes fra kompetent judisiell myndighet i den anmodende stat til Statens sivilrettsforvaltning (SRF), som er sentralmyndighet i Norge.⁷² SRF videresender anmodningen til tingretten i den rettskretsen bevisinnhenting skal gjennomføres. Anmodningen skal returneres samme vei som den ble fremsendt.⁷³ Dersom retten mottar en anmodning som ikke er sendt via SRF, skal den forelegges SRF.

Dersom anmodningen omhandler innhenting av bevis ved norsk utenriksstasjon, etter artikkel 15, 16 eller 17 i konvensjonen, skal den sendes til Justis- og beredskapsdepartementet.

[4.1.5 Overenskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om gjensidig rettshjelp av 26. april 1974](#)

Rettsanmodninger fra statlige myndigheter i de andre nordiske statene fremsettes direkte til tingretten. Anmodningene returneres direkte til anmodende myndighet.

---

⁶⁹ Jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 2 første ledd og punkt 1 i Norges erklæring til konvensjonen, se vedlegg 2.

⁷⁰ Justis- og beredskapsdepartementet opplyser at dette for eksempel gjelder for Tyrkia.

⁷¹ Jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 9 første ledd og punkt 3 i Norges erklæring til konvensjonen, se vedlegg 2.

⁷² Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 2 og punkt 1 i Norges erklæring til konvensjonen, se vedlegg 4

⁷³ Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 13 første ledd.

[4.1.6 Overenskomst mellom Norge og Storbritannia om den sivile rettergang 30. januar 1931](#)

Rettsanmodninger etter overenskomsten kan sendes direkte fra diplomatiske eller konsulære tjenestemenn i Storbritannia til tingretten i den rettskrets i Norge der mottaker oppholder seg.⁷⁴

Det vises for øvrig til overenskomstens artikkel 4 som på visse vilkår tillater forkynning uten bistand av norske myndigheter, herunder postforkynning. De fleste rettsanmodninger mellom Storbritannia og Norge sendes imidlertid i medhold av Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) eller Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting). Anmodninger skal returneres samme vei som de ble fremsendt.

Storbritannia har flere samveldestater, protektorater og territorier som også er omfattet av denne overenskomsten: Australia, Canada, Bahamas, Dominica, Eswatini, Fiji, Isle of Man, Kanaløyene, Kenya, Kiribati, Lesotho, Malta og New Zealand.

[4.1.7 Overenskomst 17. juni 1977 mellom Tyskland og Norge om ytterligere forenkling av den gjensidige rettshjelp etter Haagkonvensjonen av 1. mars 1954 om den sivile prosess](#)

Etter overenskomsten mellom Norge og Tyskland kan justismyndighetene i Tyskland sende rettsanmodninger direkte til tingretten.⁷⁵ Anmodningene returneres direkte til anmodende myndighet.

[4.1.8 Overenskomst 21. mai 1984 mellom Østerrike og Norge om forenkling av rettshjelp etter Haagkonvensjonen 1. mars 1954 om den sivile prosess](#)

Rettsanmodninger mellom Norge og Østerrike sendes fra Justisdepartementet i Østerrike til Justis- og beredskapsdepartementet i Norge.⁷⁶ Departementet videresender anmodningen til den tingretten i den rettskrets der forkynningen eller bevisinnhenting skal gjennomføres. Anmodningen skal returneres direkte til anmodende myndighet.

[4.1.9 Luganokonvensjonen 30. oktober 2007 Protokoll 1 om visse spørsmål om domsmyndighet, saksbehandling og fullbyrdelse](#)

Anmodninger om forkynning etter Luganokonvensjonen protokoll nr. 1 kan sendes direkte fra vedkommende statsansatt i den anmodende stat til stevnevitnet i Norge. Enkelte stater kan ha tatt forbehold mot denne oversendelsesmåten, for eksempel Sveits. Av protokoll nr. 1 artikkel IV fremgår det at det «[m]ed meddelelsen skal [...] følge en oversettelse til engelsk og fransk. Konvensjonspartene sørger for oversettelser til sine språk».

4.1.10 Rettsanmodninger som ikke er omfattet av konvensjon eller avtale/overenskomst

Rettsanmodninger som ikke er omfattet av overenskomst med fremmed stat, skal sendes fra den fremmede staten via diplomatiske kanaler. Utenriksdepartementet oversender anmodningen til Justis- og beredskapsdepartementet, som videresender

---

⁷⁴ Jf. overenskomsten med Storbritannia artiklene 3a, jf. 3d og 7c.

⁷⁵ Jf. overenskomsten med Tyskland artikkel 1 nr. 2 og artikkel 5.

⁷⁶ Jf. overenskomsten med Østerrike artikkel 2 nr. 1.

anmodningen til tingretten i den rettskretsen mottaker av rettsanmodningen oppholder seg, jf. domstolloven § 46. Tingretten returnerer anmodningen via Justis- og beredskapsdepartementet.

4.2 Gjennomføring av anmodning om forkynning

En anmodning om forkynning skal være vedlagt to eksemplarer av dokumentene som skal forkynnes. Ett av eksemplarene overleveres mottaker ved forkynningen. Det andre eksemplaret returneres anmodende myndighet med påtegning om at dokumentet er forkynt.

En datert erkjennelse fra mottaker om at vedkommende har mottatt dokumentet bør påføres eksemplaret. Mottakers underskrift skal bekreftes av stevnevitnet, jf. domstolloven § 179. En undertegnet bevitnelse fra vedkommende statsansatt om at dokumentene er overlevert kan også godtas som bevis. Erkjennelsen eller bevitnelsen påføres det eksemplaret av dokumentene som skal returneres til anmodende myndighet.

Forkynningspåtegningen skal påføres stevnevitnets stempel, eventuelt rettens embetsstempel. Merk at forkynningspåtegningen skal være påført dokumentene som er forkynt og ikke oversendelsesbrevet fra Statens sivilrettsforvaltning eller Justis- og beredskapsdepartementet.

Det bør også i et eget følgebrev opplyses om når forkynningen ble foretatt og på hvilken måte. Dersom anmodet fremgangsmåte ikke er mulig på grunn av f.eks. dårlig oversettelse eller fordi det ikke vil være forenlig med norsk lov, bør det opplyses om dette i følgebrevet. Følgebrevet bør være på engelsk med mindre dokumentene skal returneres til en av de nordiske statene eller via Justis- og beredskapsdepartementet.

Dersom den anmodende myndighet har vedlagt særskilt skjema for attest for forkynning, skal dette fylles ut av retten.

Særlig om Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)

Ved forkynning etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) skal attest for forkynning gis på det konvensjonsfestede standardskjemaet (GA-3018), jf. [vedlegg 3](#). Attesten på side 2 i skjemaet fylles ut av retten.⁷⁷ Skjemaet returneres direkte til anmodende utenlandske myndighet sammen med et eksemplar av dokumentene. Eget følgebrev er ikke nødvendig.

4.2.1 Rettens undersøkelsesplikt

Når retten mottar en anmodning om forkynning fra en utenlandsk myndighet, skal den alltid, selv om anmodningen er oversendt fra Justis- og beredskapsdepartementet eller Statens sivilrettsforvaltning (SRF), ta stilling til om det er adgang til å foreta handlingen, jf. domstolloven § 46 annet ledd. En anmodning om forkynning kan etterkommes selv om den ikke er omfattet av en konvensjon eller avtale, jf. innledningen i punkt 4 ovenfor.

---

⁷⁷ Jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 6 og punkt 2 i Norges erklæring til konvensjonen, se vedlegg 2.

4.2.2 Kompetent myndighet

Retten må undersøke om den er kompetent til å motta og gjennomføre rettsanmodningen. Mottar retten en anmodning om forkynning direkte fra en utenlandsk myndighet i tilfeller hvor den skulle vært sendt via SRF eller Justis- og beredskapsdepartementet, skal anmodningen forelegges for den relevante myndigheten.

Hvis en anmodning om forkynning er fremsatt direkte overfor et stevnevitne, skal stevnevitnet forelegge anmodningen for retten, med mindre anmodningen er sendt stevnevitnet direkte i medhold av Luganokonvensjonen protokoll nr. 1 artikkel IV.

Finner retten at anmodningen skulle vært sendt en annen tingrett eller myndighet, kan den videresende anmodningen til denne, jf. domstolloven § 46 annet ledd.

Dersom retten har mottatt anmodningen direkte i medhold av den nordiske overenskomsten, overenskomsten med Tyskland eller via konsulær vei, bør den anmodende utenlandske myndighet underrettes hvis anmodningen videresendes.⁷⁸

4.2.3 Formalkrav

Rettsanmodninger fra utlandet skal angi den anmodende myndighet, sakens art, og partenes fulle navn og adresse. Retten skal videre kontrollere om anmodningen kommer fra kompetent utenlandsk myndighet, og om dokumentene er avfattet på eller vedlagt oversettelse til norsk, svensk eller dansk, jf. punkt 4.2.4 om oversettelse. Anmodninger etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) skal foreligge på eget standard skjema, inntatt i rundskrivet som [vedlegg 3](#).⁷⁹

Retten har ikke plikt til å etterkomme anmodninger om forkynning dersom mottakers adresse er ukjent, jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 1 annet ledd. Dersom adressen kan fremskaffes på en enkel måte, bør anmodningen likevel forsøkes etterkommet.

Rettsanmodningen (alle dokumentene) må foreligge på originalspråket og det er ikke nok kun å motta oversettelsen. Dersom det bare er oversettelsen av dokumentene som er vedlagt anmodningen, må dokumentene på originalspråket etterspørres fra anmodende myndighet.

Det er ingen krav om at begjæringen eller dokumentene som skal forkynnes er i original eller bekreftet kopi eller at oversettelsen er bekreftet av en statsautorisert translatør. Det er heller ikke krav om stempel. Se artikkel 3 i Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning).

Anmodningene mottas i utgangspunktet per post. Dersom det er i samsvar med overenskomst eller avtale med fremmed stat kan det også være anledning til å motta anmodninger som oversendes elektronisk. Den myndighet som mottar anmodningen til behandling må foreta rimelige undersøkelser for å sikre at dokumentene er fremsendt av kompetent myndighet i den anmodende stat, samt at det mottatte dokumentet tilsvare det fremsendte dokumentet. Dersom det er nødvendig kan den myndighet som har saken til behandling be kompetent myndighet om bistand til å få bekreftet

---

⁷⁸ Jf. overenskomsten med Tyskland artikkel 2.

⁷⁹ Jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 3.

anmodningens ekthet.⁸⁰ Dersom anmodningen knytter seg til Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) eller Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) skal spørsmål om dokumentets ekthet rettes til Statens sivilrettsforvaltning. Dersom det gjelder anmodninger etter andre konvensjoner, avtaler eller utenfor konvensjon, skal spørsmål rettes til Justis- og beredskapsdepartementet.

Grunnet covid-19 pandemien ble det innført en generell midlertidig hjemmel for å motta rettsanmodninger fra fremmede stater gjennom elektroniske kommunikasjonsmidler.⁸¹ Dersom staten ikke deltar i Schengen-samarbeidet eller er medlem av EU, skal rettsanmodningen ettersendes per post så snart det er mulig. Unntaket er midlertidig og oppheves 1. juli 2023.⁸²

4.2.4 Språkkrav og oversettelse

Hovedregelen er at utenlandske dokumenter som skal forkynnes i Norge skal være skrevet på norsk, svensk eller dansk, eller være vedlagt oversettelse til ett av disse språkene, jf. forskrift om forkynnelse av utenlandske dokumenter i Norge 12. september 1969 § 1.⁸³

I mange tilfeller er imidlertid ikke dokumentene som skal forkynnes oversatt. Kompetent myndighet kan gi tillatelse til at dokumentene kan forkynnes uten oversettelse, jf. forskriftens § 1. Dersom retten mottar anmodning om forkynning direkte fra utenlandsk myndighet,⁸⁴ må spørsmålet om å eventuelt frafalle oversettelseskravet forelegges Statens sivilrettsforvaltning eller Justis- og beredskapsdepartementet. Statens sivilrettsforvaltning vurderer slik tillatelse for anmodninger som er mottatt etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning). Dersom det gjelder anmodninger etter andre konvensjoner eller avtaler, eller utenfor konvensjon, skal spørsmålet rettes til Justis- og beredskapsdepartementet.

Vilkåret for slik tillatelse er at forkynning uten oversettelse «finnes ubetenkelig», jf. forskriftens § 1. Det kan eksempelvis gis der personen er statsborger av vedkommende stat eller det er opplyst at mottaker forstår vedkommende språk. Andre eksempler kan være tilfeller der dokumenter er avfattet eller oversatt til et annet språk, og skal forkynnes for et selskap som har dette språket som arbeidsspråk, eller der korrespondansen mellom partene har foregått på dette språket. Oversettelse må heller ikke være nødvendig av hensyn til myndighetenes behandling av saken.

Dersom det ikke er gjort unntak for kravet om oversettelse, kan forkynning bare skje ved frivillig overlevering av dokumentene. Frivillig overlevering innebærer at personen kan nekte å motta dokumentene, se nedenfor under punkt 4.2.5.3.

Særlig om Tyskland:

I forholdet til Tyskland gjelder en særlig regel om oversettelse i overenskomstens artikkel 3 nr. 3. Dersom retten mottar dokumenter som ikke er oversatt, og det ikke

⁸⁰ Jf. domstolloven § 164, jf. forskrift om forkynnelse av utenlandske dokumenter i Norge § 1 a.

⁸¹ Jf. Midlertidig lov om tilpasninger i regelverket om internasjonalt rettslig samarbeid som følge av utbruddet av covid-19 (testing for covid-19 før uttransportering) § 5.

⁸² Jf. Midlertidig lov om tilpasninger i regelverket om internasjonalt rettslig samarbeid som følge av utbruddet av covid-19 (testing for covid-19 før uttransportering) § 6.

⁸³ Se forskriften på: <http://www.lovdata.no/cgi-wift/ldles?doc=/sf/sf/sf-19690912-0005.html>.

⁸⁴ Anmodninger om forkynning fra Norden, Tyskland eller via konsulær vei.

foretas frivillig overlevering av dokumentene, skal retten besørge oversettelse. Omkostningene skal i så fall dekkes av den anmodende tyske myndigheten. I slike tilfeller bør retten kontakte den anmodende tyske myndigheten i forkant, for å få avklart spørsmålet om kostnader nærmere.

4.2.5 Forkynningsmåter

Forkynning av dokumenter på anmodning fra en utenlandsk myndighet vil som regel kunne gjennomføres på samme måte som ved forkynning av dokumenter fra norske myndigheter.

Ved forkynning av dokumenter fra utenlandsk myndighet, er det som hovedregel tre alternative forkynningsmåter:

- a) forkynning på ordinær måte i samsvar med norsk rett
- b) forkynning ved særskilt anmodet fremgangsmåte
- c) forkynning ved frivillig overlevering av dokumentene⁸⁵

Det vil som regel fremgå av anmodningen hvilken forkynningsmåte som er ønsket.⁸⁶ Hvis dette ikke fremgår av anmodningen, forsøkes forkynning i medhold av norsk rett. Dersom dokumentene ikke er oversatt til norsk, dansk eller svensk, og det ikke er gitt tillatelse til at forkynning kan skje uten at oversettelse foreligger, må dokumentene kun forsøkes forkynt ved frivillig overlevering.

4.2.5.1 Forkynning på ordinær måte i samsvar med norsk rett

Forkynning av dokumenter skal utføres i overensstemmelse med norsk lov, jf. domstoloven § 46 tredje ledd.

Dersom retten ikke selv sørger for forkynning, sendes anmodningen fra retten til vedkommende stevnevitne som utfører forkynningen. Retten må påse at stevnevitnet får nødvendig veiledning. Forkynningen skjer i henhold til bestemmelsene i domstoloven kapittel 9, og stevnevitnet skal gi bevitnelse i samsvar med domstoloven § 177.

Det er et vilkår at dokumentene som skal forkynnes er oversatt til norsk, svensk eller dansk, eller at Statens sivilrettsforvaltning eller Justis- og beredskapsdepartementet har gjort unntak fra kravet til oversettelse, jf. ovenfor punkt 4.2.4.

4.2.5.2 Forkynning ved særskilt anmodet fremgangsmåte

Dersom det i anmodningen er bedt om at forkynning skal skje ved en særskilt fremgangsmåte, skal denne fremgangsmåten benyttes så lenge det ikke er i strid med norsk lov, jf. domstoloven § 46 tredje ledd.

Det er et vilkår at dokumentene som skal forkynnes er oversatt til norsk, svensk eller dansk, eller at Statens sivilrettsforvaltning eller Justis- og beredskapsdepartementet har

⁸⁵ Jf. eksempelvis Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 5 første og annet ledd.

⁸⁶ Ved bruk av skjema til Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) fremkommer dette av oversendelse skjemaet.

gjort unntak fra kravet til oversettelse slik at forkynning kan skje uten at oversettelse foreligger, jf. ovenfor punkt 4.2.4.

4.2.5.3 Forkynning ved frivillig overlevering av dokumentene

Forkynning ved frivillig overlevering av dokumenter er regulert i flere konvensjoner og overenskomster.⁸⁷ Denne fremgangsmåten kan forsøkes dersom dokumentene som skal forkynnes ikke oppfyller språkkravene og det ikke er gitt dispensasjon fra kravet til oversettelse.⁸⁸

Forkynning ved frivillig overlevering innebærer at vedkommende dokumentene skal forkynnes for kan nekte å motta dokumentene. Når frivillig overlevering forsøkes, må mottaker uttrykkelig gjøres kjent med adgangen til å nekte å ta imot dokumentene. Tiltent mottaker må også gjøres kjent med at forkynningen kan regnes som lovlig foretatt i forhold til den anmodende stats rett selv om dokumentene nektes mottatt.

Forkynning ved frivillig overlevering kan skje på rettens kontor. Dersom dette ikke lar seg gjøre, skal retten sende anmodningen til stevnevitnet med nødvendig veiledning om fremgangsmåte for personlig fysisk forkynning.

4.2.6 Kostnader

Hovedregelen er at kostnader ved forkynning ikke kreves refundert, og at det ikke skal kreves gebyr.⁸⁹ Unntak kan være dersom det er anmodet om en særskilt fremgangsmåte ved gjennomføring av forkynnelsen. Anmodende utenlandske myndighet bør i tilfelle varsles på forhånd både om at utgiftene vil bli krevd refundert, og om beløpets størrelse.

Særlig om Tyskland:

I forholdet til Tyskland gjelder en særlig regel om oversettelse i overenskomstens artikkel 3 nr. 3. Dersom retten mottar dokumenter som ikke er oversatt, og det ikke foretas frivillig overlevering av dokumentene, skal retten besørge oversettelse. Omkostningene skal i så fall dekkes av den anmodende tyske myndighet. I slike tilfeller bør retten kontakte den anmodende tyske myndighet i forkant, for å få nærmere avklart spørsmålet om kostnadene.

4.2.7 Forkynning ved utenlandsk utenriksstasjon i Norge

Etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 8 kan kontraherende staters myndigheter forkynne rettslige dokumenter for egne borgere eller andre personer i en konvensjonsstat direkte ved sine diplomatiske eller konsulære representanter. Det er ikke lov til å bruke tvangsmidler. Norge har motsatt seg denne adgangen for så vidt gjelder andre enn borgere av opphavsstaten.⁹⁰

⁸⁷ Jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 5 annet ledd, sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkel 2, overenskomsten med Tyskland artikkel 3 og den nordiske overenskomsten artikkel 2 annet ledd.

⁸⁸ Se om språkkravene i punkt 3.3.5.

⁸⁹ Jf. Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) artikkel 12, sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkel 7, den nordiske overenskomsten artikkel 4, overenskomsten med Tyskland artikkel 7 og overenskomsten med Østerrike artikkel 4.

⁹⁰ Se landinfo om Norge på HCCH sine nettsider:

<https://www.hcch.net/en/states/authorities/details3/?aid=246>.

4.3 Gjennomføring av anmodning om innhenting av bevis

4.3.1 Hovedregel og unntak

Anmodning om innhenting av bevis fra utenlandsk myndighet skal gjennomføres i samsvar med norsk rett, jf. domstoloven § 46 tredje ledd.⁹¹

Dersom det er anmodet om at bevisinnhenting skal gjennomføres på en særskilt måte, skal denne fremgangsmåten forsøkes fulgt så langt det er forenlig med norsk rett, jf. domstoloven § 46 tredje ledd. Retten må vurdere konkret om anmodningen kan gjennomføres slik det er bedt om. Det at fremgangsmåten er ulik den norske fremgangsmåten er ikke i seg selv nok til å avslå en slik begjæring. Det må vurderes om den strider mot norsk rett. Gjør den ikke det, bør det tilrettelegges for gjennomføring av bevisinnhenting på den anmodede fremgangsmåten så lenge dette praktisk lar seg gjøre uten for store vanskeligheter. Etter Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) kan en særskilt anmodet fremgangsmåte nektes etterkommet når den ikke kan benyttes på grunn av intern praksis eller praktiske vansker.⁹²

Den domstolen som skal utføre bevisinnhenting kan benytte seg av tvangsmidler i samme utstrekning som det hadde vært mulighet for etter intern/norsk rett, ved bevisinnhenting i norsk sak.⁹³

Dersom den anmodende utenlandske myndighet ber om det skal den varsles om når bevisinnhenting skal finne sted, slik at parter og prosessfullmektiger kan få anledning til å til å møte.⁹⁴ Slikt varsel kan skje ved alminnelig brev direkte fra retten til den som skal varsles. Det er viktig at varselet gis i god tid før bevisinnhenting skal finne sted.

Utenlandske domstoler har adgang til rettsmøtet der bevisinnhenting foregår i samme utstrekning som enhver annen. Det kan dessuten være grunn til å gi dem adgang til å være til stede selv om allmennheten er utelukket i medhold av domstoloven § 127. Norge har ikke avgitt erklæring etter Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 8 om adgang for dommere i den utenlandske rettssaken til å være til stede ved bevisinnhenting.

Protokollen for innhenting av bevis skal i utgangspunktet føres på norsk. Det er imidlertid ikke noe i veien for at dommeren foretar nedtegning på et annet språk som passer den anmodende myndigheten. Det er ikke nødvendig å besørge oversettelse av protokoll ført på norsk, se punkt 4.3.7.

Av hensyn til den videre saksgangen i utlandet, bør det generelt forsøkes å gjennomføre rettsanmodninger raskt. Dette følger også av Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 9 tredje ledd.

---

⁹¹ Dette følger blant annet også av Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 9 og sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkel 14.

⁹² Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 9 annet ledd i.f.

⁹³ Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 10 og sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkel 11.

⁹⁴ Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 7 og sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkel 11 annet ledd.

4.3.2 Om begrepene bevisopptak og bevisinnhenting/innhenting av bevis

Som nevnt i punkt 2.3.1 er det etter departementets syn hensiktsmessig å bruke begrepet «bevisinnhenting» eller «innhenting av bevis» istedenfor «bevisopptak». Begrepsbruken skal bidra til å tydeliggjøre at bestemmelsene i domstolloven §§ 47 og 48 har et vidt anvendelsesområde, og omfatter mer enn det en snever forståelse av begrepet «bevisopptak» tilsier.

Eksempler på anmodninger om innhenting av bevis er anmodninger om rettslig avhør, fjernavhør ved telefon eller videolink eller DNA-prøver i forbindelse med farskapssaker. Øvrige eksempler på hva/hvilke handlinger som omfattes av bestemmelsene er innhenting av dokumentbevis og skriftlige svar på skriftlige spørsmål eller vitneforklaringer.

4.3.3 Rettens undersøkelsesplikt

Når retten mottar en anmodning om innhenting av bevis, skal den alltid, selv om anmodningen er oversendt fra Statens sivilrettsforvaltning eller Justis- og beredskapsdepartementet, ta stilling til om det er adgang til å foreta handlingen, jf. domstolloven § 46 annet ledd.

4.3.4 Kompetent myndighet

Retten må for det første undersøke om den er kompetent til å motta og gjennomføre anmodningen. Dersom retten mottar en anmodning om innhenting av bevis direkte fra en utenlandsk myndighet i tilfeller hvor den skulle vært sendt via Statens sivilrettsforvaltning, som sentralmyndighet etter Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting), eller Justis- og beredskapsdepartementet, skal anmodningen forelegges for relevant myndighet.

Finner retten at rettsanmodningen burde vært sendt til en annen domstol eller myndighet, kan den videresende anmodningen til denne, jf. domstolloven § 46 annet ledd. Retten skal også kontrollere at anmodningen kommer fra kompetent utenlandsk myndighet og at rettsanmodningen er utformet på et språk Norge har godtatt, jf. punkt 4.3.7.

Dersom retten har mottatt anmodningen direkte i medhold av den nordiske overenskomsten, overenskomsten med Tyskland eller via konsulær vei,⁹⁵ bør den anmodende myndighet underrettes dersom anmodningen videresendes en annen tingrett.⁹⁶

4.3.5 Formalkrav

Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) kommer bare til anvendelse for anmodninger om innhenting av bevis som skal brukes i en konkret anlagt eller påtenkt rettsak.⁹⁷ Det kan med andre ord foretas bevisinnhenting selv om det foreløpig ikke er reist sak for domstolen, men det må dreie seg om en aktuell og reell rettstvist.

---

⁹⁵ Jf. overenskomsten med Storbritannia artikkel 7a.

⁹⁶ Jf. overenskomsten med Tyskland artikkel 2.

⁹⁷ Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 1 annet ledd.

Retten plikter ikke å gjennomføre innhenting av bevis hvor formålet er et såkalt «pre-trial discovery of documents», kjent fra common law-systemet, jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 23. Norge har avgitt en erklæring til denne bestemmelsen som spesifiserer hva slags type anmodninger vi har forbeholdt oss mot å etterkomme.

Norges erklæring lyder:

«The declaration made by the Kingdom of Norway in accordance with Article 23 concerning "Letters of Request issued for the purpose of obtaining pre-trial discovery of documents" shall apply only to Letters of Request which require a person

- a. to state what documents relevant to the proceedings to which the Letter of Request relates, are, or have been, in his possession, other than particular documents specified in the Letter of Request; or
- b. to produce any documents other than particular documents which are specified in the Letter of Request, and which are likely to be in his possession.»

Dette innebærer blant annet at de dokumenter som søkes fremlagt må være tilstrekkelig spesifisert/identifisert til at de ville kunne kreves fremlagt i medhold av norsk rett. Anmodninger som for eksempel uspesifisert krever at alle relevante dokumenter eller all e-post fremlegges, kan derfor nektes etterkommet i medhold av den norske erklæringen. Det er imidlertid anledning til å be den anmodende myndighet om å spesifisere nærmere hvilke dokumenter som kreves fremlagt.

Grunnet covid-19 pandemien ble det innført en generell midlertidig hjemmel for å motta rettsanmodninger fra fremmede stater gjennom elektroniske kommunikasjonsmidler.⁹⁸ Dersom staten ikke deltar i Schengen-samarbeidet eller er medlem av EU, skal rettsanmodningen ettersendes per post så snart det er mulig. Unntaket er midlertidig og oppheves 1. juli 2023.⁹⁹

Rettsanmodninger fra utlandet skal inneholde følgende informasjon:

- Hvilken myndighet som fremsetter anmodningen
- Beskrive sakens art
- Personalia og adresse til den anmodningen gjelder
- Hva rettsanmodningen gjelder og beskrivelse av de forhold bevisinnhenting gjelder
- Hvilke tiltak som ønskes gjennomført
- Henvisning til eventuelle konvensjoner og avtaler/overenskomster som kommer til anvendelse

Dersom retten finner at anmodningen ikke kan etterkommes, skal den straks underrette den anmodende utenlandske myndighet om dette. Retten skal eventuelt underrette

---

⁹⁸ Jf. Midlertidig lov om tilpasninger i regelverket om internasjonalt rettslig samarbeid som følge av utbruddet av covid-19 (testing for covid-19 før uttransportering) § 5.

⁹⁹ Jf. Midlertidig lov om tilpasninger i regelverket om internasjonalt rettslig samarbeid som følge av utbruddet av covid-19 (testing for covid-19 før uttransportering) § 6.

Statens sivilrettsforvaltning eller Justis- og beredskapsdepartementet, dersom anmodningen er sendt via en av disse myndighetene. Årsaken til at anmodningen ikke kan etterkommes skal angis.¹⁰⁰

4.3.6 Særlig om anmodninger om fjernavhør og fjernmøter (via telefon- eller videokonferanse)

Norge har anledning til å bistå fremmed stat med innhenting av bevis i form av fjernavhør eller fjernmøte via telefon- eller videokonferanse med hjemmel i domstoloven § 46 tredje ledd tredje punktum. En slik anmodning anses normalt som en «særskilt form eller fremgangsmaate», og skal etterkommes hvis det ikke er forbudt etter norsk rett.¹⁰¹

Anmodninger fra utenlandsk myndighet om fjernavhør kan oversendes etter Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) del I. Konvensjonen legger generelt opp til at det må sendes en rettsanmodning og at denne må oppfylle gitte formkrav, se punkt 3.7.1.2.¹⁰²

Anmodninger om fjernavhør kan også oversendes direkte til norske domstoler etter den nordiske overenskomsten fra 1974 om rettslig samarbeid.

I 2020 utga HCCH en veileder om bruk av videolink i medhold av Haag-konvensjonen 1970. Denne er tilgjengelig via HCCH sine nettsider:

<https://www.hcch.net/en/publications-andstudies/details4/?pid=7072&dtid=3>.

4.3.7 Språkkrav og oversettelse

Utgangspunktet er at anmodninger om innhenting av bevis skal være skrevet på eller vedlagt oversettelse til norsk, svensk eller dansk. For anmodninger etter Haagkonvensjonen 1970 følger dette av erklæringen og for overenskomst mellom nordiske land 1974 artikkel 2. Anmodninger i medhold av Haagkonvensjonen 1970 kan også være skrevet på eller være oversatt til engelsk. Å godta anmodninger skrevet på engelsk innebærer imidlertid ikke en forpliktelse til å gjennomføre anmodninger på engelsk. Det innebærer heller ikke at anmodningen må besvares eller oversettes til engelsk. Det er ikke nødvendig å oversette protokoll fra gjennomført bevisinnhenting ved retur til den utenlandske myndigheten.

Særlig om Tyskland:

Det gjelder en særlig regel om oversettelse, se overenskomsten med Tyskland artikkel 6 nr. 1. Dersom retten mottar en anmodning som ikke er oversatt, skal retten besørge oversettelse. Omkostningene skal dekkes av den anmodende tyske myndighet. I slike tilfeller bør imidlertid retten kontakte den anmodende tyske myndighet for å avklare spørsmålet om kostnader før anmodningen gjennomføres.

¹⁰⁰ Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 13 annet ledd.

¹⁰¹ Jf. domstoloven § 46 tredje punktum.

¹⁰² Se bl.a. konvensjonens artikkel 7, 8 og 9.

4.3.8 Kostnader

Hovedregelen er at kostnader ved innhenting av bevis ikke kreves refundert, og at det ikke skal kreves gebyr.¹⁰³

De ulike konvensjonene og overenskomstene/avtalene gir imidlertid adgang til å kreve refusjon av visse type utgifter, for eksempel til tolk og sakkyndige. I praksis kreves det sjelden refusjon fra den anmodede stat. Det vil imidlertid kunne være aktuelt for større sakkyndighetsoppdrag. Den anmodende stat bør i tilfelle varsles på forhånd både om at utgiftene vil bli krevd refundert og om beløpets størrelse.

4.3.9 Innhenting av bevis ved utenlandsk utenriksstasjon i Norge

Etter Haagkonvensjonen 1970 del II åpnes det for at det kan foretas fjernavhør og tradisjonelt bevisopptak ved utenlandsk utenriksstasjon i Norge.

4.3.9.1 Utenlandsk stats egne borgere

Haagkonvensjonen åpner for at det kan innhentes bevis av egen stats borgere, uten forutgående samtykke. Norge har imidlertid tatt forbehold til konvensjonens artikkel 15, slik at Justis- og beredskapsdepartementet må samtykke til slik bevisinnhenting på forhånd.

Det samme gjelder for stater som ikke er med på 1970-konvensjonen.

4.3.9.2 Andre borgere

En diplomatisk eller konsulær representant kan oppta bevis av andre enn egen stats borgere ved utenlandske ambassader i Norge forutsatt at Justis- og beredskapsdepartementet samtykker, jf. konvensjonens artikkel 16. Justis- og beredskapsdepartementet må følgelig samtykke i hvert enkelt tilfelle.

Dersom det er tale om en utenlandsk utenriksstasjon hvor staten ikke er med på 1970-konvensjonen, må det også rettes en anmodning til Justis- og beredskapsdepartementet.

4.3.9.3 Krav til anmodningen

Vilkår for at et samtykke til innhenting av bevis blir gitt er blant annet at den som er involvert i bevisinnhenting samtykker, og at gjennomføringen av bevisopptaket ikke er i strid med norsk lov.

Videre bør en anmodning til Justis- og beredskapsdepartementet om å innhente bevis ved utenriksstasjon i Norge blant annet inneholde informasjon om partene og sakskomplekset, om saken og om hvilke typer bevis det er tale om å innhente.

4.3.9.4 Fjernavhør og fjernmøter ved utenlandske ambassader i Norge

De ovenfor nevnte reglene vil også gjelde dersom det er ønskelig å gjennomføre fjernavhør og fjernmøte ved utenlandske ambassader i Norge. Det må derfor fremmes anmodning om samtykke til Justis- og beredskapsdepartementet.

---

¹⁰³ Jf. Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) artikkel 14, sivilprosesskonvensjonen 1954 artikkel 16, den nordiske overenskomsten artikkel 4, overenskomsten med Tyskland artikkel 7 og overenskomsten med Østerrike artikkel 4.

I 2020 utga HCCH en veileder om bruk av videolink i medhold av Haag-konvensjonen 1970. Denne er tilgjengelig via HCCH sine nettsider:

<https://www.hcch.net/en/publications-andstudies/details4/?pid=7072&dtid=3>.

5. STEVNING AV FREMMEDE STATER VED NORSK DOMSTOL

5.1 Utforming av stevning og tilsvarsfrist

Ved forkynning av stevning for fremmede stater er det utarbeidet et eget standardbrev som heter «Anmodning om tilsvare». Det er viktig at det alminnelige standardbrevet om forkynning «Pålegg om tilsvare» ikke benyttes, da det er uheldig å benytte begrepet «pålegg» overfor en suveren stat. Skjemaet er utarbeidet på norsk, engelsk og fransk og er lagt ved rundskrivet som [vedlegg 15](#).

Standardbrevet, inntatt som vedlegg 15, er tilstrekkelig som anmodning i disse sakene. Det trengs derfor ikke noen tilleggsanmodning utformet etter de generelle kravene i punkt 3.1.

5.2 Oversendelsesmåte

I de tilfeller der en fremmed stat er saksøkt ved en norsk domstol, skal forkynning av stevningen skje via diplomatiske kanaler. Retten sender de dokumentene som skal forkynnes til Justis- og beredskapsdepartementet. Departementet videresender dokumentene til Utenriksdepartementet, som besørger oversendelse av dokumentene ved diplomatisk note til vedkommende stats utenriksstasjon i Norge.

Tilsvarsfristen i saker hvor innstevnede er en fremmed stat settes normalt til 60 dager.

5.3 Språk og oversettelse

Stevningen og andre sentrale dokumenter utferdige på eller oversettes til det korrespondansespråk som benyttes av Utenriksdepartementet overfor den stevnede stats ambassade. Utenriksdepartementet skal kontaktes for informasjon om rett korrespondansespråk. Dokumentene kan også oversettes til mottakerstatens offisielle språk. På denne måten kan vedkommende stats hjemlige myndigheter raskt sette seg inn i sakens hovedtrekk.

6. OVERSIKT OVER VEDLEGG

1. Haagkonvensjonen om den sivile prosess 1. mars 1954
2. Haagkonvensjonen om forkynning av rettslige og utenrettslige dokumenter på sivil- og handelsrettens område 15. november 1965 (Haagkonvensjonen 1965) samt norske forbehold og erklæringer til konvensjonen
3. Standard skjema for forkynning etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) – GA 3018
4. Eksempel på ferdig utfylt standard skjema etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)
5. Haagkonvensjonen om bevisopptak på sivil- og handelsrettens område 18. mars 1970 (Haagkonvensjonen 1970) samt norske forbehold og erklæringer til konvensjonen
6. Overenskomst mellom de nordiske land om gjensidig rettshjelp 26. april 1974
7. Overenskomst mellom Norge og Storbritannia angående den sivile rettergang 30. januar 1931
8. Overenskomst 17. juni 1977 mellom Tyskland og Norge om ytterligere forenkling av den gjensidige rettshjelp etter Haagkonvensjonen av 1. mars 1954 om den sivile prosess
9. Overenskomst 21. mai 1984 mellom Østerrike og Norge om forenkling av rettshjelp etter Haagkonvensjonen 1. mars 1954 om den sivile prosess
10. Rundskriv 27. april 1977 fra Utenriksdepartementet til fagstasjonene
11. Kongelig resolusjon 25. juni 1909
12. Kongelig resolusjon 28. april 1950
13. Eksempel på rettsanmodning
14. Eksempel på kombinert rettsanmodning i farskapssak
15. Anmodning om tilsvar (ved stevning av fremmede stater ved norsk domstol)
16. Delegering av Justis- og beredskapsdepartementets myndighet etter domstolloven § 46 til Statens sivilrettsforvaltning for anmodninger som sendes etter Haagkonvensjonen 1965 og Haagkonvensjonen 1970
17. NAV skjema 55-00.10 Erklæring om farskap (norsk)
18. NAV skjema 55-00.10 Erklæring om farskap (engelsk)
19. NAV skjema 55-00.55 Melding om prøver til DNA-analyse i farskapssak
20. NAV skjema 55-00.35 Prøve til DNA-analyse i farskapssak
21. Standard skjema for anmodning om bevisinnhenting etter Haagkonvensjonen 1970 (ikke obligatorisk)
22. Forskrift om endring i forskrifter om forkynnelse av utenlandske dokumenter i Norge

Vedlegg 1 Konvensjon om den sivile prosess av 1. mars 1954 [LOV-1954-03-01]

I. Meddelelse av rettslige og utenrettslige dokumenter.

Art 1. I sivile eller kommersielle saker skal forkynnelse av dokumenter for personer som oppholder seg i utlandet utføres i de kontraherende stater på begjæring av den anmodende stats konsul rettet til den myndighet som den anmodede stat utpeker. Begjæringen skal inneholde opplysninger om den myndighet som det oversendte dokument er kommet fra, partenes navn og stilling, destinatarens adresse og dokumentenes art og være avfattet i den anmodede myndighets språk. Denne myndigheten skal sende konsulen det skrift som beviser at forkynnelse er utført eller gir opplysning om den omstendighet som har hindret utførelsen.

Alle vanskeligheter som måtte oppstå i anledning av konsulens begjæring, skal ordnes på diplomatisk vei.

Enhver kontraherende stat kan ved meddelelse til de andre kontraherende stater bestemme at begjæringer om forkynnelse på dens territorium, med innhold som nevnt i første ledd, skal sendes den på diplomatisk vei.

Foranstående bestemmelser er ikke til hinder for at to kontraherende stater kommer overens om å tillate direkte korrespondanse mellom deres respektive myndigheter.

Art 2. Forkynnelsen besørges utført av den myndighet som er kompetent etter den anmodede stats lov. Denne myndighet kan, bortsett fra de tilfelle som er nevnt i artikkel 3, innskrenke seg til å utføre forkynnelsen ved å overlevere dokumentet til destinataren når han er villig til å motta det.

Art 3. Med begjæringen skal følge to eksemplarer av det dokument som skal forkynnes.

Hvis det dokument som skal forkynnes er avfattet enten i den anmodede myndighets språk eller i det språk de to interesserte stater er kommet overens om, eller hvis det følger med en oversettelse til et av disse språk, skal den anmodede myndighet, såfremt det i begjæringen er uttalt ønske herom, la forkynnelsen utføre på den måte som landets lovgivning foreskriver for tilsvarende forkynnelse, eller på en særskilt måte, forutsatt at den ikke strider mot denne lovgivning. Er et slikt ønske ikke uttalt, skal den anmodede myndighet først forsøke å overlevere dokumentet slik som angitt i artikkel 2.

Hvis ikke annet er avtalt, skal den oversettelse som er nevnt i foregående ledd være bekreftet av den anmodende stats diplomatiske eller konsulære representant eller av en edsvoren translatør i den anmodede stat.

Art 4. Utførelsen av en forkynnelse som nevnt i artiklene 1, 2 og 3, kan ikke nektes medmindre den stat på hvis territorium den skulle foretas finner at utførelsen ville gjøre inngrep i dens suverenitet eller sikkerhet.

Art 5. Beviset for forkynnelsen gis enten ved et datert og legalisert mottakelsesbevis fra destinataren eller ved en bevitnelse fra den anmodede stats myndighet om utførelsen, med opplysning om på hvilken dag og på hvilken måte forkynnelsen er utført.

Mottakelsesbeviset eller bevitnelsen skal være påført eller vedheftet det ene eksemplar av det forkynte dokument.

Art 6. Bestemmelsene i de foregående artikler er ikke til hinder for:

1. at dokumenter gjennom posten kan sendes direkte til interesserte som oppholder seg i utlandet;

2. at de interesserte kan la forkynnelsen utføre direkte ved bestemmelseslandets rettsbetjenter eller kompetente tjenestemenn;

3. at enhver stat kan la forkynnelse for personer som oppholder seg i utlandet, utføre direkte ved sine diplomatiske eller konsulære representanter.

Adgangen til å la forkynnelse utføre på en av disse måter er dog betinget av at det er hjemlet ved overenskomst mellom vedkommende stater, eller - når overenskomst ikke foreligger - den stat på hvis territorium forkynnelsen skal foretas ikke motsetter seg det. Denne stat kan ikke motsette seg forkynnelse etter første ledd nr. 3 når forkynnelsen skal foretas uten tvang overfor en borger av den anmodende stat.

Art 7. Forkynnelse medfører ikke krav på betaling av sportler eller omkostninger av noen som helst art.

Hvis ikke annet er avtalt, har dog den anmodede stat rett til å kreve at den anmodende stat godtgjør omkostninger foranlediget ved at en rettsbetjent har medvirket eller ved at det er benyttet en særskilt fremgangsmåte i de tilfelle som er nevnt i artikkel 3.

II. Rettsanmodninger.

Art 8. I sivile eller kommersielle saker skal den judisielle myndighet i en kontraherende stat, overensstemmende med forskriftene i egen lovgivning, ved rettsanmodning kunne henvende seg til den kompetente myndighet i en annen kontraherende stat for å be den om å foreta enten et bevisopptak eller en annen rettslig handling innenfor sitt område.

Art 9. Rettsanmodningene skal oversendes av den anmodende stats konsul til den myndighet som utpekes av den anmodede stat. Denne myndighet skal sende konsulen det skrift som viser at rettsanmodningen er etterkommet eller gir opplysning om den omstendighet som har hindret etterkommelsen.

Alle vanskeligheter som måtte oppstå i anledning av oversendelsen skal ordnes på den diplomatisk vei.

Enhver kontraherende stat kan ved meddelse til de andre kontraherende stater bestemme at rettsanmodninger som skal etterkommes på dens territorium, skal sendes den på diplomatisk vei.

Foranstående bestemmelser er ikke til hinder for at to kontraherende stater kommer overens om å tillate direkte oversendelse av rettsanmodninger mellom deres respektive myndigheter.

Art 10. Hvis ikke annet er avtalt, skal rettsanmodningen være avfattet enten i den anmodede myndighets språk eller i det språk de to interesserte stater er kommet overens om, eller det skal følge med en oversettelse til et av disse språk, bekreftet av en diplomatisk eller konsulær representant for den anmodende stat eller av en edsvoren translatør i den anmodede stat.

Art 11. Den judisielle myndighet som rettsanmodningen er rettet til, plikter å etterkomme den ved bruk av de samme tvangsmidler som ved utførelsen av en rettsanmodning fra statens egne myndigheter eller en tilsvarende begjæring fra en interessert part. Det er dog ikke nødvendig å gjøre bruk av disse tvangsmidler når det gjelder fremmøte av parter i saken.

Den anmodende myndighet skal på forlangende underrettes om tid og sted for utførelsen, slik at den interesserte part kan få adgang til å møte.

En rettsanmodning kan bare nektes etterkommet:

1. såfremt dokumentets ekthet ikke er på det rene;
2. såfremt utførelsen av rettsanmodningen i den anmodede stat ikke hører under domstolenes kompetanseområde;
3. såfremt den stat på hvis territorium rettsanmodningen skulle utføres, finner at etterkommelsen ville gjøre inngrep i dens suverenitet eller sikkerhet.

Art 12. Hvis den anmodede myndighet er inkompetent, skal den av eget tiltak oversende rettsanmodningen til den kompetente judicielle myndighet i samme stat, overensstemmende med forskriftene i dennes lovgivning.

Art 13. I alle tilfelle hvor rettsanmodningen ikke blir etterkommet av den anmodede myndighet skal denne straks underrette den anmodende myndighet herom, og opplyse, i de i artikkel 11 omhandlede tilfelle, grunnene til at etterkommelse er nektet og i det i artikkel 12 omhandlede tilfelle, til hvilken myndighet anmodningen er blitt oversendt.

Art 14. Den judicielle myndighet som utfører rettsanmodningen, skal iaktta de former som er foreskrevet i landets egen lovgivning.

Den skal dog ta til følge en begjæring fra den anmodende myndighet om at en særskilt form må bli brukt, forutsatt at denne form ikke er i strid med den anmodede stats lovgivning.

Art 15. Bestemmelsene i de foregående artikler utelukker ikke at en stat kan la rettsanmodninger utføre direkte av sine diplomatiske eller konsulære representanter såfremt dette er hjemlet ved overenskomst mellom vedkommende stater, eller den stat på hvis territorium rettsanmodningen skal utføres ikke motsetter seg det.

Art 16. Utførelsen av rettsanmodninger medfører ikke krav på betaling av sportler eller omkostninger av noen som helst art.

Hvis ikke annet er avtalt, har dog den anmodede stat rett til å kreve at den anmodende stat refunderer godtgjørelser som er utbetalt til vitner eller sakkyndige og omkostninger foranlediget ved at en rettsbetjent har medvirket fordi vitnene ikke har møtt frivillig, eller ved at det er benyttet en særskilt fremgangsmåte i tilfelle som nevnt i artikkel 14, annet ledd.

III. Sikkerhet for saksomkostninger. (Cautio judicatum solvi.)

Art 17. Sikkerhetsstillelse eller deponering kan ikke i noen som helst form pålegges borgere av en av de kontraherende stater bosatt i en av disse når de opptrer som saksøkere eller intervenienter for domstolene i en annen av statene, hverken av den grunn at de er utlendinger eller fordi de ikke har fast bopel i eller fast opphold i landet.

Det samme gjelder innbetalinger som måtte forlanges av saksøkere eller intervenienter til sikkerhet for rettsgebyrer.

Overenskomster mellom de kontraherende stater om å frita deres borgere uansett bosted for å stille sikkerhet for saksomkostninger eller for innbetaling av rettsgebyrer, vedblir å gjelde.

Art 18. Rettsavgjørelser som i en av de kontraherende stater pålegger en saksøker eller intervenient å betale saksomkostninger eller rettsgebyrer i tilfelle hvor han er fritatt for sikkerhetsstillelse, deponering eller innbetaling etter artikkel 17, første og annet ledd, eller etter loven i den stat hvor saken er reist, skal etter begjæring fremsatt på diplomatisk vei gjøres gratis eksigible av den kompetente myndighet i enhver av de øvrige kontraherende stater.

Det samme gjelder rettsavgjørelser som senere fastsetter saksomkostningsbeløpet.

Foranstående bestemmelser er ikke til hinder for at to kontraherende stater kommer overens om å tillate at begjæringen om eksekvatur også skal kunne fremsettes direkte av den interesserte part.

Art 19. Avgjørelser om saksomkostninger eller gebyrer skal erklæres eksigible uten at partene høres, men med adgang for den domfelte part til senere å få avgjørelsen prøvet overensstemmende med lovgivningen i den stat hvor fullbyrdelse søkes.

Den myndighet som er kompetent til å avgjøre begjæringen om eksekvatur skal innskrenke seg til å undersøke:

1. om utskriften av avgjørelsen er bekreftet i samsvar med loven i den stat hvor avgjørelsen er truffet;
2. om avgjørelsen etter samme lov er rettskraftig;
3. om avgjørelsens slutning er avfattet i den anmodede myndighets språk eller i det språk de to stater er kommet overens om, eller om den er ledsaget av en oversettelse til et av disse språk, bekreftet, såfremt ikke annet er avtalt, av en diplomatisk eller konsulær representant for den anmodende stat eller av en edsvoren translatør i den anmodede stat.

Til bevis for at vilkårene etter annet ledd nr. 1 og 2 er oppfylt, er det tilstrekkelig å fremlegge enten en erklæring fra den kompetente myndighet i den anmodende stat om at avgjørelsen er rettskraftig, eller behørig legaliserte dokumenter som viser at den er rettskraftig. Den nevnte myndighets kompetanse skal, hvis ikke annet er avtalt, være bekreftet av den høyeste tjenestemann som står for administrasjonen av rettsvesenet i den anmodende stat. Erklæringen og bekreftelsen skal være avfattet eller oversatt i overensstemmelse med forskriften i annet ledd nr. 3.

Den myndighet som er kompetent til å avgjøre begjæringen om eksekvatur skal, hvis parten samtidig krever det, fastsette hvor meget utgiftene til bevitnelse, oversettelse og legalisering som nevnt i annet ledd nr. 3 beløper seg til. Disse utgifter regnes med til saksomkostningene.

IV. Fri rettshjelp.

Art 20. I sivile eller kommersielle saker skal borgere av enhver av de kontraherende stater ha samme adgang til fri rettshjelp i alle de øvrige kontraherende stater som landets egne borgere, under iakttagelse av lovgivningen i den stat hvor fri rettshjelp søkes.

I de stater hvor fri rettshjelp tilstås i administrative saker, får bestemmelsene i foregående ledd tilsvarende anvendelse på saker som bringes inn for de domstoler som er kompetente på dette område.

Art 21. Bevitnelsen eller erklæringen om trang skal i alle tilfelle avgis eller mottas av myndighetene på det sted hvor utlendingen har sin vanlige bopel, eller, i mangel av slik bopel, av myndighetene på hans oppholdssted. Hvis disse myndigheter ikke tilhører en

kontraherende stat og ikke mottar eller avgir bevitnelser eller erklæringer av denne art, skal det være tilstrekkelig med en bevitnelse eller erklæring avgitt eller mottatt av en diplomatisk eller konsulær representant for den stat utlendingen tilhører.

Hvis søkeren ikke oppholder seg i det land hvor rettshjelp søkes, skal bevitnelsen eller erklæringen om trang legaliseres gratis av en diplomatisk eller konsulær representant for den stat hvor dokumentet skal fremlegges.

Art 22. Den myndighet som er kompetent til å avgi bevitnelsen eller motta erklæringen om trang, kan innhente opplysninger om søkerens formuesforhold hos de andre kontraherende staters myndigheter.

Den myndighet som skal avgjøre søknaden om fri rettshjelp, har innenfor grensene av sin kompetanse rett til å kontrollere de bevitnelser, erklæringer og opplysninger som fremlegges for den, og til å kreve seg forelagt de ytterligere opplysninger som den finner påkrevet.

Art 23. Når søkeren oppholder seg i et annet land enn i det hvor han skal søke fri rettshjelp, kan hans søknad om rettshjelp med bevitnelser eller erklæringer om trang og i tilfelle andre skriftlige bevis til støtte for søknaden, oversendes gjennom konsulen for hans land til den myndighet som er kompetent til å avgjøre søknaden, eller til den myndighet som utpekes av den stat hvor søknaden skal behandles.

Bestemmelsene om rettsanmodninger i artikkel 9, annet, tredje og fjerde ledd, og i artiklene 10 og 12 skal også gjelde oversendelse av søknader om fri rettshjelp og disses vedlegg.

Art 24. Blir fri rettshjelp tilstått en borger av en av de kontraherende stater, skal ikke noen slags forkynnelse som vedrører saken og som foretas i en annen av disse stater foranledige refusjon av omkostninger fra den anmodende til den anmodede stat.

Det samme gjelder rettsanmodninger, bortsett fra godtgjørelser som er betalt til sakkyndige.

V. Gebyrfri utskrift av sivilstandsregistre.

Art 25. Trengende borger av en av de kontraherende stater kan kreve utskrift av sivilstandsregisteret levert gebyrfritt under samme vilkår som innlendinger. De dokumenter som er nødvendige ved inngåelse av ekteskap skal legaliseres uten betaling av de kontraherende staters diplomatiske eller konsulære representanter.

VI. Personlig arrest.

Art 26. Personlig arrest som ledd i tvangsfullbyrdelse eller som midlertidig forføyning kan ikke anvendes i sivile eller kommersielle saker overfor utlendinger som er borgere av en kontraherende stat, i tilfelle hvor arrest ikke er anvendelig overfor statens egne borgere. En omstendighet som en i landet bosatt statsborger kan påberope for å få arresten hevet, skal ha samme virkning for borgere av en annen kontraherende stat selv om denne omstendighet er inntruffet i utlandet.

VII. Slutningsbestemmelser.

Art 27. Denne konvensjon er åpen for undertegning av de stater som har vært representert på den syvende Konferanse om Internasjonal Privatrett.

Den skal ratifiseres, og ratifikasjonsdokumentene skal deponeres i det nederlandske utenriksministerium.

Om hver deponering av ratifikasjonsdokumenter skal det settes opp en protokoll, og en bekreftet gjenpart av denne skal på diplomatisk vei sendes til hver av signatarstatene.

Art 28. Denne konvensjon trer i kraft den sekstiende dag etter at det fjerde ratifikasjonsdokument er deponert i samsvar med artikkel 27, annet ledd.

For hver signatarstat som ratifiserer senere, trer konvensjonen i kraft den sekstiende dag etter datoen for deponeringen av ratifikasjonsdokumentet.

Art 29. I forhold mellom de ratifiserende stater trer denne konvensjon i stedet for konvensjonen om den sivile prosess, undertegnet i Haag 17. juli 1905.

Art 30. Denne konvensjon gjelder for de kontraherende staters egentlige territorier (territoires metropolitains).

Hvis en kontraherende stat ønsker konvensjonen satt i kraft for alle sine andre territorier eller for territorier hvis internasjonale forbindelser staten har ansvaret for, skal den tilkjenne sin hensikt i så henseende ved et dokument som skal deponeres i det nederlandske utenriksministerium. Dette sender på diplomatisk vei en bekreftet gjenpart av dokumentet til hver av de kontraherende stater.

Seks måneder etter denne meddelelse trer konvensjonen i kraft i forholdet mellom de stater som ikke har gjort noen innvending mot det, og det territorium eller de territorier som tilkjennegivelsen omfatter og hvis internasjonale forbindelser vedkommende stat har ansvaret for.

Art 31. Enhver stat som ikke har vært representert på den syvende Konferanse om Internasjonal Privatrett, kan tiltre denne konvensjon, hvis ikke en eller flere stater som har ratifisert konvensjonen, gjør noen innvendinger mot det innen seks måneder etter at den nederlandske regjering har gitt meddelelse om tiltredelsen. Tiltredelsen foregår på den måte som er foreskrevet i artikkel 27, annet ledd.

Tiltredelse av konvensjonen kan ikke finne sted før den er trådt i kraft i henhold til artikkel 28, første ledd.

Art 32. Enhver kontraherende stat kan ved undertegningen, ratifikasjonen eller tiltredelsen av denne konvensjon ta forbehold om å begrense artikkel 17 til å gjelde de borgere av de kontraherende stater som har sin vanlige bopel på dens territorium.

En stat som tar forbehold som nevnt i foregående ledd, kan bare kreve at andre kontraherende stater skal anvende artikkel 17 til fordel for dens borgere når de har vanlig bopel i den kontraherende stat for hvis domstol de opptrer som saksøkere eller intervenienter.

Art 33. Denne konvensjon gjelder i fem år fra den dag som er nevnt i konvensjonens artikkel 28, første ledd.

Dette tidsrom regnes fra denne dag også for stater som ratifiserer eller tiltrer senere.

Konvensjonen skal ansees stilltiende forlenget for fem år ad gangen hvis den ikke blir oppsagt. Oppsigelsen må minst seks måneder før periodens utløp notifiseres til det nederlandske utenriksministerium, som gir alle de andre kontraherende stater meddelelse om den.

Oppsigelsen kan begrenses til de enkelte territorier eller enkelte av de territorier som er nevnt i en notifikasjon avgitt i henhold til artikkel 30, annet ledd.

Oppsigelsen har bare virkning i forhold til den stat som har notifisert den.
Konvensjonen vedblir å gjelde mellom de andre kontraherende stater.

Til bekreftelse herav har de undertegnede etter behørig fullmakt fra sine respektive regjeringer, undertegnet denne konvensjon.

Utferdiget i Haag den 1. mars 1954 i ett eksemplar som skal deponeres i den nederlandske regjerings arkiver, og hvorav en bekreftet gjenpart på diplomatisk vei skal oversendes hver av de stater som har vært representert på den syvende Haagkonferanse Om Internasjonal Privatrett.

Vedlegg 2 Konvensjon om forkynnelse i utlandet av rettslige og utenrettslige dokumenter på sivil- og handelsrettens område av 15. november 1965 (Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)) [LOV-1965-11-15]

De stater som har undertegnet denne konvensjon,

som ønsker å skape passende framgangsmåter for at rettslige og utenrettslige dokumenter som skal forkynnes (eller meddeles) i utlandet, skal bli brakt til adressatens kunnskap i tide, og

som for å oppnå dette ønsker å forbedre den gjensidige rettshjelp ved å gjøre behandlingsmåten enklere og raskere,

har besluttet å inngå en konvensjon om dette og er blitt enige om følgende bestemmelser:

Artikkel 1

Denne konvensjon skal komme til anvendelse på sivil- og handelsrettens område i alle tilfelle hvor et rettslig eller utenrettslig dokument skal sendes til forkynnelse eller lignende meddelelse i utlandet.

Konvensjonen får ikke anvendelse når dokumentmottakerens adresse er ukjent.

KAPITTEL I - RETTSLIGE DOKUMENTER.

Artikkel 2

Hver kontraherende stat skal peke ut en sentral myndighet som skal motta anmodninger om forkynnelse (eller meddelelse) fra de øvrige kontraherende stater og utføre disse i samsvar med artiklene 3 til 6.

Hver stat skal organisere den sentrale myndighet i henhold til sin interne rett.

Artikkel 3

Den myndighet eller rettsbetjent som er kompetent etter opphavsstatens rett, skal oversende til den sentrale myndighet i mottakerstaten en anmodning i samsvar med det mønsterskjema som følger som vedlegg til denne konvensjon, uten at det skal kreves rettslig bekreftelse av dokumentet eller anvendelse av andre lignende formkrav.

Dokumentet eller en kopi av dette skal medfølge anmodningen. Anmodningen og dokumentet skal begge foreligge i to eksemplarer.

Artikkel 4

Dersom den sentrale myndighet finner at anmodningen ikke fyller de vilkår som denne konvensjon setter, skal den straks underrette rekvirenten og angi sine innvendinger mot anmodningen.

Artikkel 5

Den sentrale myndighet i mottakerstaten skal selv eller ved andre sørge for forkynnelse av dokumentet enten

- a) på de måter som er fastsatt i mottakerstatens interne rett for forkynnelse og meddelelse av dokumenter i innenlandske saker for personer som oppholder seg på dens territorium, eller
- b) på en særskilt måte begjært av rekvirenten, såfremt denne måte ikke er uforenlig med mottakerstatens rett.

Med unntak av de tilfelle som nevnt i bokstav b) i første ledd, kan forkynnelse av et dokument alltid skje ved overlevering til en adressat som frivillig mottar det.

Skal forkynnelse skje i samsvar med første ledd, kan den sentrale myndighet kreve dokumentet avfattet i eller oversatt til det offisielle språk eller ett av de offisielle språk i mottakerstaten.

Den del av anmodningen som er avfattet slik som vedlegget til denne konvensjon viser, og som inneholder et sammendrag av det dokument som skal forkynnes, skal overleveres adressaten sammen med dokumentet.

Artikkel 6

Den sentrale myndighet i mottakerstaten eller enhver myndighet som mottakerstaten har utpekt til formålet, skal utferdige en attest i samsvar med det mønsterskjema som er vedlagt denne konvensjon.

Attesten skal gå ut på at forkynnelsen er foretatt, og angi måten, stedet og datoen for dette, samt den person som dokumentet ble overlevert til. Dersom forkynnelsen ikke er foretatt, skal attesten angi grunnene for dette.

Rekvirenten kan kreve at en attest som ikke er utferdiget av den sentrale myndighet eller en rettslig myndighet, skal medunderskrives av en av disse myndigheter.

Attesten skal sendes direkte til rekvirenten.

Artikkel 7

Den trykte tekst i det mønsterskjema som er vedlagt denne konvensjon, skal i et hvert tilfelle være avfattet på enten fransk eller engelsk. Teksten kan i tillegg være trykket på det offisielle språk eller på ett av de offisielle språk i opphavsstaten.

Skjemaet skal utfylles enten på mottakerstatens språk eller på fransk eller engelsk.

Artikkel 8

Hver kontraherende stat skal ha adgang til å forkynne rettslige dokumenter for personer i utlandet direkte ved sine diplomatiske eller konsulære representanter, dog uten å anvende tvangsmidler. Hver stat kan erklære at den motsetter seg denne adgang innen sitt territorium med mindre dokumentet skal forkynnes for en borger av opphavsstaten.

Artikkel 9

Hver kontraherende stat skal dessuten ha adgang til å sende dokumenter som skal forkynnes, på konsulær vei, til den myndighet i en annen kontraherende stat som denne har utpekt til formålet.

Hver kontraherende stat har også adgang til å bruke diplomatisk vei for samme formål, dersom ekstraordinære forhold krever dette.

Artikkel 10

Såfremt mottakerstedets stat ikke reiser innvendinger skal denne konvensjonen ikke vedrøre

- a) adgangen til å sende rettslige dokumenter i posten direkte til personer i utlandet,
- b) adgangen for opphavsstatens rettsbetjenter, tjenestemenn eller andre kompetente personer til å la rettslige dokumenter forkynne direkte ved rettsbetjenter, tjenestemenn eller andre kompetente personer i mottakerstatens,
- c) adgangen for enhver som er interessert i en rettergang til å la rettslige dokumenter forkynne direkte ved rettsbetjenter, tjenestemenn eller andre kompetente personer i mottaker staten.

Artikkel 11

Denne konvensjon er ikke til hinder for at to eller flere kontraherende stater blir enige om å tillate bruk av andre oversendelsesmåter ved forkynnelse av rettslige dokumenter enn dem som er beskrevet i de foregående artikler, og særlig direkte korrespondanse mellom deres respektive myndigheter.

Artikkel 12

Forkynnelse av rettslige dokumenter som kommer fra en kontraherende stat, skal ikke være gjenstand for betaling eller refusjon av sportler eller utgifter for mottakerstatens tjenester.

Dog skal rekvirenten betale eller refundere utgifter som grunner seg på

- a) arbeid utført av en rettsbetjent eller en person som er kompetent etter mottakerstatens lov,
- b) anvendelse av en særskilt fremgangsmåte ved forkynnelsen.

Artikkel 13

Mottakerstaten kan ikke nekte å etterkomme en anmodning om forkynnelse som fyller kravene i denne konvensjon, med mindre den finner at utførelsen av anmodningen ville gripe inn i dens suverenitet eller sikkerhet.

Mottakerstaten kan ikke nekte å etterkomme en anmodning utelukkende av den grunn at kravet ifølge statens interne rett eksklusivt hører under dens domstoler eller at dens interne rett ikke ville tillate det rettergangsskritt som danner grunnlag for anmodningen.

Den sentrale myndighet skal, dersom anmodningen blir nektet, straks underrette rekvirenten og oppgi grunnene for nektelsen.

Artikkel 14

Vanskeligheter som måtte oppstå i anledning av oversendelse av dokumenter for forkynnelse, skal ordnes på diplomatisk vei.

Artikkel 15

Hvor en stevning eller et tilsvarende dokument skulle sendes til utlandet for forkynnelse (eller lignende meddelelse) etter denne konvensjon og saksøkte ikke har møtt for retten, skal dommeren ikke avgjøre saken før det er brakt på det rene at

a) dokumentet er blitt forkynt i samsvar med mottakerstatens interne rett vedrørende forkynnelse av dokumenter i innenlandske saker for personer som oppholder seg på dens territorium, eller

b) dokumentet er blitt overlevert saksøkte personlig eller på hans bopel i samsvar med andre fremgangsmåter som er hjemlet i denne konvensjon,

og at i begge tilfelle forkynnelsen eller overleveringen har funnet sted slik at saksøkte har hatt tilstrekkelig tid til sitt forsvar.

Hver kontraherende stat skal ha adgang til å erklære at dommeren, uten hensyn til bestemmelsene i første ledd, kan avgjøre saken selv om attest om forkynnelse eller overlevering ikke er mottatt, dersom alle de følgende vilkår er oppfylt:

a) dokumentet ble oversendt på en av de måter som er hjemlet i denne konvensjon,

b) et tidsrom som dommeren finner tilstrekkelig i den enkelte sak, dog ikke mindre enn 6 måneder, er gått siden datoen for oversendelsen av dokumentet,

c) ingen attest er mottatt trass i at et hvert rimelig forsøk er blitt gjort for å få attest gjennom de kompetente myndigheter i mottakerstaten.

Uten hensyn til bestemmelsene i de foregående ledd kan dommeren i påtrengende tilfelle beslutte midlertidige forføyninger eller sikringstiltak av enhver art.

Artikkel 16

Når en stevning eller et tilsvarende dokument skulle sendes til utlandet for forkynnelse etter denne konvensjon, og det er truffet en avgjørelse mot en saksøkt som ikke har møtt, skal dommeren ha adgang til å gi saksøkte oppreisning for oversittelse av fristen for å anvende rettsmidler når følgende vilkår er oppfylt:

a) saksøkte fikk uten at dette kunne bebreides ham, ikke kjennskap til dokumentet til en slik tid at han kunne forsvare seg, eller kjennskap til avgjørelsen til en slik tid at han kunne angripe den ved rettsmidler, og

b) saksøktes forsvar mot saksøkerens krav forekommer ikke å være helt grunnløst.

En begjæring om oppreisning må fremsettes innen rimelig tid etter at saksøkte har fått kjennskap til avgjørelsen.

Hver kontraherende stat kan erklære at begjæringen ikke vil bli tatt under behandling dersom den er fremsatt etter utløpet av en frist som angis i erklæringen, men som ikke kan være kortere enn ett år etter at avgjørelsen er truffet.

Denne artikkel skal ikke gjelde avgjørelser om personers status.

KAPITTEL II - UTENRETTLIGE DOKUMENTER.

Artikkel 17

Utenrettslige dokumenter som kommer fra offentlige myndigheter eller rettsbetjenter i en kontraherende stat, kan oversendes til forkynnelse i en annen kontraherende stat på de måter og under de vilkår som er bestemt i denne konvensjon.

KAPITTEL III - ALMINNELIGE BESTEMMELSER.

Artikkel 18

Hver kontraherende stat kan peke ut andre myndigheter i tillegg til den sentrale myndighet og skal bestemme rekkevidden av deres kompetanse.

Rekvirenten skal likevel i et hvert tilfelle ha rett til å henvende seg direkte til den sentrale myndighet.

Føderale stater skal ha adgang til å peke ut flere enn en sentral myndighet.

Artikkel 19

Denne konvensjon er ikke til hinder for at den interne rett i en kontraherende stat tillater andre måter for oversendelse av dokumenter fra utlandet for forkynnelse på sitt territorium enn dem som er angitt i de foregående artikler.

Artikkel 20

Denne konvensjon er ikke til hinder for at to eller flere kontraherende stater inngår avtale om å avvike fra:

- a) kravet i artikkel 3 annet ledd, om at dokumenter skal oversendes i to eksemplarer,
- b) bestemmelsene om språk i artikkel 5 tredje ledd og artikkel 7,
- c) bestemmelsene i artikkel 5 fjerde ledd,
- d) bestemmelsene i artikkel 12 annet ledd.

Artikkel 21

Hver av de kontraherende stater skal samtidig med deponering av sitt ratifikasjons- eller tiltredelsesdokument eller senere, underrette Nederlands Utenriksministerium om følgende:

- a) betegnelsen på de myndigheter som er omtalt i artiklene 2 og 18,
- b) betegnelsen på den myndighet som er kompetent til å utstede attest etter artikkel 6,
- c) betegnelse på den myndighet som er kompetent til å motta dokumenter oversendt på konsulær vei i samsvar med artikkel 9.

Hver av de kontraherende stater skal likeledes, dersom det er behov for det, underrette Ministeriet om:

- a) forbehold om ikke å anerkjenne de oversendelsesmåter som er hjemlet i artiklene 8 og 10,
- b) erklæringer etter artikkel 15 annet ledd, og artikkel 16 tredje ledd,
- c) alle endringer i de ovenfor nevnte betegnelser, forbehold og erklæringer.

Artikkel 22

I forholdet mellom de stater som står tilsluttet denne konvensjon, trer denne istedenfor artiklene 1-7 i konvensjonene om den sivile prosess, undertegnet i Haag henholdsvis 17. juli 1905 og 1. mars 1954, i den utstrekning statene har sluttet seg til dem.

Artikkel 23

Denne konvensjon skal ikke ha noen innvirkning på anvendelsen av artikkel 23 i konvensjonen om den sivile prosess, undertegnet i Haag 17. juli 1905 eller artikkel 24 i konvensjonen om den sivile prosess, undertegnet i Haag 1. mars 1954.

Disse artikler skal likevel bare få anvendelse når det blir nyttet oversendelsesmåter som er identiske med dem som er angitt i disse konvensjonene.

Artikkel 24

Tilleggsavtaler til konvensjonene av 1905 og 1954 som de kontraherende stater har inngått, skal ansees anvendelige også på denne konvensjon, med mindre partene har avtalt noe annet.

Artikkel 25

Bortsett fra bestemmelsene i artiklene 22 og 24 skal denne konvensjon ikke gripe inn i andre konvensjoner vedrørende de spørsmål den gjelder og som de kontraherende stater har sluttet eller vil slutte seg til.

Artikkel 26

Denne konvensjon er åpen for undertegning av stater som var representert på den tiende sesjon av Haagkonferansen for Internasjonal Privatrett.

Den skal ratifiseres, og ratifikasjonsdokumentene skal deponeres i Nederlands Utenriksministerium.

Artikkel 27

Denne konvensjon trer i kraft den sekstiende dag etter at det tredje ratifikasjonsdokument er deponert i samsvar med artikkel 26 annet ledd.

For hver signatarstat som ratifiserer senere, trer konvensjonen i kraft den sekstiende dag etter deponeringen av ratifikasjonsdokumentet.

Artikkel 28

Enhver stat som ikke var representert på den tiende sesjon av Haagkonferansen for Internasjonal Privatrett kan tiltre konvensjonen etter at den er trådt i kraft i samsvar med artikkel 27 første ledd. Tiltredelsesdokumentet skal deponeres i Nederlands Utenriksministerium.

Konvensjonen trer ikke i kraft for en slik stat dersom en stat som har ratifisert konvensjonen før deponeringen av tiltredelsesdokumentet, reiser innvending som notifiseres til Nederlands Utenriksministerium innen seks måneder fra den dato da dette ministerium notifiserte den om tiltredelsen.

Blir det ikke reist slik innvending, trer konvensjonen i kraft for den tiltredende stat den første dag i den måned som kommer etter utløpet av den siste av de frister som er nevnt i foregående ledd.

Artikkel 29

Hver stat kan ved undertegningen, ratifikasjonen eller tiltredelsen erklære at konvensjonen skal gjelde for alle de territorier som den representerer internasjonalt,

eller for en eller flere av disse. En slik erklæring får virkning fra ikrafttredelsen av konvensjonen i forhold til vedkommende stat.

Etter dette tidspunkt skal en slik utvidelse notifiseres til Nederlands Utenriksministerium.

Konvensjonen trer i kraft for de territorier som omfattes av utvidelsen den sekstiende dag etter den notifikasjon som er nevnt i foregående ledd.

Artikkel 30

Denne konvensjon skal gjelde i fem år regnet fra den dag da den trådte i kraft etter artikkel 27 første ledd, også for de stater som ratifiserer eller tiltrer den senere.

Konvensjonen forlenges stilltiende for fem år om gangen, såfremt den ikke blir sagt opp.

En oppsigelse skal notifiseres til Nederlands Utenriksministerium senest seks måneder før utløpet av femårsperioden.

Oppsigelsen kan være begrenset til enkelte av de territorier som konvensjonen gjelder for.

Oppsigelsen har bare virkning i forhold til den stat som har oppsagt konvensjonen. Konvensjonen skal forbli i kraft for de andre kontraherende stater.

Artikkel 31

Nederlands Utenriksministerium skal notifisere følgende til de stater som omfattes av artikkel 26 og de stater som har tiltrådt konvensjonen etter artikkel 28:

- a) undertegninger og ratifikasjoner etter artikkel 26,
- b) datoen for konvensjonens ikrafttredelse etter artikkel 27 første ledd,
- c) tiltredelser etter artikkel 28 og datoen for når de får virkning,
- d) utvidelser etter artikkel 29 og datoen for når de får virkning,
- e) betegnelser, forbehold og erklæringer som nevnt i artikkel 21,
- f) oppsigelser som nevnt i artikkel 30 tredje ledd.

Til bekreftelse herav har de undertegnede, som har behørig fullmakt, undertegnet denne konvensjon.

Utferdiget i Haag, den 15. november 1965, på fransk og engelsk, begge tekster er autentiske, i ett eksemplar som skal deponeres i den nederlandske regjerings arkiv, og hvorav en bekreftet kopi skal sendes på diplomatisk vei til hver stat som var representert på den tiende sesjon av Haagkonferansen for Internasjonal Privatrett.

Forbehold og erklæringer avgitt fra norsk side ved ratifikasjon av Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning)

For å lese de norske forbehold og erklæringene:

<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/notifications/?cid=414&disp=resdn>

Vedlegg 3 Standardskjema for forkynning etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) – GA 3018

REQUEST FOR SERVICE ABROAD OF JUDICIAL OR EXTRAJUDICIAL DOCUMENTS

DEMANDE AUX FINS DE SIGNIFICATION OU DE NOTIFICATION A L'ÉTRANGER
D'UN ACTE JUDICIAIRE OU EXTRAJUDICIAIRE
(OM FORKYNNESE I UTLANDET AV RETTSLIGE ELLER UTENRETTLIGE DOKUMENTER)

Convention on the Service Abroad of Judicial and Extrajudicial Documents in Civil or Commercial Matters, signed at The Hague, the 15th of November 1965.

Convention relative à la signification et à la notification à l'étranger des actes judiciaires ou extrajudiciaires en matière civile ou commerciale, signée à La Haye le 15 novembre 1965.

(Konvensjonen om forkynnelse i utlandet av rettslige og utenrettslige dokumenter på sivil og handelsrettens område, undertegnet i Haag 15. november 1965.)

Identity and address of the applicant Identité et adresse du requérant (Rekvirentens navn og adresse)	Address of receiving authority Adresse de l'autorité destinataire (Mottakermyndighetens navn og adresse)
--	---

The undersigned applicant has the honour to transmit – in duplicate – the documents listed below and, in conformity with Article 5 of the above-mentioned Convention, requests prompt service of one copy thereof on the addressee, i.e.:

Le requérant soussigné a l'honneur de faire parvenir – en double exemplaire – à l'autorité destinataire les documents ci-dessous énumérés, en la priant, conformément à l'article 5 de la Convention précitée, d'en faire remettre sans retard un exemplaire au destinataire, à savoir :

(Undertegnede rekvirent oversender herved – in duplo – de nedenfor nevnte dokumenter og vil i samsvar med nevnte konvensjons artikkel 5 be om at ett eksemplar blir overlevert snarest til:)

(identity and address) (identité et adresse) (navn og adresse)
---

a)	in accordance with the provisions of sub-paragraph a) of the first paragraph of Article 5 of the Convention* selon les formes légales (article 5, alinéa premier, lettre a)* (overensstemmende med reglene i artikkel 5 første ledd pkt. a*)
b)	in accordance with the following particular method (sub-paragraph b) of the first paragraph of Article 5)*: selon la forme particulière suivante (article 5, alinéa premier, lettre b)* : (under iakttagelse av følgende særskilte fremgangsmåte (artikkel 5 første ledd pkt. b*):
c)	by delivery to the addressee, if he accepts it voluntarily (second paragraph of Article 5)* le cas échéant, par remise simple (article 5, alinéa 2)* (ved overlevering til adressaten såfremt han er villig til å motta det (artikkel 5 annet ledd*))

The authority is requested to return or to have returned to the applicant a copy of the documents - and of the annexes* - with the attached certificate.

Cette autorité est priée de renvoyer ou de faire renvoyer au requérant un exemplaire de l'acte - et de ses annexes* - avec l'attestation ci-jointe.

(Mottakermyndigheten anmodes om å returnere eller få returnert et eksemplar av dokumentene – og bilagene* – til rekvirenten med attest som fremgår av baksiden.)

List of documents / Énumération des pièces (/ dokumentliste)

<ul style="list-style-type: none">
•
•
---

* if appropriate / s'il y a lieu (/ dersom det er grunn til det)

Done at / Fait à (/ Sted) _____ The / le (/dato)	Signature and/or stamp Signature et / ou cachet (Underskrift og/eller stempel)
---	---

CERTIFICATE

ATTESTATION
(ATTEST)

The undersigned authority has the honour to certify, in conformity with Article 6 of the Convention,

L'autorité soussignée a l'honneur d'attester conformément à l'article 6 de ladite Convention,
(Undertegnede myndighet attesterer hermed i samsvar med konvensjonens artikkel 6)

1. that the document has been served*

que la demande a été exécutée*
(at anmodningen er etterkommet*)

– the (date) / le (date): (/dato)	
– at (place, street, number): à (localité, rue, numéro) : i (sted, gate, nummer):	

– in one of the following methods authorised by Article 5:

dans une des formes suivantes prévues à l'article 5 :
(på én av følgende måter hjemlet i artikkel 5:)

a)	in accordance with the provisions of sub-paragraph a) of the first paragraph of Article 5 of the Convention* selon les formes légales (article 5, alinéa premier, lettre a)* (overensstemmende med reglene i artikkel 5 første ledd pkt. a*)
b)	in accordance with the following particular method*: selon la forme particulière suivante* : (under iakttagelse av følgende særskilte framgangsmåte*:)
c)	by delivery to the addressee, if he accepts it voluntarily* par remise simple* (ved overlevering til adressaten, hvis vedkommende var villig til å motta det*:)

The documents referred to in the request have been delivered to:

Les documents mentionnés dans la demande ont été remis à :
(De dokumentene som er nevnt i anmodningen, er blitt overlevert til:)

Identity and description of person: Identité et qualité de la personne : (Personens navn og stilling)	
Relationship to the addressee (family, business or other): Liens de parenté, de subordination ou autres, avec le destinataire de l'acte : (Forhold til adressaten (familie, yrkesmessig eller annet):)	

2. that the document has not been served, by reason of the following facts*:

que la demande n'a pas été exécutée, en raison des faits suivants*:
(at anmodningen ikke er etterkommet på grunn av følgende*:)

--

In conformity with the second paragraph of Article 12 of the Convention, the applicant is requested to pay or reimburse the expenses detailed in the attached statement*.

Conformément à l'article 12, alinéa 2, de ladite Convention, le requérant est prié de payer ou de rembourser les frais dont le détail figure au mémoire ci-joint*.
(I medhold av konvensjonens artikkel 12 annet ledd anmodes revirenten om å betale eller refundere de utgifter som fremgår av vedlagte bilag*:)

Annexes / Annexes (/ Bilag)

Documents returned: Pièces renvoyées : (Retnerte dokumenter:)	
In appropriate cases, documents establishing the service: Le cas échéant, les documents justificatifs de l'exécution : (Eventuelt dokumenter som viser at anmodningen er etterkommet:) * if appropriate / s'il y a lieu (/ dersom det er grunn til det)	
Done at / Fait à _____ (/ Sted) The / le (/ dato)	Signature and/or stamp Signature et / ou cachet (Underskrift og/eller stempel)

WARNING
AVERTISSEMENT
(ADVARSEL)

Identity and address of the addressee
Identité et adresse du destinataire
(Adressatens navn og adresse)

IMPORTANT

THE ENCLOSED DOCUMENT IS OF A LEGAL NATURE AND MAY AFFECT YOUR RIGHTS AND OBLIGATIONS. THE 'SUMMARY OF THE DOCUMENT TO BE SERVED' WILL GIVE YOU SOME INFORMATION ABOUT ITS NATURE AND PURPOSE. YOU SHOULD HOWEVER READ THE DOCUMENT ITSELF CAREFULLY. IT MAY BE NECESSARY TO SEEK LEGAL ADVICE.

IF YOUR FINANCIAL RESOURCES ARE INSUFFICIENT YOU SHOULD SEEK INFORMATION ON THE POSSIBILITY OF OBTAINING LEGAL AID OR ADVICE EITHER IN THE COUNTRY WHERE YOU LIVE OR IN THE COUNTRY WHERE THE DOCUMENT WAS ISSUED.

ENQUIRIES ABOUT THE AVAILABILITY OF LEGAL AID OR ADVICE IN THE COUNTRY WHERE THE DOCUMENT WAS ISSUED MAY BE DIRECTED TO:

TRÈS IMPORTANT

LE DOCUMENT CI-JOINT EST DE NATURE JURIDIQUE ET PEUT AFFECTER VOS DROITS ET OBLIGATIONS. LES « ÉLÉMENTS ESSENTIELS DE L'ACTE » VOUS DONNENT QUELQUES INFORMATIONS SUR SA NATURE ET SON OBJET. IL EST TOUTEFOIS INDISPENSABLE DE LIRE ATTENTIVEMENT LE TEXTE MÊME DU DOCUMENT. IL PEUT ÊTRE NÉCESSAIRE DE DEMANDER UN AVIS JURIDIQUE.

SI VOS RESSOURCES SONT INSUFFISANTES, RENSEIGNEZ-VOUS SUR LA POSSIBILITÉ D'OBTENIR L'ASSISTANCE JUDICIAIRE ET LA CONSULTATION JURIDIQUE, SOIT DANS VOTRE PAYS, SOIT DANS LE PAYS D'ORIGINE DU DOCUMENT.

LES DEMANDES DE RENSEIGNEMENTS SUR LES POSSIBILITÉS D'OBTENIR L'ASSISTANCE JUDICIAIRE OU LA CONSULTATION JURIDIQUE DANS LE PAYS D'ORIGINE DU DOCUMENT PEUVENT ÊTRE ADRESSÉES À :

(VIKTIG)

VEDLAGTE DOKUMENT ER AV RETTSLIG ART OG KAN PÅVIRKE DINE RETTIGHETER OG PLIKTER. «SAMMENDRAGET AV DOKUMENTET» INNEHOLDER NOEN OPPLYSNINGER OM DOKUMENTETS ART OG FORMÅL. DU MÅ LIKEVEL LESE SELVE DOKUMENTET GRUNDIG. DET KAN VÆRE NØDVENDIG Å BE OM JURIDISK RÅDGIVNING.

HVIS DU IKKE HAR TILSTREKkelige ØKONOMISKE MIDLER, BØR DU INNHENTE INFORMASJON OM MULIGHETEN TIL Å MOTTA JURIDISK BISTAND ELLER RÅDGIVNING ENTEN I LANDET DER DU BOR, ELLER I LANDET DER DOKUMENTET BLE UTSTEDT.

HENVENDELSER OM MULIGHETENE FOR Å MOTTA JURIDISK BISTAND ELLER RÅDGIVNING I LANDET DER DOKUMENTET BLE UTSTEDT, KAN RETTES TIL:)

It is recommended that the standard terms in the notice be written in English and French and where appropriate also in the official language, or in one of the official languages of the State in which the document originated. The blanks could be completed either in the language of the State to which the document is to be sent, or in English or French.

Il est recommandé que les mentions imprimées dans cette note soient rédigées en langue française et en langue anglaise et le cas échéant, en outre, dans la langue ou l'une des langues officielles de l'État d'origine de l'acte. Les blancs pourraient être remplis, soit dans la langue de l'État où le document doit être adressé, soit en langue française, soit en langue anglaise.

(Det anbefales at standardteksten i denne meldingen skrives på engelsk og fransk og eventuelt på språket eller ett av de offisielle språkene i landet der dokumentet er utstedt. De blanke feltene kan fylles ut enten på språket i landet som dokumentet skal sendes til, eller på engelsk eller fransk.)

SUMMARY OF THE DOCUMENT TO BE SERVED

ÉLÉMENTS ESSENTIELS DE L'ACTE

(SAMMENDRAG AV DOKUMENTET)

Convention on the Service Abroad of Judicial and Extrajudicial Documents in Civil or Commercial Matters, signed at The Hague, the 15th of November 1965 (Article 5, fourth paragraph).

Convention relative à la signification et à la notification à l'étranger des actes judiciaires ou extrajudiciaires en matière civile ou commerciale, signée à La Haye le 15 novembre 1965 (article 5, alinéa 4).
(Konvensjon om forkynnelse i utlandet av rettslige og utenrettslige dokumenter på sivil- og handelsrettsens område, undertegnet i Haag 15. november 1965 (artikkel 5 fjerde ledd)).

Name and address of the requesting authority:

Nom et adresse de l'autorité requérante :
(Navn og adresse på anmodende myndighet:)

Particulars of the parties*:

Identité des parties* :
(Partenes navn*.)

* If appropriate, identity and address of the person interested in the transmission of the document
S'il y a lieu, identité et adresse de la personne intéressée à la transmission de l'acte
(Dersom det er grunn til det, navn og adresse på personen som er interessert i oversendelsen av dokumentet)

JUDICIAL DOCUMENT**

ACTE JUDICIAIRE**
(RETTLIG DOKUMENT**)

Nature and purpose of the document:

Nature et objet de l'acte :
(Dokumentets art og formål:)

Nature and purpose of the proceedings and, when appropriate, the amount in dispute:

Nature et objet de l'instance, le cas échéant, le montant du litige :
(Sakens art og eventuelt tvistegenstandens verdi:)

Date and Place for entering appearance**:

Date et lieu de la comparution** :
(Tid og sted for møtet for retten**:)

Court which has given judgment**:

Jurisdiction qui a rendu la décision** :
(Domstolen som har truffet avgjørelsen**:)

Date of judgment**:

Date de la décision** :
(Dato for domstolens avgjørelse**:)

Time limits stated in the document**:

Indication des délais figurant dans l'acte** :
(Tidsfrister i dokumentet**:)

** if appropriate / s'il y a lieu (/ dersom det er grunn til det)

EXTRAJUDICIAL DOCUMENT**

ACTE EXTRAJUDICIAIRE**
(UTENRETTSLIG DOKUMENT**)

Nature and purpose of the document:

Nature et objet de l'acte :
(Dokumentets art og formål:)

Time-limits stated in the document**:

Indication des délais figurant dans l'acte** :
(Tidsfrister i dokumentet**:)

** if appropriate / s'il y a lieu / (dersom det er grunn til det)

Vedlegg 4 Eksempel på ferdig utfylt skjema – GA 3018

SUMMARY OF THE DOCUMENT TO BE SERVED ÉLÉMENTS ESSENTIELS DE L'ACTE

Convention on the Service Abroad of Judicial and Extrajudicial Documents in Civil or Commercial Matters, signed at The Hague, the 15th of November 1965 (Article 5, fourth paragraph).

Convention relative à la signification et à la notification à l'étranger des actes judiciaires ou extrajudiciaires en matière civile ou commerciale, signée à La Haye le 15 novembre 1965 (article 5, alinéa 4).

Name and address of the requesting authority: Nom et adresse de l'autorité requérante :	Oslo District Court, Postbox 2106 0125 OSLO E-Mail: oslo.tingrett@domstol.no Phone: 004722035200
---	--

Particulars of the parties*: Identité des parties* :	4. Dr Jonas Fjeld (plaintiff) vs Jaap von Huysman (defendant)
--	---

* If appropriate, identity and address of the person interested in the transmission of the document
S'il y a lieu, identité et adresse de la personne intéressée à la transmission de l'acte

JUDICIAL DOCUMENT**
ACTE JUDICIAIRE**

Nature and purpose of the document: Nature et objet de l'acte :	Claim for damage NOK 500 000
Nature and purpose of the proceedings and, when appropriate, the amount in dispute: Nature et objet de l'instance, le cas échéant, le montant du litige :	
Date and Place for entering appearance**: Date et lieu de la comparution** :	Oslo District Court, Tuesday 8. may 2023 at 0900, Court Room 1, C.J.Habros plass 4, 0164 OSLO
Court which has given judgment**: Jurisdiction qui a rendu la décision** :	
Date of judgment**: Date de la décision** :	
Time limits stated in the document**: Indication des délais figurant dans l'acte** :	The recipient must submit a reply to Oslo District Court within three weeks after the said documents have been received by the recipient

** if appropriate / s'il y a lieu

EXTRAJUDICIAL DOCUMENT**
ACTE EXTRAJUDICIAIRE**

Nature and purpose of the document: Nature et objet de l'acte :	11. Describe the nature and purpose of the document
Time-limits stated in the document**: Indication des délais figurant dans l'acte** :	12. Specify limits

** if appropriate / s'il y a lieu

Vedlegg 5 Konvensjon om bevisopptak i utlandet på sivil- og handelsrettens område av 18. mars 1970 (Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting))

KAPITTEL I - RETTSANMODNINGER

Artikkel 1

På sivil- og handelsrettens område kan en judisiell myndighet i en kontraherende stat i samsvar med bestemmelsene i lovgivningen i denne stat ved en rettsanmodning be den kompetente myndighet i en annen kontraherende stat å foreta bevisopptak eller andre rettshandlinger.

En anmodning må ikke brukes til å oppnå bevis som ikke skal brukes i en anlagt eller påtenkt rettsak.

Uttrykket «andre rettshandlinger» omfatter ikke forkynnelse av rettslige dokumenter, foreløpige forføyninger eller fullbyrdelse av avgjørelser.

Artikkel 2

Hver av de kontraherende stater skal utpeke en sentral myndighet til å motta rettsanmodninger som kommer fra en rettslig myndighet i en annen kontraherende stat og å oversende dem til den myndighet som er kompetent til å utføre dem. Den sentrale myndighet organiseres i samsvar med hver stats egen lovgivning.

Rettsanmodninger sendes til den sentrale myndighet i den stat der de skal utføres, uten å fremsendes gjennom noen annen myndighet i denne stat.

Artikkel 3

En rettsanmodning skal angi:

- (a) den myndighet anmodningen skriver seg fra og den myndighet som anmodes om å utføre den, dersom sistnevnte myndighet er kjent av den anmodende myndighet;
- (b) navn og adresse for partene og i tilfelle deres prosessfullmektiger;
- (c) sakens art og gjenstand og en kortfattet saksframstilling;
- (d) de bevis som skal opptas eller andre rettshandlinger som skal foretas.

Når det er hensiktsmessig skal anmodningen bl.a. angi:

- (e) navn og adresse for de personer som skal avhøres;
- (f) de spørsmål som skal stilles til de personer som skal avhøres, eller de faktiske forhold de skal forklare seg om;
- (g) dokumenter eller andre ting som skal undersøkes;
- (h) hvorvidt forklaringen ønskes avgitt under ed eller forsikring og om det i tilfelle skal anvendes noe særskilt formular;
- (i) særskilte former som ønskes brukt i samsvar med artikkel 9.

En anmodning kan også nevne opplysninger som trengs for anvendelsen av artikkel 11.

Det kan ikke kreves legalisering eller annen lignende formalitet.

Artikkel 4

En rettsanmodning skal være avfattet på språket til den myndighet som skal utføre anmodningen, eller være ledsaget av en oversettelse til dette språk.

En kontraherende stat skal likevel godta en anmodning på engelsk eller fransk eller en oversettelse til ett av disse språk, med mindre den har tatt forbehold etter artikkel 33.

En kontraherende stat som har mer enn ett offisielt språk, og som på grunn av sin interne lovgivning ikke kan godta anmodningen på ett av disse språk for hele sitt territorium, skal ved en erklæring angi hvilket språk som skal brukes i anmodninger eller oversettelse angående bevisopptak som skal utføres innen bestemte deler av territoriet. Dersom erklæringen uten rimelig grunn tilsidesettes, skal omkostningene med å oversette anmodningen bæres av den anmodende stat.

En kontraherende stat kan ved en erklæring angi det eller de språk ut over dem som er nevnt ovenfor, som kan benyttes i rettsanmodninger sendt til dens sentrale myndighet.

Enhver oversettelse som følger med en rettsanmodning, skal være bekreftet av en diplomatisk eller konsulær tjenestemann, en edsvoren translatør eller en annen person som er godkjent til det i en av de to stater.

Artikkel 5

Dersom den sentrale myndighet finner at anmodningen ikke er i samsvar med bestemmelsene i denne konvensjon, skal den straks underrette den myndighet i den anmodende stat som har fremsendt rettsanmodningen, og angi innsigelsene mot anmodningen.

Artikkel 6

Dersom den myndighet som har mottatt en rettsanmodning ikke er kompetent til å utføre den, skal anmodningen uten opphold videresendes til den myndighet i samme stat som etter denne stats lovgivning er kompetent til å utføre den.

Artikkel 7

Dersom den anmodende myndighet ber om det, skal den underrettes om tid og sted for rettshandlingen, slik at vedkommende parter og i tilfelle deres prosessfullmektiger kan være til stede. Meddelelsen sendes direkte til partene eller deres prosessfullmektiger når myndigheten i den anmodende stat ber om det.

Artikkel 8

En kontraherende stat kan erklære at rettsmedlemmer fra en anmodende myndighet i en annen kontraherende stat kan være til stede ved utførelsen av en rettsanmodning. Det kan kreves tillatelse på forhånd fra den kompetente myndighet som utpekes av den stat som avgir slik erklæring.

Artikkel 9

Den rettslige myndighet som utfører en rettsanmodning, skal benytte sitt eget lands lover når det gjelder den fremgangsmåte og saksbehandling som skal følges.

En henstilling fra den anmodende myndighet om å bruke en særskilt fremgangsmåte skal likevel etterkommes, såfremt denne ikke er uforenelig med den interne lovgivning i den stat der anmodningen utføres, eller ikke kan benyttes på grunn av intern praksis i denne stat eller på grunn av praktiske vansker.

En rettsanmodning skal utføres snarest mulig.

Artikkel 10

Ved utførelsen av en rettsanmodning skal den anmodete myndighet anvende passende tvangsmidler i de tilfelle og i den utstrekning som er fastsatt i den interne lovgivning for utførelse av anmodninger fra myndigheter i dens eget land eller av anmodninger fremsatt av partene i interne rettssaker.

Artikkel 11

En person kan nekte å avgi bevis under utførelse av en rettsanmodning dersom han har rett eller plikt til det etter

- (a) lovgivningen i den stat der rettsanmodningen utføres, eller
- (b) lovgivningen i den anmodende stat, og hans plikt eller rett er angitt i rettsanmodningen eller er blitt bekreftet av den anmodende myndighet overfor den anmodete myndighet på dennes foranledning.

En kontraherende stat kan erklære at den dessuten vil anerkjenne rettigheter og plikter etter lovgivningen i andre stater enn den anmodende stat eller den stat der anmodningen utføres, i den utstrekning det er angitt i erklæringen.

Artikkel 12

En rettsanmodning kan bare nektes etterkommet når

- (a) utførelsen faller utenfor de rettslige myndigheters funksjoner i den stat der anmodningen skal utføres, eller
- (b) denne stat finner at utførelsen ville innebære et inngrep i dens selvstendighet eller sikkerhet.

Utførelsen kan ikke nektes bare fordi sakens gjenstand etter den interne lovgivning i den stat hvor anmodningen skal utføres, hører under den eksklusive kompetanse til domstolene i denne stat eller fordi den interne lovgivning ikke tillater det søksmål eller rettergangsskritt som ligger til grunn for anmodningen.

Artikkel 13

Den anmodete myndighet skal sende de dokumenter som godtgjør at anmodningen er utført, til den anmodende myndighet gjennom samme kanal som ved fremsettelsen av anmodningen.

I ethvert tilfelle hvor anmodningen helt eller delvis ikke etterkommes, skal den anmodende myndighet straks underrettes som foran nevnt og opplyses om grunnen.

Artikkel 14

Utførelsen av rettsanmodningen skal ikke medføre krav om refusjon av gebyr eller omkostninger av noe slag.

Den stat der anmodningen er utført, kan likevel kreve at den stat som anmodningen skriver seg fra, refunderer utgifter til sakkyndige og tolker og utgifter som skyldes at det har vært benyttet en særlig fremgangsmåte som den anmodende stat har bedt om etter artikkel 9 annet ledd.

Overlater den lovgivning som gjelder for den anmodete myndighet, til partene selv å skaffe bevisene, og er den anmodete myndighet ikke selv i stand til å utføre anmodningen, kan den, etter å ha innhentet samtykke fra den anmodende myndighet, utpeke en passende person til å utføre anmodningen. Den anmodete myndighet skal, når samtykket innhentes, oppgi hva en slik fremgangsmåte omtrent vil koste. Dersom den anmodende myndighet samtykker, skal den refundere omkostningene; uten samtykke er den anmodende myndighet ikke ansvarlig for omkostningene.

KAPITTEL II - BEVISOPPTAK VED DIPLOMATISKE ELLER KONSULÆRE REPRESENTANTER OG VED SÆRLIG UTPEKTE PERSONER («COMMISSIONERS»).

Artikkel 15

På sivil- og handelsrettens område kan en diplomatisk eller konsulær representant for en kontraherende stat uten anvendelse av tvangsmidler oppta bevis på en annen kontraherende stats territorium og innenfor det område han har sine funksjoner fra statsborgere i den stat han representerer i saker som er reist for domstolene i denne stat.

En kontraherende stat kan erklære at bevisopptak bare må foretas av en diplomatisk eller konsulær representant som har fått tillatelse etter søknad som han eller noen på hans vegne har inngitt til den kompetente myndighet, utpekt av den erklærende stat.

Artikkel 16

En diplomatisk eller konsulær representant for en kontraherende stat kan på en annen kontraherende stats territorium og innenfor det område han har sine funksjoner, uten anvendelse av tvangsmidler også oppta bevis fra statsborgere i den stat der han utøver sine funksjoner eller statsborgere i en tredje stat i saker som er reist for domstolene i den stat han representerer, dersom:

- (a) en kompetent myndighet utpekt av den stat hvor han utøver sine funksjoner, har gitt tillatelse til det, enten generelt eller for det enkelte tilfelle, og
- (b) han overholder de vilkår som den kompetente myndighet har satt i tillatelsen.

En kontraherende stat kan erklære at bevisopptak etter denne artikkel kan foregå uten forutgående tillatelse.

Artikkel 17

På Sivil- og handelsrettens område kan enhver person som lovlig er utpekt som «commissioner» i dette øyemed, uten anvendelse av tvangsmidler oppta bevis på en

kontraherende stats territorium i saker som er reist for domstolene i en annen kontraherende stat, dersom

- (a) en kompetent myndighet utpekt av den stat hvor bevisopptaket foregår, har gitt tillatelse til det, enten generelt eller for det enkelte tilfelle, og
- (b) han overholder de vilkår som den kompetente myndighet har satt i tillatelsen.

En kontraherende stat kan erklære at bevisopptak etter denne artikkel kan foregå uten forutgående tillatelse.

Artikkel 18

En kontraherende stat kan erklære at en diplomatisk eller konsulær representant eller en «commissioner» som har adgang til å foreta bevisopptak etter artiklene 15, 16 eller 17, kan henvende seg til en kompetent myndighet, utpekt av den erklærende stat, for å få passende bistand til å gjennomføre bevisopptaket ved bruk av tvang. Erklæringen kan fastsette slike vilkår den erklærende stat finner rimelig.

Dersom myndigheten imøtekommer anmodningen, skal den anvende ethvert tvangsmiddel som er passende og fastsatt i dens lovgivning for interne rettssaker.

Artikkel 19

Den kompetente myndighet kan, når den gir tillatelse som nevnt i artiklene 15, 16 eller 17 eller imøtekommer anmodning som nevnt i artikkel 18, fastsette de vilkår den finner rimelige, blant annet om tid og sted for bevisopptaket. Likeledes kan den kreve å få varsel om tid og sted for bevisopptaket i god tid i forveien; i så fall skal myndigheten ha rett til å la en representant være til stede ved bevisopptaket.

Artikkel 20

Personer som berøres av et bevisopptak etter dette kapittel, kan la seg bistå av prosessfullmektig.

Artikkel 21

Når en diplomatisk eller konsulær representant eller en «commissioner» har tillatelse til å oppta bevis etter artiklene 15, 16 eller 17 -

- (a) kan han oppta bevis av enhver art som ikke er i strid med lovgivningen i den stat der beviset opptas eller med tillatelse som er gitt etter de nevnte artikler, og han kan innenfor de samme grenser la en forklaring edfeste eller bekrefte med forsikring;
- (b) skal en anmodning til en person om å møte eller avgi bevis være avfattet på det språk som brukes på det sted der bevisopptaket finner sted, eller være ledsaget av en oversettelse til dette språk, med mindre mottakeren er statsborger i den stat rettssaken er reist;
- (c) skal anmodningen opplyse personen om at han kan la seg bistå av prosessfullmektig; dersom den stat der bevisopptaket finner sted ikke har avgitt erklæring som nevnt i artikkel 18, skal anmodningen også opplyse ham om at han ikke er tvunget til å møte eller å avgi bevis;

(d) kan bevisopptaket skje på den måte som foreskrevet i lovgivningen i den stat rettssaken er reist, med mindre en slik fremgangsmåte er forbudt etter lovgivningen i den stat der bevisopptaket finner sted;

(e) kan den person som anmodes om å avgi bevis, påberope seg slik rett eller plikt til å nekte å gi bevis som nevnt i artikkel 11.

Artikkel 22

Det at et bevisopptak etter fremgangsmåten i dette kapittel ikke har latt seg gjennomføre fordi vedkommende person har nektet å avgi bevis, skal ikke være til hinder for at det senere anmodes om bevisopptak etter kapittel I.

KAPITTEL III - ALMINNELIGE BESTEMMELSER

Artikkel 23

En kontraherende stat kan ved undertegningen, ratifiseringen eller tiltredelsen erklære at den ikke vil utføre rettsanmodninger som har til formål å oppnå den form for bevisopptak som i «Common law»-land er kjent som «pre-trial discovery of documents».

Artikkel 24

En kontraherende stat kan utpeke andre myndigheter i tillegg til den sentrale myndighet og skal fastsette utstrekningen av deres kompetanse. En rettsanmodning skal likevel alltid kunne sendes til den sentrale myndighet.

Forbundsstater skal kunne utpeke mer enn én sentral myndighet.

Artikkel 25

En kontraherende stat som har mer enn ett rettssystem, kan utpeke myndighetene innenfor ett av systemene som enekompetente til å utføre rettsanmodninger etter denne konvensjon.

Artikkel 26

Når det er nødvendig av forfatningsmessige grunner, kan en kontraherende stat be den anmodende stat å refundere de gebyrer og omkostninger i forbindelse med utførelsen av rettsanmodningen som gjelder forkynning av pålegg til en person om å møte, dekning av møtegodtgjørelse til den som avgir forklaring, og utgifter med utskrift av bevisopptaket.

Dersom en stat har kommet med en begjæring etter foregående ledd, kan enhver annen kontraherende stat kreve refusjon av tilsvarende gebyr og omkostninger av denne stat.

Artikkel 27

Bestemmelsene i denne konvensjon skal ikke være til hinder for at en kontraherende stat -

(a) erklærer at rettsanmodninger kan oversendes til dens rettslige myndigheter gjennom andre kanaler enn foreskrevet i artikkel 2;

(b) i sin interne lovgivning eller praksis tillater at enhver rettshandling etter denne konvensjon foretas på mindre restriktive vilkår;

(c) i sin interne lovgivning eller praksis tillater andre fremgangsmåter for bevisopptak enn foreskrevet i denne konvensjon.

Artikkel 28

Denne konvensjon skal ikke være til hinder for at to eller flere kontraherende stater blir enige om å fravike –

(a) bestemmelsene i artikkel 2 om oversendelse av rettsanmodninger;

(b) bestemmelsene i artikkel 4 om de språk som kan brukes;

(c) bestemmelsene i artikkel 8 om at rettsmedlemmer kan være til stede ved utførelse av rettsanmodningen;

(d) bestemmelsene i artikkel 11 om rett og plikt for et vitne til å nekte å avgi bevis;

(e) bestemmelsene i artikkel 13 om fremgangsmåten ved tilbakesendelse av utførte anmodninger til den anmodende myndighet;

(f) bestemmelsene i artikkel 14 om gebyrer og omkostninger;

(g) bestemmelsene i kapittel II.

Artikkel 29

Mellom stater som ratifiserer denne konvensjon, trer denne istedenfor artiklene 8-16 i konvensjonene om den sivile prosess undertegnet i Haag 17. juli 1905 og 1. mars 1954, for så vidt disse stater har sluttet seg til den ene eller begge av de nevnte konvensjoner.

Artikkel 30

Denne konvensjon skal ikke ha noen betydning for anvendelsen av artikkel 23 i konvensjonen av 1905 eller artikkel 24 i konvensjonen av 1954.

Artikkel 31

Tilleggsavtaler til konvensjonene av 1905 og 1954 skal anses å gjelde også denne konvensjon, når ikke vedkommende stater har bestemt noe annet.

Artikkel 32

Med unntak av artiklene 29 og 31 skal denne konvensjon ikke gripe inn i konvensjoner som de kontraherende stater har sluttet eller vil slutte seg til og som omfattes av denne konvensjon.

Artikkel 33

En stat kan ved undertegningen, ratifiseringen eller tiltredelsen helt eller delvis utelukke anvendelsen av bestemmelsene i artikkel 4 annet ledd og kapittel II. Andre forhold er det ikke adgang til.

Enhver kontraherende stat kan tilbakekalle et forbehold den har gjort; forbeholdets virkning opphører den sekstiende dag etter notifiseringen av tilbakekallelsen.

Når en stat har gjort et forbehold, kan enhver annen stat som forbeholdet berører, bruke den samme regel overfor den stat som har tatt forbeholdet.

Artikkel 34

En stat kan til enhver tid tilbakekalle eller modifisere en erklæring.

Artikkel 35

En kontraherende stat skal når ratifikasjons- eller tiltredelsesdokumentene deponeres, eller senere, underrette det nederlandske utenriksministerium om utpekingen av myndigheter som nevnt i artiklene 2, 8, 24 og 25.

Likeledes skal en kontraherende stat i tilfelle underrette ministeriet om

- (a) utpeking av de myndigheter som etter artiklene 15, 16 og 18 skal gi tillatelse eller anmodes om hjelp ved bevisopptak som utføres av diplomatiske eller konsulære representanter;
- (b) utpeking av de myndigheter som gir tillatelse til bevisopptak ved «commissioners» etter artikkel 17 og av dem som kan yte hjelp etter artikkel 18;
- (c) erklæringer som nevnt i artiklene 4, 8, II, 15, 16, 17, 18, 23 og 27;
- (d) enhver tilbakekallelse eller endring av de utpekinger og erklæringer som er nevnt ovenfor;
- (e) enhver tilbakekallelse av forbehold.

Artikkel 36

Vansker som måtte oppstå mellom kontraherende stater i forbindelse med anvendelsen av denne konvensjon, skal løses ad diplomatisk vei.

Artikkel 37

Denne konvensjon er åpen for undertegning av stater som var representert på den ellefte sesjon av Haagkonferansen for Internasjonal Privatrett.

Den skal ratifiseres og ratifikasjonsdokumentene skal deponeres i Nederlands Utenriksministerium.

Artikkel 38

Denne konvensjon trer i kraft den sekstiende dag etter at det tredje ratifikasjonsdokument er deponert i samsvar med artikkel 37, annet ledd.

For hver signatarstat som ratifiserer senere, trer konvensjonen i kraft den sekstiende dag etter deponeringen av ratifikasjonsdokumentet.

Artikkel 39

Enhver stat som ikke var representert på den ellefte sesjon av Haagkonferansen for Internasjonal Privatrett og som er medlem av konferansen, eller av De Forente Nasjoner eller av en underorganisasjon innen De Forente Nasjoner, eller som er part i Statuttene for Den Internasjonale Domstol, kan tiltre konvensjonen etter at den er trådt i kraft i samsvar med artikkel 38 første ledd.

Tiltredelsesdokumentet skal deponeres i Nederlands Utenriksministerium.

Konvensjonen trer i kraft for en tiltredende stat den sekstiende dag etter deponeringen av tiltredelsesdokumentet.

Konvensjonen vil bare få virkning i forholdet mellom den tiltredende stat og de kontraherende stater som har erklært at de godtar tiltredelsen. Slik erklæring skal deponeres i Nederlands Utenriksministerium, som skal fremsende en bekreftet kopi til hver av de kontraherende stater ad diplomatisk vei.

Konvensjonen skal tre i kraft mellom den tiltredende stat og den stat som har erklært at den godtar tiltredelsen, den sekstiende dag etter deponeringen av erklæringen.

Artikkel 40

Hver stat kan ved undertegningen, ratifikasjonen eller tiltredelsen erklære at konvensjonen skal gjelde for alle de territorier som den representerer internasjonalt, eller for en eller flere av disse. En slik erklæring får virkning fra konvensjonens ikrafttreden i forhold til vedkommende stat.

Etter dette tidspunkt skal en slik utvidelse notifiseres til Nederlands Utenriksministerium.

Konvensjonen trer i kraft for de territorier som omfattes av utvidelsen den sekstiende dag etter den notifikasjon som er nevnt i foregående ledd.

Artikkel 41

Denne konvensjon skal gjelde i fem år regnet fra den dag da den trådte i kraft etter artikkel 38, første ledd, også for de stater som ratifiserer eller tiltrer den senere.

Konvensjonen forlenges stilltiende for fem år om gangen, såfremt den ikke blir sagt opp.

En oppsigelse skal notifiseres til Nederlands Utenriksministerium senest seks måneder før utløpet av femårsperioden.

Oppsigelsen kan være begrenset til enkelte av de territorier som konvensjonen gjelder for.

Oppsigelsen har bare virkning i forhold til den stat som har oppsagt konvensjonen. Konvensjonen skal forbli i kraft for de andre kontraherende stater.

Artikkel 42

Nederlands Utenriksministerium skal notifisere følgende til de stater som omfattes av artikkel 37, og de stater som har tiltrådt konvensjonen etter artikkel 39:

(a) undertegninger og ratifikasjoner etter artikkel 37,

- (b) datoen for konvensjonens ikrafttreden etter artikkel 38 første ledd,
- (c) tiltredelser etter artikkel 39 og den dato de trer i kraft,
- (d) utvidelser etter artikkel 40 og den dato de trer i kraft,
- (e) utpekinger, forbehold og erklæringer som nevnt i artikkel 33 og 35,
- (f) oppsigelser som nevnt i artikkel 41 tredje ledd.

Til bekreftelse herav har de undertegnede, som har behørig fullmakt, undertegnet denne konvensjon.

Utferdiget i Haag 18. mars 1970 i ett eksemplar, med samme gyldighet for den engelske og den franske tekst, som skal deponeres i den nederlandske regjerings arkiv, og hvorav en bekreftet kopi skal sendes på diplomatisk vei til hver stat som var representert på den ellefte sesjon av Haagkonferansen for Internasjonal Privatrett.

Forbehold og erklæringer fra norsk side ved ratifikasjonen av Haagkonvensjonen 1970

For å lese de norske forbehold og erklæringene:

<https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/status-table/notifications/?csid=511&disp=resdn>

Vedlegg 6 Overenskomst mellom Norge, Danmark, Finland, Island og Sverige om gjensidig rettshjelp av 26. april 1974

Mellom den norske, danske, finske, islandske og svenske regjering er det avsluttet følgende overenskomst om gjensidig rettshjelp:

Artikkel 1

Begjæring om forkynning og om bevisopptak (rettshjelp) framsettes ved direkte skriftveksling mellom vedkommende statlige myndigheter i de kontraherende stater.

Regelen for statlige myndigheter i første ledd gjelder for Finlands vedkommende også rådstuvurätt, magistrat, stadsfiskal og stadsfogde.

Artikkel 2

Begjæring om rettshjelp og dokumenter som følger med denne, skal være skrevet på dansk, norsk eller svensk eller være ledsaget av bekreftet oversetting til et av disse språk.

Ved begjæring om forkynning er oversetting av det dokument som skal forkynnes, ikke nødvendig når adressaten frivillig mottar dokumentet. Vedkommende myndighet kan også i andre tilfelle når det finnes ubetenkelig, etterkomme en begjæring om forkynning uten at oversetting foreligger.

Bestemmelsen i første ledd gjelder også attest om forkynning og andre dokumenter som er foranlediget av begjæringen om forkynning.

Artikkel 3

Protokoll og andre dokumenter i forbindelse med iverksatt bevisopptak skrives på språket i den stat hvor bevisopptaket er foretatt.

Dersom dokumenter som nevnt i første ledd ikke er skrevet på dansk, norsk eller svensk, skal de oversettes til et av disse språk når dette begjæres av den stat som har framsatt begjæringen om bevisopptak.

Artikkel 4

Med de unntak som er nevnt i annet og tredje ledd, bæres kostnadene ved rettshjelp av den stat hvor forkynningen eller bevisopptaket er foretatt.

Dersom en begjæring om rettshjelp eller en begjæring etter artikkel 3 annet ledd medfører betydelige utgifter til oversetting til eller fra et annet språk enn et av dem som er nevnt i artikkel 2, kan utgiftene kreves dekt av den stat som har framsatt begjæringen.

Utgifter til annen sakkyndig bistand enn blodundersøkelse kan kreves dekt av den stat som har framsatt begjæringen.

Artikkel 5

De kontraherende stater kan slutte seg til denne overenskomst ved

- a) undertegning uten forbehold om ratifikasjon eller
- b) undertegning med forbehold om ratifikasjon og etterfølgende ratifikasjon.

Ratifikasjonsdokumentene skal deponeres i det danske utenriksministerium.

Overenskomsten skal tre i kraft to måneder etter at tre av de kontraherende stater har sluttet seg til den. For en kontraherende stat som slutter seg til overenskomsten på et senere tidspunkt, skal den tre i kraft to måneder etter at denne stat har sluttet seg til overenskomsten.

Fra den tid overenskomsten trer i kraft i forholdet mellom Norge, Danmark og Sverige, oppheves protokoll 26. juni 1957 mellom disse land om gjensidig rettshjelp.

Hver av statene kan i forhold til hver av de andre stater si opp overenskomsten med seks måneders varsel.

Til bekreftelse herav har de respektive staters befullmektigete undertegnet nærværende overenskomst.

Utferdiget i København den 26. april 1974 i ett eksemplar på norsk, dansk, finsk, islandsk og to eksemplarer på svensk, ett for Finland og ett for Sverige.

Vedlegg 7 Overenskomst mellom Norge og Storbritannia om den sivile rettergang av 30. januar 1931

Den britiske sendemann i Oslo har i note til den norske utenriksminister av 30 sep 1931 meddelt at overenskomsten utstrekkes til også å gjelde *Nord-Irland* og *Skotland* med ikrafttredelse for disse lands vedkommende fra 30 okt 1931 overensstemmende med overenskomstens art. 14 (b).

Begjæringer om forkynnelse eller rettsanmodninger blir å oversende « The Registrar of the Supreme Court of Judicature of Northern Ireland » for Nord-Irlands vedkommende, og « The Crown Agent at Edinburgh » for Skotlands vedkommende. Det engelske språk blir i begge tilfelle å benytte i meddelelser og oversettelser.

I en annen note av samme dag har den britiske sendemann meddelt at i anmodninger om bevisoptagelse i Skotland utgående fra norske myndigheter bør de skotske betegnelser « pursuer », « defender », « advocate » [og « law agent »] anvendes i stedet for de tilsvarende engelske betegnelser « plaintiff », « defendant », « barrister » og « solicitor ». Jfr. skr. 12 feb 1934.

Se skr. 18 des 1931 og 9 jan 1932 om utvidelse av overenskomsten til britiske kolonier, protektorater og territorier, skr. 25 jan 1932 ang. *New Zealand*, skr. 22 april 1933 ang. *Syd-Rhodesia*, skr. 6 okt 1933 ang. *Australia*, skr. 26 sep 1934 ang. *New Foundland*, skr. 10 april 1935 ang. *Kanaløyene og Man*, skr. 20 juli og 14 des 1935 ang. *Canada*. - For så vidt angår tidligere britiske kolonier som er blitt selvstendige, gjelder avtalen nå i forholdet mellom Norge og følgende stater: *Kenya* (noteveksling 17 mai/28 mars 1965), *Swaziland* (noteveksling 3 sep/23 okt 1970), *Fiji* (noteveksling 20 okt/31 jan 1972), *Lesotho* (noteveksling 7 jan/27 juli 1972). Konvensjonen ansees å være i kraft mellom Norge og Malta, mellom Norge og Bahamas (1977) og mellom Norge og Dominica (1987).

I. Innledning.

Art 1. (a) Denne konvensjon kommer bare til anvendelse i civile og kommersielle saker, deri innbefattet saker hvori det ikke er tvist.

(b) I denne konvensjon skal ordene « den ene (eller den annen) høie kontraherende parts territorium » fortolkes som omfattende det territorium som til enhver tid tilhører en sådan høi kontraherende part som konvensjonen da får anvendelse på.

II. Forkynnelse av judisielle og ekstra-judisielle dokumenter.

Art 2. Når judisielle eller ekstrajudisielle dokumenter som er opprettet på den ene av de høie kontraherende parters territorium, begjæres forkynt for personer, firmaer, selskaper, foreninger eller andre korporasjoner på den annen høie kontraherende parts territorium, kan sådanne dokumenter forkynnes for mottageren, uten hensyn til hans nasjonalitet, på den måte som omhandles i artikkel 3.

Art 3. (a) En diplomatisk eller konsulær tjenestemann for den høie kontraherende part fra hvis territorium de dokumenter som skal forkynnes, utgår, skal skriftlig rette anmodning om forkynnelse til den kompetente myndighet i det land hvor dokumentene skal forkynnes, med begjæring om at nevnte myndighet skal foranledige dokumentene forkynt. Begjæringen skal av nevnte diplomatiske eller konsulære tjenestemann sendes vedkommende myndighet.

(b) Begjæringen om forkynnelse skal være avfattet i det lands sprog, hvor forkynnelsen skal iverksettes.

Forkynnelsesbegjæringen skal beskrive partene og angi deres fulle navn, beskrive mottageren og angi hans fulle navn og adresse og beskaffenheten av det dokument som skal forkynnes, samt være vedlagt in duplo de dokumenter som skal forkynnes.

(c) Det dokument som skal forkynnes, skal enten være avfattet i det lands sprog, hvor det skal forkynnes, eller være ledsaget av en oversettelse til nevnte sprog. Oversettelsens riktighet skal være bekreftet av en diplomatisk eller konsulær tjenestemann for den høie kontraherende part fra hvis territorium dokumentene utgår eller av en edsvoren translatør i et av de to respektive land.

(d) Begjæringen om forkynnelse skal rettes og sendes:

I Norge til herreds- eller byretten i den jurisdiksjon hvor forkynnelsen skal iverksettes.

I England til « the Senior Master of the Supreme Court of Judicature ».

Hvis den myndighet til hvem en forkynningsbegjæring er blitt sendt, ikke er kompetent til å utføre forkynnelsen, skal nevnte myndighet på embeds vegne oversende dokumentet til den kompetente myndighet i samme stat.

(e) Forkynnelsen skal iverksettes av den kompetente myndighet i det land hvor dokumentet skal forkynnes. Dokumentet forkynnes på den måte som er foreskrevet i dette land for forkynnelse av lignende dokumenter, medmindre forkynningsbegjæringen måtte uttrykke ønsket om en spesiell forkynningsmåte. Denne forkynningsmåte skal i så fall følges for så vidt det ikke er uforenelig med landets lov.

(f) Når begjæring om forkynnelse er fremsatt overensstemmende med de foranstående bestemmelser i denne artikkel, skal utførelsen ikke kunne nektes medmindre (1) forkynningsbegjæringens ekthet ikke er godtgjort eller (2) den høie kontraherende part på hvis territorium den skal iverksettes, mener at iverksettelse av forkynnelsen vilde gjøre inngrep i dens suverenitet eller sikkerhet.

(g) Den myndighet som utfører forkynnelsen, skal utferdige en bevidnelse om forkynnelsen eller om den grunn som har vært til hinder for den. Bevidnelsen skal gi opplysning om den måte og den dag som forkynnelsen eller den forsøkte forkynnelse er foregått på, og skal sendes til den diplomatiske eller konsulære tjenestemann som har fremsatt begjæringen om forkynnelse. Bevidnelsen om forkynnelse eller forsøkt forkynnelse skal være påført det ene eksemplar eller festet til dette.

Art 4. (a) Forskriftene i artiklene 2 og 3 skal ikke være til hinder for at judisielle eller ekstrajudisielle dokumenter som er utferdiget på den ene høie kontraherende parts territorium, forkynnes på den annen høie kontraherende parts territorium uten henvendelse til eller mellekomst av dette lands myndigheter på en av følgende måter:

- (1) Forkynnelse ved en diplomatisk eller konsulær representant for den høie kontraherende part fra hvis territorium dokumentet utgår,
- (2) Forkynnelse ved en representant som til det formål er opnevnt enten av den judisielle myndighet som begjærer forkynnelse av dokumentet, eller av den part på hvis begjæring dokumentet blev utferdiget;
- (3) Gjennem posten;
- (4) En hvilken som helst annen forkynningsmåte som på forkynningstiden anerkjennes av loven i det land hvorfra dokumentet utgår.

(b) Det er underforstått at gyldigheten og virkningen av en sådan forkynnelse blir å bedømme av de høie kontraherende parters domstoler i overensstemmelse med deres eget lands lov.

(c) De høie kontraherende parter er enig om at det i prinsippet er ønskelig at dokumenter som forkynnes på en av disse måter, enten er avfattet i det lands sprog, hvor forkynnelsen skal utføres, eller ledsaget av en oversettelse til dette sprog - med mindre mottageren er den høie kontraherende parts undersått fra hvis territorium det

dokument som skal forkynnes, utgår. Da deres lands respektive lover ikke har bestemmelser som foreskriver oversettelser i sådanne tilfelle, påtar de høie kontraherende parter sig imidlertid ingen forpliktelse i denne henseende.

Art 5. (a) Når dokumenter er blitt forkynt overensstemmende med forskriftene i art. 3, skal den høie kontraherende part hvis diplomatiske eller konsulære tjenestemann har fremsatt forkynningsbegjæringen, godtgjøre den annen høie kontraherende part de gebyrer og utgifter som etter loven i det land hvor forkynnelsen iverksettes, skal betales til de personer som er ansatt til å besørge forkynnelser, og de gebyrer og utgifter som er påløpet ved at forkynnelsen er iverksatt på en spesiell måte. Disse gebyrer og utgifter skal ikke være høiere enn de som i nevnte land vanligvis gjelder.

(b) Godtgjørelse for disse gebyrer og utgifter skal den kompetente myndighet som har iverksatt forkynnelsen, når den sender den i artikkel 3 (g) omhandlede bevidnelse, avkreve den diplomatiske eller konsulære tjenestemann som har fremsatt begjæringen.

(c) Bortsett fra det som ovenfor er bestemt, skal den ene høie kontraherende part ikke betale den annen noen som helst avgift i anledning av forkynnelse av dokumenter.

III. Bevisoptagelser.

Art 6. Når en judisiell myndighet på den ene av de høie kontraherende parters territorium begjærer foretatt bevisoptagelse på den annen høie kontraherende parts territorium, kan sådan bevisoptagelse foretas på den i artikkel 7 beskrevne måte. Bevisoptagelse innbefatter fremleggelse, identifikasjon og undersøkelse av dokumenter.

Art 7. (a) Den judisielle myndighet som ønsker bevisoptagelsen, kan overensstemmende med sin egen lovs forskrifter henvende sig med en rettsanmodning til den kompetente myndighet i det land hvor bevisoptagelsen skal finne sted, og anmode den nevnte myndighet om å foreta bevisoptagelsen.

(b) Rettsanmodningen skal være avfattet i det lands sprog, hvor bevisoptagelsen skal foretas eller være ledsaget av en oversettelse til dette sprog. Oversettelsens riktighet skal være bekreftet av en diplomatisk eller konsulær tjenestemann for den høie kontraherende part hvis judisielle myndighet fremsetter begjæringen, eller av en edsvoren translatør i et av de to respektive land. Rettsanmodningen skal angi arten av den sak, hvori bevisoptagelsen ønskes, partenes fulle navn og beskrivelse av vidnene samt disses fulle navn og adresse. Den skal likeledes enten være ledsaget av en liste over de spørsmål som skal fremsettes for vidnet eller vidnene, og en oversettelse hvis riktighet er bekreftet på den ovenfor angitte måte, eller inneholde nøiaktige instruksjoner eller opplysninger angående de forhold som bevisoptagelse er begjært om, eller i stedet inneholde begjæring til den kompetente myndighet om å tillate at det muntlig stilles de spørsmål som partene eller deres representanter ønsker å fremsette.

(c) Rettsanmodninger skal oversendes:

I Norge, av en britisk diplomatisk eller konsulær tjenestemann, til herreds- eller byretten i den jurisdiksjon hvor bevisoptagelsen skal foretas.

I England av en norsk diplomatisk eller konsulær tjenestemann til « the Senior Master of the Supreme Court of Judicature ».

I tilfelle av at den myndighet til hvem rettsanmodningen er blitt oversendt, ikke er kompetent til å etterkomme den, skal nevnte myndighet uten noen ytterligere begjæring oversende rettsanmodningen til sitt eget lands kompetente myndighet.

(d) Den kompetente myndighet som rettsanmodningen er oversendt eller videresendt til, skal ta den til følge og foreta den begjærte bevisoptagelse under anvendelse av de

samme tvangsmidler og den samme fremgangsmåte som anvendes til utførelsen av en begjæring der utgår fra myndighetene i dens eget land. Dersom det i rettsanmodningen er uttalt ønske om at en spesiell fremgangsmåte skal følges, skal dog denne fremgangsmåte i så fall brukes så langt som det måtte være forenlig med loven i det land hvor bevisoptagelsen skal foregå.

(e) Den diplomatiske eller konsulære tjenestemann som rettsanmodningen er oversendt gjennom, skal - hvis han så ønsker - underrettes om dagen og stedet for rettshandlingen, for at han kan underrette den interesserte part eller de interesserte parter, som skal ha rett til å være til stede personlig eller til å være representert såfremt de ønsker det.

(f) Efterkommelse av rettsanmodningen kan bare nektes:

(1) Såfremt rettsanmodningens ekthet ikke er godtgjort.

(2) Såfremt utførelsen av vedkommende rettsanmodning ikke inngår under den dømmende makts beføielser i det land hvor bevisoptagelsen skal foretas.

(3) Såfremt den høie kontraherende part på hvis territorium bevisoptagelsen skal finne sted, mener at den vilde gjøre inngrep i dens suverenitet eller sikkerhet.

(g) I ethvert tilfelle hvor rettsanmodningen ikke efterkommes av den myndighet til hvem den er rettet, skal denne straks underrette den diplomatiske eller konsulære tjenestemann som den er oversendt gjennom, med opplysning om grunnene til at efterkommelse av rettsanmodningen er avslått eller med angivelse av den rettslige myndighet som den er blitt oversendt til.

Art 8. (a) Forskriftene i artiklene 6 eller 7 er ikke til hinder for at bevisoptagelse som ønskes av en judisiell myndighet på den ene høie kontraherende parts territorium, optas på den annens territorium uten henvendelse til eller mellekomst av myndighetene i det land hvor vidneforklaringen optas, ved hjelp av en person som har betingelsene for det efter loven i det land hvis domstol har begjært bevisoptagelsen. Den nevnte person kan være en diplomatisk eller konsulær tjenestemann for den høie kontraherende part hvis domstol ønsker vidneforklaringen, eller en hvilken som helst annen skikket person som opnevnes direkte for anledningen.

(b) Det er underforstått at hvor den i foregående avsnitt omhandlede form for bevisoptagelse anvendes, må den foregå helt frivillig og der kan ikke anvendes noen slags tvangsforanstaltninger, likesom det vil henhøre under de høie kontraherende parter respektive domstoler overensstemmende med sitt eget lands lov å avgjøre hvorvidt en således foretatt bevisoptagelse kan tillates brukt.

Art 9. Den omstendighet at et forsøk på å foreta bevisoptagelse på den i artikkel 8 omhandlede måte er blitt resultatløst fordi et vidne har avslått å møte, avgi forklaring eller fremlegge dokumenter, er ikke til hinder for at der senere fremsettes begjæring overensstemmende med artikkel 7.

Art 10. (a) Når bevisoptagelse foregår på den i artikkel 7 omhandlede måte, skal den høie kontraherende part hvis judisielle myndighet har fremsatt rettsanmodningen, godtgjøre den annen høie kontraherende part de utgifter som den sistnevntes kompetente myndighet ved å etterkomme begjæringen har hatt til gebyrer og utgifter til vidner, sakkyndige, tolker eller translatører, omkostninger ved fremstilling av vidner som ikke har møtt frivillig, og gebyrer og utgifter til personer som av vedkommende myndighet er blitt opnevnt til å optre i saker hvor deres eget lands lov tilsteder at dette skjer, samt gebyrer og utgifter som er påløpet fordi en særlig fremgangsmåte har vært

forlangt og er blitt fulgt. Utgiftene skal være de samme som vanlig for lignende saker i det land hvor bevisoptagelsen har funnet sted.

(b) Krav på godtgjørelsen av disse utgifter blir av den kompetente myndighet som har utført rettsanmodningen, når dokumentene i saken tilbakesendes, å fremsette for den diplomatiske eller konsulære tjenestemann som har oversendt dokumentene.

(c) Bortsett fra det som ovenfor er bestemt, skal den ene høie kontraherende part ikke betale den annen noen som helst avgift i anledning av bevisoptagelsen.

IV. Rettshjelp for ubemidlede, fengsling for gjeld og sikkerhetsstillelse for omkostninger.

Art 11. Den ene høie kontraherende parts undersåtter skal på den annen høie kontraherende parts territorium nyte godt av fullstendig samme behandling som den sistnevnte parts egne undersåtter for så vidt angår fri rettshjelp for fattige og fengsling for gjeld; og forutsatt at de bor innen et av disse territorier, skal de ikke plikte å stille sikkerhet for saksomkostninger i noe tilfelle hvor den annen høie kontraherende parts egne undersåtter ikke vilde ha plikt til det.

V. Almindelige bestemmelser.

Art 12. Vanskeligheter som måtte opstå i forbindelse med praktiseringen av nærværende konvensjon, skal løses på diplomatisk vei.

Art 13. Nærværende konvensjon hvis norske og engelske tekster begge er like autentiske, skal ratifiseres. Ratifikasjonene skal utveksles i London. Konvensjonen skal tre i kraft en måned etter den dag på hvilken ratifikasjonene er utvekslet, og skal forbli gjeldende i tre år etter den dag da den er trådt i kraft. Hvis ingen av de høie kontraherende parter minst seks måneder før utløpet av den nevnte treårsperiode på diplomatisk vei har gitt den annen meddelelse om at den ønsker at konvensjonen skal opphøre å gjelde, skal den forbli i kraft inntil der er gått seks måneder fra den dag da den ene av de høie kontraherende parter måtte ha opsagt den.

Art 14. (a) Denne konvensjonen skal ikke *ipso facto* ha anvendelse med hensyn til Skottland eller Nord-Irland, eller overfor Hans Britanniske Majestets kolonier og protektorater, territorier under hans overhøyhet eller mandatland som administreres av hans regjering for det forente kongerike Storbritannia og Nord-Irland, men Hans Britanniske Majestet kan når som helst, så lenge konvensjonen etter artikkel 13 gjelder, ved en meddelelse gjennom sin sendemann i Oslo utstrekke konvensjonens gyldighetsområde til et hvilket som helst av de ovennevnte territorier.

(b) En meddelelse som her nevnt, skal angi de myndigheter [i] angjeldende territorium, til hvem begjæringer om forkynnelse eller rettsanmodninger skal oversendes, og det sprog hvori meddelelsene og oversettelsene skal være avfattet. Ikrafttredelsen for enhver sådan utvidelse skal regnes fra en måned etter den dag da meddelelsen er gitt.

(c) Enhver av de høie kontraherende parter kan, når som helst etter at der er gått tre år fra konvensjonen blev utvidet til å gjelde et av de territorier som omhandles i nærværende artikkels avsnitt (a), ved på diplomatisk vei å gi seks måneders varsel bringe den omhandlede utvidelse til ophør.

(d) Såfremt konvensjonen bringes til ophør i henhold til artikkel 13, skal dette, medmindre begge de høie kontraherende parter uttrykkelig måtte komme overens om noe annet, *ipso facto* medføre at den opphører å gjelde med hensyn til territorier hvortil den er blitt etter avsnitt (a) i nærværende artikkel.

Art 15. (a) Hans Britanniske Majestet kan når som helst, så lenge nærværende konvensjon gjelder, i henhold til artikkel 13 eller etter tiltredelse i henhold til denne artikkel, ved en meddelelse gitt på diplomatisk vei, tiltre konvensjonen for så vidt angår et av hans selvstyrte «Dominions» eller India, dog således at der ikke kan gis meddelelse om tiltredelse på et tidspunkt da Hans Majestet Norges Konge har opsagt konvensjonen med hensyn til samtlige de av Hans Britanniske Majestets territorier som den har anvendelse på. Bestemmelsene i artikkel 14 (b) kommer til anvendelse på en sådan meddelelse. Enhver sådan tiltredelse skal tre i kraft en måned efter den dag da den er meddelt.

(b) Enhver av de høie kontraherende parter kan, når der er gått tre år fra den dag da en tiltredelse i henhold til avsnitt (a) i nærværende artikkel er trådt i kraft, ved på diplomatisk vei å gi opsigelse med seks måneders varsel bringe konvensjonen til å opphøre å ha gyldighet overfor et land med hensyn til hvilket der er gitt meddelelse om tiltredelse. At konvensjonen opphører å gjelde i henhold til artikkel 13 skal ikke berøre dens anvendelighet overfor et sådant land.

(c) En meddelelse om tiltredelse etter avsnitt (a) i denne artikkel kan omfatte et biland eller mandatlandsom administreres av regjeringen i det land for hvis vedkommende tiltredelsesnotifikasjonen gis; og en opsigelse i henhold til avsnitt (b) for så vidt et sådant land angår, skal omfatte et biland eller mandatlandsom var innbefattet i meddelelsen om landets tiltreden.

Til bekreftelse herav har undertegnede undertegnet nærværende konvensjon på norsk og engelsk og forsynt den med sine segl.

Utferdiget i to eksemplarer i London, den 30. januar 1931.

Vedlegg 8 Overenskomst mellom Norge og Tyskland av 17. juni 1977 om ytterligere forenkling av den gjensidige rettshjelp etter Konvensjon om den sivile prosess av 1. mars 1954

MEDDELELSE AV RETTSLIGE OG UTENRETTLIGE DOKUMENTER

Artikkel 1

I sivile saker og handelssaker kan rettslige og utenrettslige dokumenter, som utgår fra en av de to stater, også oversendes direkte

1. fra vedkommende norske justismyndighet til presidenten for den Landgericht eller Amtsgericht i hvis distrikt mottakeren oppholder seg, når forkynnelse skal foretas for personer i Forbundsrepublikken Tyskland,
2. fra vedkommende tyske justismyndighet til herreds- eller byretten i hvis distrikt mottakeren oppholder seg, når forkynnelse skal foretas for personer i Norge.

Artikkel 2

Er den myndighet som dokumentet er blitt oversendt til ikke kompetent, skal den av eget tiltak videresende dokumentet til den kompetente myndighet. Den førstnevnte myndighet skal uten opphold og på samme vei som dokumentet er mottatt, underrette den anmodende myndighet om dette.

Artikkel 3

- (1) I anmodningen skal det angis om forkynnelsen skal utføres som enkel overlevering av dokumentet til mottakeren (Haagkonvensjonens artikkel 2), eller utføres på den måte som er foreskrevet i den anmodede myndighets lov, eller på en særskilt måte (Haagkonvensjonens artikkel 3, 2. ledd). Ønsket om at forkynnelse skal finne sted på en måte som er angitt i Haagkonvensjonens artikkel 3, 2. ledd, kan også uttales bare subsidiært for det tilfelle at enkel overlevering ikke er mulig fordi mottakeren ikke er villig til å ta imot dokumentet.
- (2) Har den anmodende myndighet ikke, slik som forutsatt i Haagkonvensjonens artikkel 3, 2. ledd, gitt uttrykk for ønsket om at dokumentet skal forkynnes på en måte som er foreskrevet i Haag-konvensjonens artikkel 3, 2. ledd, og kan forkynnelse ikke utføres som enkel overlevering etter Haagkonvensjonens artikkel 2, skal den anmodede myndighet uten opphold sende dokumentet tilbake til den anmodende myndighet og meddele grunnene til at enkel overlevering ikke var mulig. Er dokumentet ledsaget av en oversettelse, skal forkynnelse likevel finne sted etter den fremgangsmåte som den anmodede stats lov foreskriver for liknende forkynnelser.
- (3) Har den anmodende myndighet, dersom det er anmodet om forkynnelse på den måte som er foreskrevet i Haagkonvensjonens artikkel 3, 2. ledd, unntaksvis ikke vedlagt en oversettelse av dokumentet, skal en slik oversettelse tilveiebringes av den anmodede myndighet. Omkostningene ved oversettelsen blir å dekke av den anmodende myndighet.
- (4) Den oversettelse som er nevnt i Haagkonvensjonens artikkel 3, 2. ledd, kan også bekreftes av en edsvoren translatør i den anmodende stat.

(5) De to stater frafaller gjensidig krav på dekning for utlegg som i de tilfelle som er nevnt i Haagkonvensjonens artikkel 3, 2. ledd, er oppstått ved at en rettsbetjent har medvirket ved forkynnelsen, eller ved at forkynnelsen er blitt foretatt på en særskilt måte. Den anmodede norske myndighet skal likevel underrette den anmodende tyske myndighet om størrelsen av disse utlegg.

Artikkel 4

(1) De diplomatiske og konsulære representanter for hver av de to stater kan foreta forkynnelser uten anvendelse av tvang (Haagkonvensjonens artikkel 6, 1. ledd, nr. 3, jfr. 2. ledd, 2. punktum) også når mottakeren ved siden av statsborgerrett i senderstat også har statsborgerrett i en tredje stat. Kan det bli spørsmål om å bedømme statsborgerforholdet til den person som forkynnelsen skal utføres overfor etter forskjellige staters lov, er loven i den stat avgjørende hvor forkynnelsen skal utføres.

(2) I forholdet mellom de to stater tillates ikke de direkte forkynnelsesmåter som er beskrevet i Haagkonvensjonens artikkel 6, 1. ledd, nr. 1 og 2, og heller ikke den direkte forkynnelsen ved diplomatiske eller konsulære representanter overfor personer som har statsborgerrett i mottakerstaten eller i en tredje stat.

RETTSANMODNINGER

Artikkel 5

I sivile saker og handelssaker kan rettsanmodninger også sendes direkte mellom myndighetene i de to stater. Artikkel 1 og 2 gjelder tilsvarende.

Artikkel 6

(1) I de tilfelle hvor en rettsanmodning unntaksvis ikke er vedlagt en oversettelse til den anmodede myndighets språk, skal en slik oversettelse tilveiebringes av den anmodede myndighet. Omkostningene ved oversettelsen blir å dekke av den anmodende myndighet.

(2) Den oversettelse som er nevnt i Haagkonvensjonens artikkel 10, kan også bekreftes av en edsvoren translatør i den anmodende stat.

Artikkel 7

(1) De to stater frafaller gjensidig krav på refusjon av utlegg som er oppstått i forbindelse med utførelse av en rettsanmodning. Godtgjørelse til sakkyndige og tolker skal likevel refunderes, medmindre det gjelder utlegg for å ta blodprøve eller for en blodtypeundersøkelse.

(2) Den anmodede norske myndighet skal underrette den anmodende tyske myndighet om størrelsen av de påløpne utlegg også når de etter 1. ledd ikke skal refunderes.

Artikkel 8

Hver av de to stater kan la rettsanmodninger utføre direkte og uten anvendelse av tvang ved sine diplomatiske eller konsulære representanter når de personer som skal avhøres eller anmodes om å fremlegge dokumenter, bare har statsborgerrett i senderstaten eller har slik statsborgerrett ved siden av statsborgerrett i en tredje stat. Kan det bli spørsmål

om å bedømme statsborgerforholdet til den person som anmodningen gjelder etter forskjellige staters lov, er loven i den stat avgjørende hvor rettsanmodningen skal utføres.

FULLBYRDELSE AV AVGJØRELSE OM SAKSOMKOSTNINGER

Artikkel 9

(1) Begjæringen om at en avgjørelse om saksomkostninger etter Haagkonvensjonens artikkel 18 og 19 skal erklæres for eksigibel (at en avgjørelse om saksomkostningene skal kunne fullbyrdes), kan også fremsettes direkte av den interesserte part til vedkommende domstol.

(2) Det samme gjelder for begjæringen om at en rettsavgjørelse som senere har fastsatt saksomkostningsbeløpet, skal erklæres for eksigibel (at en avgjørelse om saksomkostningene skal kunne fullbyrdes).

Artikkel 10

(1) Bestemmelsene i Haagkonvensjonens artikkel 19, 2. ledd nr. 2 og 3. ledd anses oppfylt ved at avgjørelsen er vedlagt en erklæring fra vedkommende domstol om at avgjørelsen er rettskraftig.

(2) Som bevis for at den domstol som utferdiger det i 1. ledd nevnte dokument er kompetent, kreves ingen ytterligere bekreftelse fra annen myndighet.

Artikkel 11

De oversettelser som er nevnt i Haagkonvensjonens artikkel 19, 2. ledd nr. 3, kan også bekreftes av en edsvoren translatør i den stat hvor avgjørelsen er truffet.

FRI RETTSHJELP

Artikkel 12

(1) Søknader om fri rettshjelp som fremsettes etter Haagkonvensjonens artikkel 23, kan også sendes direkte mellom myndighetene i de to stater. I så fall skal søknaden

1. når fri rettshjelp blir søkt i Forbundsrepublikken Tyskland, sendes fra vedkommende norske justismyndigheter til presidenten i den Landgericht eller Amtsgericht, i hvis distrikt avgjørelsen av søknaden skal treffes;

2. når det blir søkt om fri rettshjelp i Norge, sendes fra vedkommende tyske justismyndigheter til Det kgl. Justis- og politidepartement i Oslo.

(2) De oversettelser som skal vedlegges i henhold til Haagkonvensjonens artikkel 23, 2. ledd, jfr. artikkel 10, kan også bekreftes av en edsvoren translatør i den stat som fremsender søknaden.

Artikkel 13

Den myndighet som skal avgjøre en søknad om fri rettshjelp som er innsendt etter artikkel 12, kan vende seg direkte til den myndighet i den annen stat som har fremsendt

søknaden etter artikkel 12, når den ønsker supplerende opplysninger fra den kompetente myndighet om inntekts- og formuesforholdene til søkeren (Haagkonvensjonens artikkel 22, 2. ledd).

SLUTTBESTEMMELSER

Artikkel 14

Hva man foran er kommet til enighet om, utelukker ikke at anmodninger om forkynnelser, rettsanmodninger og søknader om fri rettshjelp blir fremsendt på den måte som er foreskrevet i Haagkonvensjonen (artikkel 1, 1. ledd, artikkel 9, 1. ledd, artikkel 23, 1. ledd).

Artikkel 15

Denne overenskomst gjelder også for Land Berlin, for så vidt Forbundsrepublikken Tysklands regjering ikke innen 3 måneder etter ikrafttreddelsen av denne overenskomst har underrettet den norske regjering om det motsatte.

Artikkel 16

Meningsforskjell om forståelsen eller anvendelsen av denne overenskomst skal løses på diplomatisk vei.

Artikkel 17

- (1) Tidspunktet for ikrafttreddelsen av denne overenskomst fastsettes ved noteveksling så snart de nødvendige internrettslige forutsetninger for ikrafttreddelsen foreligger.
- (2) Denne overenskomst kan når som helst oppsies skriftlig. Oppsigelsen trer i kraft seks måneder etter notifiseringen.
- (3) Ved ikrafttreddelsen av denne overenskomst opphører deklarasjonen av 2. august 1909 mellom Norge og Det Tyske Rike angående videre forenkling av den gjensidige rettshjelp å gjelde.

Vedlegg 9 Overenskomst mellom Norge og Østerrike av 21. mai 1984 om forenkling av rettshjelp etter Konvensjon (overenskomst) om den sivile prosess av 1. mars 1954

Overenskomst mellom Kongeriket Norge og Republikken Østerrike om forenkling av rettshjelp etter Haagkonvensjonen 1. mars 1954 om den sivile prosess.

Kongeriket Norge og Republikken Østerrike er blitt enig om følgende:

Artikkel 1 Rettsvern

Borgere av og personer med fast opphold i en av de to stater, skal i den andre stat ha rett til samme rettsvern for person og eiendom som borgere av denne stat. De har for dette formål fri adgang til domstolene og kan opptre ved disse under samme vilkår og på samme måte som borgere av den andre stat.

Artikkel 2 Direkte oversending

(1) De anmodninger om forkynning av rettslige og utenrettslige dokumenter samt rettsanmodninger som omhandles i Haagkonvensjonen 1. mars 1954 skal oversendes direkte mellom Justisministeriet (Bundesministerium für Justiz) i Republikken Østerrike og Justisdepartementet i Kongerike Norge.

(2) Dokumenter som utferdiges som følge av slike anmodninger skal sendes direkte fra den myndighet som har mottatt begjæringen til den begjærende myndighet.

Artikkel 3 Oversettinger

De oversettinger som er nevnt i Haagkonvensjonen 1. mars 1954 artikkel 3 andre og tredje ledd samt artikkel 10, kan også bekreftes av en autorisert translatør i den anmodende stat.

Artikkel 4 Utlegg

De to stater frafaller gjensidig krav på dekning av utlegg som er påløpt ved forkynning av dokumenter eller ved tiltak i forbindelse med utførelse av rettsanmodning. Unntatt fra dette er godtgjørelse til sakkyndige.

Artikkel 5 Fullbyrding av avgjørelser om sakskostnader

(1) Begjæring etter Haagkonvensjonen 1. mars 1954 artikkel 18 om fullbyrding av avgjørelse om sakskostnader kan framsettes direkte av den interesserte part til vedkommende domstol eller kompetente myndighet. Slike begjæringar kan også sendes direkte gjennom departementet som nevnt i artikkel 2 (1) i overenskomsten her.

(2) Blir begjæringen som nevnt i første ledd framsatt for en domstol eller en myndighet som ikke er kompetent, skal denne av eget tiltak oversende begjæringen til rett domstol eller myndighet.

Artikkel 6

(1) De to stater avstår fra å kreve slik bekreftelse av den høyeste tjenestemann som står for administrasjonen av rettsvesenet i den anmodende stat som nevnt i Haagkonvensjonen 1. mars 1954 artikkel 19 tredje ledd annet punktum.

(2) De oversettelser som er nevnt i Haagkonvensjonen 1. mars 1954 artikkel 19 annet ledd nr 3 og tredje ledd tredje punktum, kan også bekreftes i den stat hvor avgjørelsen er truffet av en translatør som nevnt i artikkel 3 i overenskomsten her.

Artikkel 7

Fritak for legalisering

Offentlige eller private dokumenter eller avskrifter av slike, hvis ekthet er bekreftet av en domstol, en forvaltningsmyndighet eller en notarius publicus i en av de to stater, trenger ikke noen legalisering, apostille eller annen liknende formalitet for å bli anerkjent i den andre staten.

Artikkel 8

Rettsinformasjon

Justisdepartementet i de to land skal på begjæring, ved direkte forsendelse og uten kostnader, gi hverandre opplysninger om privatrettslige bestemmelser som gjelder eller har gjeldt i deres stat.

Artikkel 9

Ratifikasjon. Ikrafttredelse

Overenskomsten skal ratifiseres. Ratifikasjonsdokumentene skal utveksles i Oslo. Overenskomsten trer i kraft den første dag i den tredje kalendermåned som følger etter den måned da ratifikasjonsdokumentene ble utvekslet.

Artikkel 10

Oppsiing

Enhver avtalestat kan si opp overenskomsten ved en skriftlig note til den annen avtalestat. Oppsiingen trer i kraft seks måneder etter dagen for notifikasjon.

Til bekreftelse av dette har begge staters befullmektigete undertegnet overenskomsten. Utferdiget i Wien den 21. mai 1984 i to eksemplarer på norsk og tysk språk, idet begge tekster skal ha samme gyldighet.

For Kongerike Norge

For Republikken Østerrike

Vedlegg 10 Rundskriv av 27. april 1977 fra Utenriksdepartementet til fagstasjonene

Avskrift

DET KGL. UTENRIKSDEPARTEMENT

Oslo, 27. april 1977.
RUNDSKRIV NR. 21.

Til fagstasjonene.

Direkte korrespondanse med Justis- og Politidepartementet i saker vedrørende bidrag, forkynnelse og rettsanmodninger – stasjonenes utlegg.

Som et ledd i rasjonaliseringsarbeidet i statsadministrasjonen er Utenriksdepartementet og Justis- og Politidepartementet blitt enige om at Justisdepartementet i alminnelighet skal korrespondere direkte med de utenrikske fagstasjoner i bidragssaker, forkynnelsesaker og ved begjæringer om bevisopptak i utlandet.

I mange tilfelle mottar Justisdepartementet sakene fra en fylkesmann, en domstol eller en politimester. Stasjonene returnerer da dokumentene direkte til disse, med mindre Justisdepartementet har gitt spesiell instruks om hvordan de skal tilbakesendes. Finner stasjonen at en sak har utviklet seg til å bli av prinsipiell interesse eller at det er en annen særlig grunn til det, returneres dokumentene til Justisdepartementet, eventuelt via Utenriksdepartementet når sakens art tilsier det.

I tilbakesendingsskrivet bør det kort redegjøres for hva som har skjedd i saken, eventuelt hvilket utfall den har fått. Om nødvendig bes stasjonen ha saken til observasjon, slik at den kan følges opp overfor landets myndigheter. Det bes påsett at ekstra gjenpart av tilbakesendingsskrivet vedliggjer.

I en del tilfelle vil stasjonene påføres utgifter i disse saker. Oppgave over utgiftene bes om mulig gitt i tilbakesendelsesekspedisjonen med opplysning om at utgiftene vil bli innkrevet av/via Utenriksdepartementet. Debetnota innsendes som vanlig til Utenriksdepartementet uten følgeskriv. Av debetnotaen må det fremgå klart hvilken sak det gjelder (for eksempel domstolens saksnummer), Justisdepartementets journalnummer, datoen for stasjonens tilbakesendelsesekspedisjon og om mulig hvem som skal refundere utgiftene, for eksempel en domstol, fylkesmannen o.s.v., slik at Utenriksdepartementet kan innkreve beløpene direkte fra vedkommende.

For Utenriksministeren:

Kjell Eliassen(sign.)

Gustav Heiberg (sign.)

Vedlegg 11   Kongelig resolusjon av 25. juni 1909

Kongelig resolution, hvorved anmodninger fra fremmede domstole eller judicielle myndigheter om forkyndelse av dokumenter og anmodninger om bevisoptagelse eller andre retslige handlinger i borgerlige saker blir i forhold til de stater, som har tiltraadt den under 27. april 1909 i kraft traadte overenskomst angaaende den civile proces av 17. juni 1905, ratifisert 24. april 1909, at efterkomme, naar anmodningen fremkommer direkte fra den fremmede stats konsul til underdommeren paa det sted, hvor forkyndelsen eller den retslige handling skal finde sted.

Vedlegg 12 Kongelig resolusjon av 28. april 1950 – bemyndigelse av utsendt utenriktjenestemann og norsk honorær representant

Utenriksdepartementet bemyndiges til etter samråd med Justis- og politidepartementet å autorisere norske diplomatiske og konsulære tjenestemenn, som har de egenskaper som er foreskrevet for herreds- og byrettsdommere, til overensstemmende med domstollovens § 50 å oppta bevis i sivile saker i utlandet. Bemyndigelsen kan gis én gang for alle eller for et enkelt tilfelle. Den kan når som helst tilbakekalles.

Det fastsettes følgende særregler i henhold til domstollovens § 50, 2. ledd, for framgangsmåten ved norske diplomatiske og konsulære tjenestemenns bevisopptak i utlandet:

§ 1

Ved begjæring om bevisopptak ved norsk utenriktjenestemann får reglene i domstollovens §§ 47 og 48 tilsvarende anvendelse. Rettsanmodningen sendes Utenriksdepartementet gjennom Justisdepartementet.

§ 2

Dommeren skal til rettsmøter tilkalle et rettsvitne. Rettsvitnet bør ha fylt 21 år og helst være norsk, dansk eller svensk borger. Vedkommende stasjons personale kan benyttes. Kreves det særlig kyndighet, bør så vidt mulig et sakkyndig rettsvitne tilkalles.

§ 3

Rettspråket er norsk, men avhøring og protokollasjon kan dog foretas på et fremmed språk når så vel dommeren som rettsvitnet og den som avhøres behersker dette. Skal det avhøres en person hvis språk dommeren og rettsvitnet ikke behersker, skal det antas en tolk som ved forsikring på ære og samvittighet bekrefter oversettelsens riktighet.

§ 4

Dommeren skal så vidt mulig gi partene betimelig varsel til rettsmøtet hvis disse ikke har gitt avkall på det. Spesielt uttalte ønsker med hensyn til varselsmåte og varselsfrist skal så vidt mulig etterkommes.

Som prosessfullmektig kan uten hinder av bestemmelsene i tvistemålslovens 4. kapittel benyttes enhver voksen person som finnes verdig til det.

§ 5

Avhøringen foretas av dommeren. Partene og disses representanter har anledning til å begjære spørsmål forelagt den som avhøres.

§ 6

Kjæremål mot dommerens kjennelser og beslutninger avgjøres av den rett som har begjært bevisopptaket, hvis denne er en høyere rett. I motsatt fall går kjæremålet til den vanlige kjæremålsinstans på det sted hvor den rett som har begjært bevisopptaket, har sitt sete.

Vedlegg 13 Eksempel på rettsanmodning

RETTSANMODNING TIL RETTE JUDISIELLE MYNDIGHET I [land]

Under henvisning til Haagkonvensjonen om bevisopptak på sivil- og handelsrettens område 18. mars 1970 / Haagkonvensjonen om den sivile prosess 1. mars 1954 / nordisk overenskomst 26. april 1974 tillater [XX] tingrett seg å be den ærede domstol om bistand til gjennomføring av rettslig avhør av [nasjonalitet]statsborger [Navn]XX (navn).

/evt. hvis ingen konvensjon: [XX] tingrett tillater seg å be den ærede domstol om bistand til gjennomføring av rettslig avhør av [nasjonalitet] statsborger

[Navn]/[NN], født...[dato]..
bor: [adresse].....

[NN] ønskes avhørt som vitne til bruk i norsk sivil sak som gjelder....(Kort om sakens bakgrunn, og eventuelt om partene.)

[NN] ønskes avhørt om.....
(Konkret om hva vedkommende ønskes avhørt om. Det kan eventuelt vedlegges eget spørsmålsskrift.)

[NN] bes bekrefte sin forklaring på ære og samvittighet.

(Dersom det er ønskelig at prosessfullmektiger eller lignende er til stede under gjennomføringen av rettsanmodningen, og herunder gis anledning til å stille spørsmål til vitnet, må dette uttrykkelig anmodes om.)

Kontaktperson i Norge: tingrettsdommer [navn]AA, [XX] tingrett, tlf...., , e-post...

[XX] tingrett,[dato]

[Navn]
Tingrettsdommer

Vedlegg 14 Eksempel på kombinert rettsanmodning i farskapssak

RETTSANMODNING TIL RETTE JUDISIELLE MYNDIGHET I XX

Under henvisning til Haagkonvensjonen om bevisopptak på sivil- og handelsrettens område 18. mars 1970 / Haagkonvensjonen om den sivile prosess 1. mars 1954 / nordisk overenskomst 26. april 1974 og Haagkonvensjonen om forkynning av rettslige og utenrettslige dokumenter på sivil- og handelsrettens område 15. november 1965 tillater XX tingrett seg å be den ærede domstol om bistand til:

1. Forkynning av stevning og innkalling til hovedforhandling for NN
2. Rettslig avhør av .....statsborger NN, født....., adresse.....
3. Blodprøvetaking av NN

Sakens bakgrunn:

.....

Nærmere om rettsanmodningen:

XX tingrett tillater seg herved å be den ærede domstol om bistand til å forkynne stevning uttatt av YY .....(dato), pålegg om tilsvær, og innkalling til hovedforhandling.... (dato) for NN. Dokumentene følger vedlagt (evt. sammen med utfylt standardskjema etter 1965 konvensjonen) i to eksemplarer, sammen med oversettelse til ....., også i to eksemplarer. (Bilag 1.)

Videre bes den ærede domstol om å foreta avhør av NN. Han bes spurt om han er villig til å erklære farskapet. Dersom han er villig til å erklærefarskapet må dette gjøres overfor norsk diplomatisk eller konsulær tjenestemann, jf. barnelova § 4 annet ledd bokstav d. Erkjennelsen skal skje på blankett IA/NAV 55-00.10 «Erklæring om farskap», som følger vedlagt som bilag 2.

Dersom NN ikke er villig til å erklære farskapet, bes den ærede domstol om å foreta rettslig avhør av NN. Hans partsforklaring vil bli brukt ved hovedforhandlingen og pådømmelsen av farskapssaken. Han bes oppgi fødselsdata og personalia for øvrig, og eksaminert om sitt forhold til ZZ (barnemoren).

NN bes særlig spurt om:

(Her spesifiseres spørsmålene retten ønsker skal stilles.)

Eksempel:

1. Om han hadde samleier med ZZ på den tid hun kan ventes å ha blitt med barn.
2. Om han antar at ZZ på besvangringstiden har hatt samleier med andre menn. Dersom NN har denne oppfatning, bes oppfatningen nærmere begrunnet og opplysninger om angjeldende menn gitt, herunder navn og adresse.
3. Om han har vitner som han ønsker avhørt. I tilfelle må han oppgi fullt navn og adresse på disse, samt oppgi hva vitnene skal forklare seg om.

Etter at NN har avgitt sin forklaring og besvart spørsmålene, bes han gjort kjent med ZZ's forklaring, vedlagt som bilag 3. Det bes anført at dette er gjort. Dersom det er

uoverensstemmelser mellom partenes forklaringer, bes NN foreholdt disse og oppfordret til å gi nærmere forklaring.

NN bes også gjort kjent med at han ikke har møteplikt for norsk domstol. Eventuelle reiseutgifter for å møte til hovedforhandlingen ....(dato) vil ikke bli dekket.

NN bes bekrefte sin forklaring på ære og samvittighet.

Dersom NN ikke erklærer farskapet til barnet, bes det om at det blir truffet nødvendige forføyninger til at det blir foretatt prøvetaking til DNA-analyse av NN. Dersom han etter vedkommende stats lovgivning ikke kan pålegges å ta prøve, bes han spurt om han frivillig vil medvirke til at prøve blir tatt. Blankett IA/NAV 55-00.35 «Prøve til DNA-analyse i farskapssak». Den er vedlagt som bilag 3.

(Dersom det er ønskelig at for eksempel barnemorens prosessfullmektig eller andre er tilstede ved gjennomføringen av rettsanmodningen, må dette uttrykkelig anmodes om.)

Kontaktperson i Norge: tingrettsdommer AA, XX tingrett, tlf...., telefaks..., e-post....

XX tingrett,.....(dato)

AA
tingrettsdommer

Vedlegg:

1. Stevning, pålegg om tilsvare og innkalling til hovedforhandling (eventuelt standardskjema etter Haagkonvensjonen 1965 (om forkynning) 1965)
2. Blanketten IA/NAV 55-00.10 «Erklæring om farskap»
3. Blanketten IA/NAV 55-00.35 «Prøve til DNA-analyse i farskapssak».
4. Forklaring fra ZZ)

Vedlegg 15 Anmodning om tilsvaer
(til bruk ved stevning av fremmede stater ved norsk domstol)

ANMODNING OM TILSVAR

«Part» - «Fremmed stat»

Senest aatte uker etter at denne stevning er forkynt, bes saksøkte

«Fremmed stat»

enten innlevere til retten et skriftlig tilsvaer i saken eller møte personlig i retten og gi tilsvaer. Sendes tilsvaret i posten må det være postlagt senest på siste fristdag.

Dersom tilsvaer ikke inngis, kan dom (uteblivelsesdom) bli avsagt på grunnlag av saksøkerens fremstilling av sakens sammenheng.

Skriftlig tilsvaer bør gis i minst * likelydende eksemplarer.

Har saksøkte innsigelser å gjøre mot at saken blir fremmet, må saksøkte komme med dem i tilsvaret. Saksøkte oppfordres til i tilsvaret å opplyse om sitt standpunkt til saksøkerens påstand. Saksøkte bør også komme med eventuelle bemerkninger om tid, sted og varsel for hovedforhandlingen, og om det kreves tilkalt meddommere.

De bevis saksøkte ønsker å føre, bør nevnes eller fremlegges i tilsvaret eller så snart en har anledning til det. Retten kan etter nærmere regler nekte bevis ført blant annet dersom de ikke er tilbudt så snart der ble anledning til det.

«Embetets navn»

«Underskrivers navn»

«Tittel»

REQUEST FOR A REPLY

The respondent (name of the foreign state) is requested either to deliver to the court a written reply in this case or to appear in person before the court to make a reply not later than eight weeks after this process has been served. If the reply is sent by mail, it must be posted no later than on the last day of the time limit.

If a reply is not submitted, judgment (judgment by default) may be pronounced on the basis of the applicant's presentation of the case.

A written reply should be submitted in at least ** identical copies.

Any grounds the respondent may have for petitioning the court to dismiss the case must be specified in the reply. The respondent is requested to express its views on the applicant's claim in the reply. The respondent should also present any comments on the date, venue and notice of the main hearing and whether it is necessary to summon lay judges.

Any evidence the respondent wishes to submit should be mentioned or submitted in the reply or as soon as there is an opportunity to do so. The court may pursuant to further provisions refuse to allow evidence to be submitted, inter alia if it is not presented as soon as there is an opportunity to do so.

(Name of government office)

(Title)

Vedlegg 16 Delegering av Justis- og beredskapsdepartementets myndighet etter domstoloven § 46 til Statens sivilrettsforvaltning for anmodninger som sendes etter Haag-konvensjonen 1965 og Haag-konvensjonen 1970

Fastsatt av Justis- og beredskapsdepartementet 31. oktober 2022 med hjemmel i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene § 46.

I

Justis- og beredskapsdepartementet delegerer til Statens sivilrettsforvaltning departementets myndighet etter § 46 i lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene for anmodninger som sendes etter Convention of 15 November 1965 on the Service Abroad of Judicial and Extrajudicial Documents in Civil or Commercial Matters (Haag-konvensjonen 1965) og Convention of 18 March 1970 on the Taking of Evidence Abroad in Civil or Commercial Matters (Haag-konvensjon 1970).

II

Delegasjonen trer i kraft 1. januar 2023.

Vedlegg 17 NAV skjema 55-00.10 Erklæring om farskap (norsk)

Send dokumentet før du nullstiller det

ERKLÆRING OM FARSKAP

(Barneloven § 4)

Forklaring til blanketten – se baksiden

Barn

Fødselsdato	Ventes født den	Bokommune
-------------	-----------------	-----------

Mor

Etternavn, fornavn		Fødselsnummer (11 siffer)
Boligadresse	Postnummer og poststed	Bokommune

Far

Etternavn, fornavn		Fødselsnummer (11 siffer)
Boligadresse	Postnummer og poststed	Bokommune

Erklæring om farskap

Jeg erklærer å være far til dette barnet

..... Sted og dato ..... Fars underskrift

Jeg bor sammen med barnets mor: Ja Nei

Se informasjon om rettigheter og plikter som følger av farskap på www.regjeringen.no/bld/farskap

Underskrift av fars foreldre med foreldreansvar hvis far er under 18 år

..... Sted og dato ..... Underskrifter

Mors underskrift (se baksiden)

Jeg godtar denne erklæringen

..... Sted og dato ..... Mors underskrift

Attestasjon

Jeg bekrefter at far har vist legitimasjon og at erklæringen er underskrevet mens jeg var til stede	Type legitimasjon	Dato for utstedelse
	Utstedt av	
Skal underskrives og stemples av den som kan ta imot erklæring om farskap etter barneloven § 4 (se baksiden).	Dato, stempel og underskrift	
Navnet gjentas med blokkbokstaver ->		

Forklaring til den som skal ta i mot farskapserklæringen

Erklæringen om farskap

Far kan erklære farskapet under svangerskapet eller etter at barnet er født.

Farskapet erklæres skriftlig

- til legen eller jordmoren, dersom foreldrene kommer til svangerskapskontroll sammen
- på sykehuset etter fødselen i forbindelse med fødselsmeldingen
- ved personlig fremmøte før eller etter fødselen, hos skattekontoret, NAV-kontoret, en dommer eller en norsk utenriksstasjon

Hvis far er under 18 år, skal også den/de som har foreldreansvaret for ham, signere.

Mors underskrift

Mor må godta og underskrive erklæringen dersom

- farskapet erklæres av en mann som mor ikke har oppgitt som barnets far
- erklæringen kan innebære endring av tidligere fastsatt farskap (jf. barneloven § 7)

Felles foreldreansvar

For barn født etter 01.01.2020 er Barnelovens utgangspunkt at foreldrene har felles foreldreansvar. Hvis:

- mor ønsker å ha foreldreansvaret alene må hun melde fra til Skatteetaten om det innen ett år fra den dagen farskapet er fastsatt.
- far ikke ønsker å ha foreldreansvar må han melde fra til Skatteetaten om det innen ett år fra den dagen farskapet er fastsatt.
- mor har meldt inn at hun ønsker foreldreansvaret alene og far ønsker delt foreldreansvar må han selv ta saken til domstolen.

Attestering og innsending

Erklæringen skal underskrives og stemples av den som er tilstede og tar imot erklæring om farskap. Far skal legitimere seg. Dette følger av barneloven § 4.

Korrekt utfylt og signert erklæring og en kopi skal sendes for registrering og arkivering til

Skatteetaten

**Postboks 9200 - Grønland
0134 Oslo**

Hvis foreldrene ikke bor sammen, skal en kopi av erklæringen sendes til

NAV Familie- og Pensjonsytelser Bergen, Postboks 6244 Bedriftsenter, 5893 Bergen.

Det samme gjelder hvis erklæringen kan innebære endring av tidligere fastsatt farskap.

Barnets far skal få kopi av erklæringen. Den som attesterer erklæringen skal oppfordre far til å lese om sine rettigheter og plikter for farskap og reglene om foreldreansvar på

www.regjeringen.no

Reglene om erklæring om farskap følger av barneloven § 4 (lov 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre).

Vedlegg 18 NAV skjema 55-00.10 Erklæring om farskap (engelsk)

Nullstill

Send the document before you close it

DECLARATION OF PATERNITY (Section 4 of the Children Act)

See reverse for instructions on completing this form

Child

Date of birth	Expected to be born on	Municipality of residence
---------------	------------------------	---------------------------

Mother

Last name, first name(s)	Date of birth/ID no. (11 digits)	
Residential address	Post code and town	Municipality of residence

Father

Last name, first name(s)	Date of birth/ID no. (11 digits)	
Residential address	Post code and town	Municipality of residence

Declaration of paternity

I hereby declare that I am the father of this child

.....
Place and date

.....
Father's signature

I live with the child's mother: Yes   No

See information about the rights and obligations that paternity provides at www.regjeringen.no/bld/farskap

Signature of the father's parents with parental responsibility if the father is under the age of 18 years

.....
Place and date

.....
Signatures

Mother's signature (see reverse)

I accept this declaration

.....
Place and date

.....
Mother's signature

Confirmation

I hereby confirm that the father has provided proof of his identity and that the declaration was signed in my presence. Must be signed and stamped by a person qualified to receive a declaration of paternity pursuant to section 4 of the Children Act (see reverse).	Type of proof of identity shown	Date of issue
	Issued by	
	Date, stamp and signature	
Name in block capitals	->	

Explanation for the person receiving the declaration of paternity

Declaration of paternity

For children born after 01.01.2020, the main rule in accordance with the Children Act is that parents have joint parental responsibility. If the mother wishes to have sole parental responsibility, she must declare this to the Tax Administration (Skatteetaten) within one year from the day paternity is established. If the father does not wish to have parental responsibility, he must declare this to the Tax Administration (Skatteetaten) within one year from the day paternity is established. If the mother has declared that she wishes to have sole parental responsibility and the father wishes to have joint parental responsibility, he must take the case to court himself.

Mother's signature

The mother must accept and sign the declaration if

- paternity is declared by a man not named by the mother as the father of the child
- the declaration may entail a change in previously established paternity (cf. section 7 of the Children Act)

Parental responsibility

For children born after 01.01.2020, the main rule in accordance with the Children Act is that parents have joint parental responsibility. If:

- the mother wishes to have sole parental responsibility, she must declare this to the Tax Administration (Skatteetaten) within one year from the day paternity is established.
- the father does not wish to have parental responsibility, he must declare this to the Tax Administration (Skatteetaten) within one year from the day paternity is established.
- the mother has declared that she wishes to have sole parental responsibility and the father wishes to have joint parental responsibility, he must take the case to court himself.

Certification and submission

The declaration must be signed and stamped by a person qualified to receive a declaration of paternity pursuant to section 4 of the Children Act. The father must provide proof of his identity.

The completed and signed declaration of paternity and one copy shall be sent for registration and archiving to

Skatteetaten
Postboks 9200
Grønland 0134
0134 Oslo

If the parents do not live together, a copy of the declaration must be sent to **NAV Familie- og Pensjonsytelser Bergen, Postboks 6244 Bedriftssenter, 5893 Bergen.**

The same applies if the declaration may entail a change in previously established paternity.

The child's father shall be given a copy of the declaration. The person who confirms the declaration shall encourage the father to read about his rights and obligations as a father and the rules on parental responsibility at **www.regjeringen.no**

The rules concerning declaration of paternity follow from section 4 of the Children Act (Act no. 7 of 8 April 1981 relating to Children and Parents).

**Vedlegg 19 NAV skjema 55-00.55 Melding om prøver til DNA-analyse i
farskapssak**

Melding om prøver til DNA-analyse i farskapssak

(lov av 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre § 11/S 24)

Oslo universitetssykehus
HF Avdeling for rettsmedisinske fag
Seksjon for slektskap og identitet
Postboks 4950 Nydalen
0424 Oslo

Når det er besluttet at det skal gis prøver til DNA-analyse i en farskapssak, skal NAV eller retten sende denne meldingen til Oslo universitetssykehus **samtidig** med at det sendes pålegg til partene om å gi prøve til DNA-analyse. Skjemaet skal gi en **fullstendig** oversikt over de som er pålagt å gi prøver i saken.

OUS referansenummer	NAV/rettens saksnummer
---------------------	------------------------

Beslutning

NAV/retten har med hjemmel i lov av 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre pålagt følgende personer å framstille seg for å gi prøver til DNA-analyse:		
Barnet	Etternavn, fornavn	Fødselsnummer (11 siffer)
Barnets mor	Etternavn, fornavn	Fødselsnummer (11 siffer)
Mulig far	Etternavn, fornavn	Fødselsnummer (11 siffer)
Mulig far	Etternavn, fornavn	Fødselsnummer (11 siffer)
Mulig far	Etternavn, fornavn	Fødselsnummer (11 siffer)
Mulig far	Etternavn, fornavn	Fødselsnummer (11 siffer)
Sted og dato		Stempel og underskrift

Vedlegg 20 NAV skjema 55-00.35 Prøve til DNA-analyse i farskapssak

Send dokumentet før du nullstiller det

Prøve til DNA-analyse i farskapssak

Pålagt av NAV (lov av 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre § 11)

OUS referansenummer	Saksnummer hos NAV
---------------------	--------------------

1 Opplysninger om dem det skal tas prøve av

Barnet (etternavn, fornavn – hvis navn ikke er valgt, oppgi kjønn)	Fødselsnummer (11 siffer)
Barnets mor (etternavn, fornavn)	Fødselsnummer (11 siffer)
Mulig far (etternavn, fornavn). Fylles ut bare ved henvendelse til mulig far	Fødselsnummer (11 siffer)

2 Orientering til legen om at det skal tas prøver til DNA-analyse

NAV har med hjemmel i lov av 8. april 1981 nr. 7 om barn og foreldre besluttet at det skal gi egnet prøve til DNA-analyse i saken. Prøven(e) tas ved bruk av avstryk med vattpinne fra munnhulen. Utstyr for slik prøvetaking er sendt de aktuelle parter og skal medbringes til legen. Parten(e) kan eventuelt velge å ta blodprøve. Prøven(e) bes sendt Oslo universitetssykehus sammen med dette skjemaet.	Dato, NAVs stempel og underskrift
---	-----------------------------------

RUBRIKKENE 3-6 FYLLES UT AV LEGEN (Se rettleidingen på neste side)

3 Opplysninger om den/de som har møtt til prøvetaking

Følgende person(er) har henvendt seg hos meg:			
Etternavn, fornavn	Fødselsnummer (11 siffer)	Etnisk opprinnelse	Kryss av for aktuell prøve: ☐ Munnhuleprøve ☐ Blodprøve
Bolgadresse		Postnummer og poststed	
Etternavn, fornavn	Fødselsnummer (11 siffer)	Etnisk opprinnelse	Kryss av for aktuell prøve: ☐ Munnhuleprøve ☐ Blodprøve
Bolgadresse		Postnummer og poststed	
Etternavn, fornavn	Fødselsnummer (11 siffer)	Etnisk opprinnelse	Kryss av for aktuell prøve: ☐ Munnhuleprøve ☐ Blodprøve
Bolgadresse		Postnummer og poststed	

4 Underskrifter og legitimasjon fra dem det er tatt prøve av

De som det er tatt prøve av (eller for barnets vedkommende den som fulgte det), har i mitt nærvær egenhendig skrevet sine navn og har forevist legitimasjon som oppgitt nedenfor			
Barnet v/ følge	Underskrift	Type legitimasjon	Dato for utstedelse
		Utstedt av	
Barnets mor	Underskrift	Type legitimasjon	Dato for utstedelse
		Utstedt av	
Mulig far	Underskrift	Type legitimasjon	Dato for utstedelse
		Utstedt av	

5 Bekreftelse av mulig fars identitet

Barnets mor og mulig far har møtt hos meg samtidig, og hun har bekreftet den mulige farens identitet
☐ Ja ☐ Nei

6 Legens attestasjon og underskrift

Legen skal selv besørge forsendelsen	Prøven(e) er tatt nøye i samsvar med rettleidingen på neste side og sendes Oslo universitetssykehus.
	Sted og dato
	Legens stempel og underskrift

NAV 55-00.35 Bokmål Fastsatt 01.2003 Endret 11.2020

Vedlegg 21 Standardskjema for anmodning om bevisinnhenting etter Haagkonvensjonen 1970 (om bevisinnhenting) (ikke obligatorisk skjema)

LETTER OF REQUEST COMMISSION ROGATOIRE

**Hague Convention of 18 March 1970 on the
Taking of Evidence Abroad in Civil or Commercial Matters**
*Convention de La Haye du 18 mars 1970 sur
l'obtention des preuves à l'étranger en matière civile ou commerciale*

1.	Sender <i>Expéditeur</i>	
2.	Central Authority of the Requested State <i>Autorité centrale de l'État requis</i>	
3.	Person to whom the executed request is to be returned <i>Personne à qui les pièces constatant l'exécution de la demande doivent être renvoyées</i>	
4.	Specification of the date by which the requesting authority requires receipt of the response to the Letter of Request <i>Indiquer la date limite à laquelle l'autorité requérante désire recevoir la réponse à la commission rogatoire</i>	
	Date <i>Date limite</i>	
	Reason for urgency* <i>Raison de l'urgence</i>	

In conformity with Article 3 of the Convention, the undersigned applicant has the honour to submit the following request:

En conformité de l'article 3 de la Convention, le requérant soussigné a l'honneur de présenter la demande suivante :

5. a	Requesting authority (Art. 3(a)) <i>Autorité requérante (art. 3(a))</i>	
b	To the Competent Authority of (Art. 3(a)) <i>À l'Autorité compétente de (art. 3(a))</i>	
c	Names of the case and any identifying number <i>Nom de l'affaire et numéro d'identification de l'affaire</i>	

6.	Names and addresses of the parties and their representatives (including representatives in the Requested State*) (Art. 3(b)) <i>Identité et adresse des parties et de leurs représentants (y compris représentants dans l'État requis) (art. 3(b))</i>	
a	Plaintiff <i>Demandeur</i>	
	Representatives <i>Représentants</i>	
b	Defendant <i>Défendeur</i>	

c	Representatives <i>Représentants</i>	
	Other parties <i>Autres parties</i>	
	Representatives <i>Représentants</i>	
7. a	Nature of the proceedings (divorce, paternity, breach of contract, product liability, etc.) (Art. 3(c)) <i>Nature et objet de l'instance (divorce, filiation, rupture de contrat, responsabilité du fait des produits, etc.) (art. 3(c))</i>	
b	Summary of complaint <i>Exposé sommaire de la demande</i>	
c	Summary of defence and counterclaim* <i>Exposé sommaire de la défense ou demande reconventionnelle</i>	
d	Other necessary information or documents* <i>Autres renseignements ou documents Utiles</i>	
8. a	Evidence to be obtained or other judicial act to be performed (Art. 3(d)) <i>Actes d'instruction ou autres actes judiciaires à accomplir (art. 3(d))</i>	
b	Purpose of the evidence or judicial act sought <i>But des actes à accomplir</i>	
9.	Identity and address of any person to be examined (Art. 3(e))* <i>Identité et adresse des personnes à entendre (art. 3(e))</i>	
10.	Questions to be put to the persons to be examined or statement of the subject matter about which they are to be examined (Art. 3(f))* <i>Questions à poser ou faits sur lesquels les personnes susvisées doivent être entendues (art. 3(f))</i>	
11.	Documents or other property to be inspected (Art. 3(g))* <i>Documents ou objets à examiner (art. 3(g))</i>	

12.	<p>Any requirement that the evidence be given on oath or affirmation and any special form to be used (Art. 3(h))* <i>Demande de recevoir la déposition sous serment ou avec affirmation et, le cas échéant, indication de la formule à utiliser (art. 3(h))</i></p>	
13.	<p>Special methods or procedure to be followed (e.g., oral or in writing, verbatim transcript or summary, cross-examination, etc.) (Arts 3(i) and 9)* <i>Formes spéciales demandées (déposition orale ou écrite, procès-verbal sommaire ou intégral, "cross-examination", etc.) (art. 3(i) et 9)</i></p>	
14.	<p>Request for notification of the time and place for the execution of the Request and identity and address of any person to be notified (Art. 7)* <i>Demande de notification de la date et du lieu de l'exécution de la requête, de l'identité et de l'adresse de la ou des personnes à informer (art. 7)</i></p>	
15.	<p>Request for attendance or participation of judicial personnel of the requesting authority at the execution of the Letter of Request (Art. 8)* <i>Demande d'assistance ou de participation des magistrats de l'autorité requérante à l'exécution de la commission rogatoire (art. 8)</i></p>	
16.	<p>Specification of privilege or duty to refuse to give evidence under the law of the Requesting State (Art. 11(b))* <i>Spécification des dispenses ou interdictions de déposer prévues par la loi de l'État requérant (art. 11(b))</i></p>	
17.	<p>The fees and costs incurred which are reimbursable under the second paragraph of Article 14 or under Article 26 of the Convention will be borne by:* <i>Les taxes et frais donnant lieu à remboursement en vertu de l'article 14, alinéa 2 et de l'article 26 seront réglés par :</i></p>	
<p>Date of request <i>Date de la requête</i></p>		
<p>Signature and seal of the requesting authority <i>Signature et sceau de l'autorité requérante</i></p>		

*Omit if not applicable / Ne remplir qu'en cas de nécessité

Vedlegg 22 [Forskrift om endring i forskrifter om forkynnelse av utenlandske dokumenter i Norge](#)

[➔ Gå til ajourført versjon](#)

Forskrift om endring i forskrifter om forkynnelse av utenlandske dokumenter i Norge

Dato	FOR-2022-12-16-2277
Departement	Justis- og beredskapsdepartementet
Ikrafttredelse	01.01.2023
Endrer	FOR-1969-09-12-5
Hjemmel	LOV-1915-08-13-5-§46 , LOV-1915-08-13-5-§190
Kunngjort	19.12.2022 kl. 15.45
Journalnr	2022-1773

Hjemmel: Fastsatt ved kgl.res. 16. desember 2022 med hjemmel i [lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene \(domstolloven\) § 46](#) og [§ 190](#). Fremmet av Justis- og beredskapsdepartementet.

I

I [forskrift 12. september 1969 nr. 5 om forkynnelse av utenlandske dokumenter i Norge](#) gjøres følgende endringer:

[§ 1](#) skal lyde:

Anmodninger om forkynnelse av utenlandske dokumenter i Norge skal bare etterkommes når det dokument som skal forkynnes, er skrevet på norsk, dansk eller svensk, eller når det med anmodningen følger en oversettelse av dokumentet til et av disse språk. I den utstrekning det følger av overenskomst med fremmed stat kan anmodninger om forkynnelse også etterkommes når de viktige deler av dokumentet er oversatt til et av de språk som er nevnt i første ledd, eller til et annet språk som mottakeren forstår. Oversettelse av dokumentet er dog ikke nødvendig når dokumentet bare skal overleveres til adressaten under forutsetning av at han frivillig tar mot det. Kompetent myndighet kan også i andre tilfelle når det finnes ubetenkelig tillate at forkynnelse skjer uten at oversettelse foreligger.

[§ 1a](#) skal lyde:

I den utstrekning det følger av overenskomst med fremmed stat kan utenlandske dokumenter som skal forkynnes for personer i Norge fremsendes til kompetent myndighet eller til den som skal utføre forkynnelsen, ved bruk av elektroniske kommunikasjonsmidler. Før dokumentet forkynnes foretas rimelige undersøkelser for å sikre at det er fremsendt av kompetent myndighet i den anmodende stat, samt at det mottatte dokumentet tilsvarer det fremsendte dokument. Dersom det er nødvendig kan den myndighet som har saken til behandling be kompetent myndighet om bistand til å få bekreftet anmodningens ekthet.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2023.